

**T.C.
Cumhuriyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı**

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİME DEVAM EDEN ÖĞRENCİ
BABALARININ AİLE KATILIM ÇALIŞMALARINA KATILIM
DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hamdi KARAKAŞ

Yüksek Lisans Tezi

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Tuncay DİLCİ**

SİVAS - 2014

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİME DEVAM EDEN ÖĞRENCİ
BABALARININ AİLE KATILIM ÇALIŞMALARINA KATILIM
DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hamdi KARAKAŞ

Cumhuriyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Eğitim Bilimleri
Ana Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Olarak Hazırlanmıştır.

Doç. Dr. Tuncay DİLCİ

SİVAS

Kasım, 2014

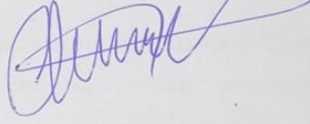
KABUL ve ONAY

Hamdi KARAKAŞ tarafından hazırlanan "Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Öğrenci Babalarının Aile Katılım Çalışmalarına Katılım Düzeylerinin Değerlendirilmesi" başlıklı bu çalışma 13/11/2014 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

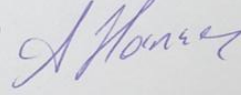
Doç. Dr. Tuncay DİLCİ (Jüri Başkanı - Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Soner DOĞAN (Üye)

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Hakan HANÇER (Üye)

Yukarıdaki imzalanan adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

.../.../...

Prof. Dr. Zafer CİHİNLİOĞLU
Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu (Yönerge)'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- ✓ Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ✓ Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ✓ Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- ✓ Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ✓ Tezin herhangi bir bölümünü, Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

05 / 12 / 2014

Hamdi KARAKAŞ

ÖZET

KARAKAŞ, Hamdi, Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Öğrenci Babalarının Aile Katılım Çalışmalarına Katılım Düzeylerinin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2014

Bu çalışma, okul öncesi eğitim programında yer alan aile katılım çalışmaları ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların eğitim – öğretim sürecine katılımları temel alınarak yürütülmüştür. Araştırmanın amacı, 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan aile katılım çalışmaları esas alınarak, öğrenci babalarının eğitim – öğretim sürecine katılımı ve bu katılım düzeylerini etkileyen değişkenlerin öğretmenlerin ve öğrenci babalarının görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesidir.

Araştırma, nitel araştırma türlerinden durum desenine uygun olarak yürütülmüştür. 2013 – 2014 yılında Sivas ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullardan ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenen yirmi beş okul öncesi öğretmeni ve bu öğretmenin sınıfında çocuğu okul öncesi eğitime devam eden yirmi beş öğrenci babası ulaşılabılır çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Bu araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen öğrenci babaları için hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu ve öğretmenler için hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın uygulama sürecinde tüm görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiş olup, katılımcıların onayı alınarak tüm görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Görüşmelerden sonra kaydedilen veriler ham veri olarak Microsoft Word yazı işleme programıyla metne dönüştürülmüştür. Elde edilen veriler; hem betimsel hem de içerik analizi yöntemine uygun olarak analiz edilmiştir. Araştırma sürecinde, yirmi beş öğretmene ve yirmi beş öğrenci babasına ait görüşler araştırmacı tarafından tek tek okunmuştur. İçeriğine göre verilen yanıt araştırmacı tarafından belirlenen uygun kategoriye göre kodlanmış, anlam açısından aynılık gösteren yanıtların frekansları alınarak yanıtlayıcı sayısı içerisindeki yüzdesi hesaplanmıştır. Öğretmenlerin babalar hakkında vermiş oldukları yanıtlar ile öğrenci babaların vermiş oldukları yanıtlar arasında ilişki kurulmaya çalışılmış, verilen yanıtlar arasında nedensellik ilişkisi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre; babaların okul öncesi eğitim – öğretim sürecine katılımlarında, baba ve öğretmen iletişim temasında yetersizlik olduğu; toplantı ve bireysel görüşmelere katılım temasında yetersizlik olduğu ancak katılım sağlayan babaların ise toplantı ve görüşmelerde başarı odaklı görüşmeler yaptığı; okul etkinliklerine katılım temasında yetersizlik olduğu, ancak sosyal ve kültürel etkinliklere katılımlarda istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenci babalarının evde yapılan etkinliklere katılım temasında yetersizlik olduğu ancak evde öğrenme materyali sağlama, sosyal gelişimini destekleyecek etkinliklere çocuğuyla beraber gitme ve çocuğa okul yaşamı hakkında rehberlik yapma konularında istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların yönetim süreçlerine katılımı temasında yetersizlik olduğu sonucuna varılmıştır.

Baba katılım ilişkisine dair okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının yaşları, çocuklarının cinsiyeti ve ailenin ekonomik durumu ile babaların eğitim – öğretim sürecine katılımı arasında bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak öğrenci babaların eğitim – öğretim sürecine katılımının babaların eğitim durumuyla, meslekleriyle ve annenin çalışmasıyla ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda, MEB'in yayınlamış olduğu Okul Öncesi Eğitim Programına ve buna bağlı olarak geliştirilen OBADER'e eğitim - öğretim sürecinde baba katılımını destekleyecek etkinlikler eklenmesi, okul öncesi öğretmenlerince ve yöneticilerce baba katılımını teşvik edici çalışmalar yapılmasına dair öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Okul Öncesi Eğitim Programı, Okul Öncesi Eğitim – Öğretim Süreci, Baba Katılımı, Aile Katılım Etkinlikleri

ABSTRACT

Evaluation of Participation Levels of Fathers of Students Who Attend to Preschool Education to Family Participation Activities, Master Thesis, Sivas, 2014

This study was performed based on the family participation activities included in preschool education program and participation of fathers, whose children attend to preschool education, to these activities. The aim of this research is evaluation of the participation of the student fathers to education-teaching process and variables affecting these participation levels depending on the opinions of teachers and student fathers, based on the family participation activities included in 2013 Preschool Education Program.

The research was carried out in accordance with situation pattern that is one of the qualitative research types. Twenty-five preschool teachers who were determined from formal schools linked to the Ministry of National Education in Sivas province by criterion sampling method and twenty-five student fathers whose children attended to preschool education in the classes of those teachers were determined as the accessible study group. In this study, data were collected by using semi structured interview forms which were prepared for both student fathers and teachers. In the application period of the research, all the interviews were performed face to face and recorded by a voice recorder after the approval of the participants. The data recorded by the interviews were converted to text as raw data with Microsoft Word writing processing program. Obtained data were performed in accordance with both descriptive and content analysis method. During the research, opinions which belonged to the 25 teachers and the 25 fathers were read one by one by the researcher. The replies were coded in suitable categories which were determined by the researcher in accordance with their content and percent of the synonymous replies was calculated by getting their frequencies. Relationship between replies of the teachers about the fathers and those of the student fathers was tried to be determined with the scope of causality.

According to the opinions of the fathers whose children attend to preschool education and the preschool teachers, in terms of the participation of fathers preschool education and teaching processes, it was concluded that communication level of father-teacher was insufficient, there was insufficiency in the participation level of fathers to meetings and individual interviews but participated fathers had success-oriented interviews and meetings, their participation to school activities was also insufficient but they were willing to participation to social and cultural activities. It was also inferred from the results that fathers whose children attend to preschool education insufficiently participated home activities but they were willing to go to activities which support social development of children and to guide them about the school life. In addition, there was insufficient participation level of fathers whose children attend to preschool education to management processes.

Considering the opinions of preschool teachers about father participation relationality, it was concluded that there was not a significant relationship between participation of fathers to education-teaching processes and their ages, gender of children and economical situation of families while significant relationship was found between fathers' participation and their educational level, profession and mothers' working condition.

As a result of this research, it was suggested that to arrange activities which support participation of fathers to family works and education-teaching processes for Preschool Program which was established by MEB and consequently developed OBADER and to perform encouraging studies for fathers.

Key Words: Preschool Education Program, Preschool Education-Teaching Process, Father Participation, Family Participation Activities

ÖNSÖZ

Erken çocukluk dönemi çocuk gelişiminin en hızlı olduğu dönemlerden birisidir. Bu dönemde verilecek eğitimin niteliği ise çocuğun geleceğine yön verecektir. Çocuğun eğitiminin ilk başladığı yer ise ailenin kendisidir. Okul öncesi eğitim kurumları ise erken çocukluk döneminde çocuğun gelişimine önemli katkıda bulunmakta, çocuğa istedik yönde olumlu davranışları kazandırmayı amaç edinmektedir. Aile katılım etkinlikleri çocuğun bu süreçte kazandığı olumlu davranışların aile tarafından desteklenmesi noktasında önemli görülmektedir. Babanın da çocuğunun eğitimsel faaliyetlerinde aktif rol alması ve okul öncesi eğitim sürecine katkı sağlaması beklenir. Bu nitel çalışma ile babaların okul öncesi eğitime katılımlarını öğretmenlerin ve öğrenci babalarının bakış açılarıyla değerlendirmek ve babaların eğitim – öğretim sürecine katılımlarını derinlemesine incelemektir.

Çalışmanın şekillenmesi aşamasında tez danışmanım olarak bana her konuda yol gösteren ve hiç çekinmeden değerli vakitlerini ayıran hocam Doç. Dr. Tuncay DİLCİ'ye teşekkürlerimi ifade etmekten büyük mutluluk duyarım.

Yüksek Lisans ders ve tez döneminde fikirleriyle çalışmama katkı sağlayan, yeni bakış açıları kazanmama yardım eden başta Yrd. Doç. Dr. Soner DOĞAN ve tüm bölüm hocalarıma, uygulama esnasında hoşgörüle yardımlarını esirgemeyen okul öncesi öğretmenlerine ve öğrenci babalarına müteşekkir olduğumu belirtmek isterim.

Ayrıca çalışmalarımı yürütebilmem için bana her türlü huzurlu ortamı sağlayan, çalışma sürecinde yaşanan pek çok zorluğa hiç şikâyet etmeden göğüs geren eşim Gönül KARAKAŞ'a, oğlum Gökhan Salih KARAKAŞ'a ve hayatım boyunca benden hayır dualarını esirgemeyen anneme en derin saygı ve teşekkürlerimi bir borç bilirim.

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİME DEVAM EDEN ÖĞRENCİ BABALARININ AİLE
KATILIM ÇALIŞMALARINA KATILIM DÜZEYLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

İÇİNDEKİLER

Kabul ve Onay	
Etik Sözü.....	iv
Özet	v
Abstract.....	vii
Önsöz.....	ix
İçindekiler	x
Tablolar ve Şekiller Listesi.....	xiii
Ekler Listesi.....	xvi
Kisaltmalar Listesi.....	xvii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	18
1.2. Problem Cümlesi	20
1.2.1. Alt Problemler	20
1.3. Araştırmanın Amacı	21
1.4. Araştırmanın Önemi	21
1.5. Sayıtlar	21
1.6. Sınırlılıklar	22
1.7. Tanımlar	22

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve	23
2.1.1. Eğitim.....	23
2.1.2. Okul Öncesi Eğitim ve Önemi.....	27
2.1.3. Okul Öncesi Eğitim Programı ve Özellikleri	30

2.1.4. Eğitimde Aile Katılımı ve Okul Öncesi Eğitim Programında Aile Katılım Etkinlikleri	36
2.1.5. Bababnın Rölü ve Önemi.....	44
2.2. İlgili Araştırmalar	47

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli.....	51
3.2. Çalışma Evreni ve Örneklem	52
3.3. Veri Toplama Aracı	57
3.3.1. Öğretmenler İçin Görüşme Formu.....	57
3.3.2. Öğrenci Babaları İçin Görüşme Formu.....	57
3.4. Verilerin Analizi.....	58

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular	61
4.1.1. Baba ve Öğretmen İletişim Düzeylerine İlişkin Bulgular	61
4.1.2. Babaların Toplantı ve Bireysel Görüşmelere Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	76
4.1.3. Babaların Okul Etkinliklerine Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular	86
4.1.4. Babaların Evde Yapılan Etkinliklere Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	102
4.1.5. Babaların Yönetim Sürecine Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular	119
4.1.6. Baba Katılım İlişkisine Dair Bulgular.....	126
4.1.7. Eklemek İstenen Farklı Konulara İlişkin Bulgular	137

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Sonuç ve Öneriler	141
5.1.1. Baba ve Öğretmen İletişim Düzeylerine İlişkin Sonuç ve Öneriler	141

5.1.2. Babaların Toplantı ve Bireysel Görüşmelere Katılım Düzeylerine İlişkin Sonuç ve Öneriler.....	144
5.1.3. Babaların Okul Etkinliklerine Katılım Düzeylerine İlişkin Sonuç ve Öneriler.....	145
5.1.4. Babaların Evde Yapılan Etkinliklere Katılım Düzeylerine İlişkin Sonuç ve Öneriler.....	148
5.1.5. Babaların Yönetim Sürecine Katılım Düzeylerine İlişkin Sonuç ve Öneriler.....	150
5.1.6. Baba Katılım İlişkisine Dair Sonuç ve Öneriler	151
5.1.7. Eklemek İstenen Farklı Konulara İlişkin Sonuç ve Öneriler.....	153
KAYNAKÇA	155
EKLER	160
Ek 1: Öğrenci Babaları İçin Görüşme Formu	160
Ek 2: Öğretmenler İçin Görüşme Formu	162
Ek 2: Araştırma İzin Belgesi.....	164

TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo No	Sayfa No
1: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdeme Göre Dağılımı	52
2: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurum Tipine Göre Dağılımı	53
3: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştığı Kurumun Yerleşim Yerine Göre Dağılımı	53
4: Araştırmaya Katılan Öğrenci Babalarının Yaşlarına Göre Dağılımı	54
5: Araştırmaya Katılan Öğrenci Babalarının Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	55
6: Araştırmaya Katılan Öğrenci Babalarının Mesleklerine Göre Dağılımı	55
7: Araştırmaya Katılan Öğrenci Babalarının Eşlerinin (Anne) Mesleklerine Göre Dağılımı	56
8: Araştırmaya Katılan Öğrenci Babalarının Aile Gelir Düzeyine Göre Dağılımı	56
9: Araştırmaya Katılan Öğrenci Babalarının Çocuğunun Cinsiyetine Göre Dağılımı	57
10: Okul Aktivitelerinin Görüşülmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	62
11: Okul Aktivitelerinin Görüşülmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri	63
12: Evde Yapılacak Etkinliklerin Görüşülmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	65
13: Evde Yapılacak Etkinliklerin Görüşülmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri	67
14: Kişisel ve Ailevi Konuların Paylaşılmasına İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	69
15: Kişisel ve Ailevi Konuların Paylaşılmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri	71
16: Arkadaş İlişkilerinin Görüşülmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	73
17: Arkadaş İlişkilerinin Görüşülmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri	74
18: Veli Toplantılarına Katılıma İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	77
19: Veli Toplantılarına Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri	78
20: Hangi Aralıklarla Okulun Ziyaret Edildiğine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	80
21: Hangi Aralıklarla Okulun Ziyaret Edildiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri	81
22: Çocukların Başarılarının Görüşülmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	83

23: Çocukların Başarılarının Görüşülmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri	84
24: Sınıf İçi Etkinliklere Katılıma İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	87
25: Sınıf İçi Etkinliklere Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri	88
26: Okul / Sınıf Gezilerine Katılıma İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri.....	90
27: Okul / Sınıf Gezilerine Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	91
28: Sosyal – Kültürel Etkinliklere Katılıma İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri.....	93
29: Sosyal – Kültürel Etkinliklere Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	94
30: Okula Maddi Katkı Saylayacak Etkinliklere Katılıma İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	96
31: Okula Maddi Katkı Saylayacak Etkinliklere Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri .	97
32: Okul Çalışmalarına Gönüllü Olarak Katılıma İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	99
33: Okul Çalışmalarına Gönüllü Olarak Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	100
34: Ödevlerin Kontrol Edilmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri.....	103
35: Ödevlerin Kontrol Edilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	104
36: Ödevlere Yardım Edilmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	106
37: Ödevlere Yardım Edilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri	107
38: Ek Çalışmalar Yapılmasına İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	109
39: Ek Çalışmalar Yapılmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri	110
40: Hikâye / Masal Okunmasına İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	112
41: Sanatsal Çalışma Yapılmasına İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	113
42: Öğrenme Materyalleri Sağlanmasına İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri.....	114
43: Sosyal Gelişimi Destekleyecek Etkinliklere Gidilmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	116
44: Okul Yaşamı Hakkında Rehberlik Edilmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	117
45: Okul Aile Birliğinde Görev Alınmasına İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri	119
46: Okul Aile Birliğinde Görev Alınmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri	120

47: Okul Yönetimi İle Görüşülmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri.....	122
48: Okul Yönetimi İle Görüşülmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	124
49: Babanın Yaşı İle Eğitim – Öğretim Sürecine Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri	126
50: Babanın Eğitim Durumu İle Eğitim – Öğretim Sürecine Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri	128
51: Babanın Mesleği İle Eğitim–Öğretim Sürecine Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri	130
52: Annenin Mesleği İle Babanın Eğitim – Öğretim Sürecine Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri	132
53: Ailenin Ekonomik Durumu İle Babanın Eğitim – Öğretim Sürecine Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	134
54: Çocuğun Cinsiyeti İle Babanın Eğitim – Öğretim Sürecine Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	136

EKLER LİSTESİ

Ek No.....	Sayfa No
1: Öğrenci Babaları İçin Görüşme Formu	160
2: Öğretmenler İçin Görüşme Formu.....	162
2: Araştırma İzin Belgesi.....	164

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

OBADER : Okul Öncesi Eğitim Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi

BADEP : Baba Destek Eğitim Programı

vd. : ve diğerleri

akt. : aktaran

BÖLÜM II

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, amaç ve önemine, problem cümlesine, alt problemlerine, sayıltılarına, sınırlılıklarına ve tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Erken çocukluk dönemi, çocuğun gelişiminin en hızlı şekilde ilerlediği dönemlerden biridir. Çocuk bu dönemde fiziksel, bilişsel, sosyal ve ahlaki yönden bütünsel gelişimini sürdürmekte, çevreye uyum sağlayarak karşılaştığı problemleri çözme eğilimindedir. Bu dönemde verilen eğitim, çocuğun geleceğine yön verir. Yapılan araştırmalarda çocukluk yıllarında kazanılan davranışların büyük bir kısmının, yetişkinlikte bireyin kişilik yapısını, tavrını, alışkanlıklarını, inanç ve değer yargılarını biçimlendirdiği gözlenmiştir (Şahin, 2005). Okul öncesi eğitim, çocuğun toplumsallaşma sürecinde de çok önemli bir basamaktır ve bu eğitimin çocuğun yaşına, bireysel özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun şekilde verilmesi gerekmektedir (Güven ve Azkeskin, 2010).

Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan eğitim programları ve etkinlikleri ne kadar nitelikli olursa olsun, bu etkinlikler aile tarafından desteklenmedikçe, çocuklarda kalıcı davranış değişiklikleri sağlamak ve okul öncesi eğitimin amaçlarına istenilen düzeyde ulaşılması mümkün olmayacaktır. Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklarda kalıcı davranış değişikliklerinin gerçekleşebilmesi, programda planlanan öğrenme yaşantılarının ailede sürdürülebilmesi ile mümkündür (Aral, Baran, Bulut, Çimen, 2000). Ancak çocuklar genellikle evde gördükleri davranış ve tutumları daha çok gösterme eğiliminde olabilmektedirler. Bu nedenle çocukların etkileşimde bulunduğu en önemli sosyal çevre olan aile, eğitim programlarına aktif bir şekilde katılmak durumundadır (Şahin ve Özbay, 2007).

Okul öncesinde aile katılım çalışmaları ile ailelerin eğitim-öğretime katılmaları öğrencilerin davranışsal ve sosyal uyumlarının gelişmesi, okuldaki disiplin sorunlarının azalması, öğrencilerin okula devamlarının ve akademik başarılarının artması, daha fazla sosyal uyum ve becerilere sahip olması gibi eğitim öğretimin pek çok alanında olumlu etkiler sağlamaktadır (Kotaman, 2008). Bu bağlamda okul öncesi eğitim kurumlarında okul aile işbirliği önemli görülmüş ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programlarında (2006 ve 2012), okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılım etkinliklerinin düzenlenmesi gerekliliği belirtilmiştir. Programda belirlenen bu aile katılım etkinlikleri çocuğun hem okuldaki hem de okul dışındaki yaşamında eğitiminin desteklenmesi amacını taşımaktadır (Şahin ve Özbey, 2009).

Aile katılım çalışmalarında hem anne hem de babanın okuldaki etkinliklere katılması önem taşımaktadır. Ancak yıllardan beri ailelerin okuldaki etkinliklere katılımı denilince daha çok anne katılımı akıllara gelmekte idi. Çünkü geleneksel aile yapısında baba figürü oldukça farklı algılanmaktadır. Geleneksel yapıda baba, aileyi ekonomik açıdan destekleme ve ailede otoriteyi sağlayan figür olarak görülmektedir. Anne ise çocuk bakımı ve eğitimi konusunda ilk elden sorumlu olan kişidir (Tezel ve Özbay, 2009). Çocuğun eğitiminde annelerin birinci derecede sorumlu görülmesi ile babalar daha çok çocuğu finansal açıdan destekleme görevini üstlenmişlerdir (Riley vd., 2000). Fakat gelişen teknoloji, eğitim, siyaset, bilim ve endüstri ile birlikte yıllar içinde babanın da çocuğun gelişiminde anne kadar önemli olduğu fark edilmeye başlanmıştır (Çatıkkaş, 2008). Ayrıca kadının çalışma hayatına atılması babaların da rollerini büyük ölçüde değiştirmiş ve babalar en az kadınlar kadar ev işleri ve çocuk bakımı - eğitimi konularında kendilerini geliştirmelerinin gerekliliğini hissetmiş bulunmaktadır.

Allen ve Dally (2002), eğitime baba katılımına yönelik yapılmış çalışmaları incelediklerinde, babalar eğitim etkinlikleri ile ilgilendiğinde çocuklarının okula karşı daha fazla olumlu tutum sergiledikleri, başarı göstermek ve sosyal faaliyetlere katılmak için daha fazla çaba sarf ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Babanın sıcak ve destekleyici ilişkisinin çocukların bulunduğu toplumun ahlaki değerlerini kazanmaları açısından önemli etkilerinin olduğunu belirtmektedirler. Ayrıca eğitime baba katılımı çocuklarda ergenlik döneminde suça karışma, uyuşturucu, alkol vb. maddeleri kullanma oranları üzerinde azaltıcı etkiye sahip olabildiğini ifade etmişlerdir. Diğer taraftan öğretmenler

öğrenci babalarının eğitim – öğretime katılmasıyla, çocuğun aile yapısını daha yakından tanıma fırsatı bulmakta, babanın bakış açısını anlamaya çalışmakta ve ailelerin beklentilerine karşı daha duyarlı olabilmektedir (Carter, 2003).

Bu bağlamda okulöncesi eğitim kurumları sadece annelerin tek başına sorumluluk yüklediği alanlar olarak görülmemelidir. Annelerin yanı sıra babaların da çocuklarının eğitimine aile katılım çalışmalarıyla katkı sağlamaları gerekmektedir. Aynı zamanda babaların okuldaki etkinliklere katılmalarını sağlayan eğitim programları ve etkinlikler düzenlenerek öğrenci babalarının eğitim – öğretim sürecine katılımları artırılmalıdır. Bu çerçevede problem cümlesi aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

2012 Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan aile katılım çalışmaları esas alınarak, okul öncesi eğitime babaların katılımlarına ilişkin öğretmenlerin ve öğrenci babalarının görüşleri nelerdir? Bu kapsamda öğretmenlerden ve babalardan şu sorulara cevap alınmıştır:

1.2.1. Alt Problemler

Aile Katılım Çalışmalarında;

1. Baba – öğretmen iletişimi ne düzeydedir?
2. Babaların toplantı ve bireysel görüşmelere katılımı ne düzeydedir?
3. Babaların okul etkinliklerine katılımı ne düzeydedir?
4. Babaların çocuklarıyla evde yaptıkları etkinliklere katılımları ne düzeydedir?
5. Babaların yönetim sürecine katılımları ne düzeydedir?
6. Okul öncesi öğretmenlerin görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyleri ile;
 - a. Babanın yaşı
 - b. Babanın eğitim durumu
 - c. Babanın mesleği
 - d. Annenin mesleği
 - e. Ailenin ekonomik durumu

f. Okul öncesine devam eden çocuğunun cinsiyeti değişkenlerine göre ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan aile katılım çalışmaları esas alınarak, öğrenci babalarının eğitim – öğretim sürecine katılımı ve bu katılım düzeylerini etkileyen değişkenlerin öğretmenlerin ve öğrenci babalarının görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesidir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Çocuğun bilişsel, sosyal, ahlaki ve duygusal yönden gelişimine katkıda bulunan babaların çocuklarının eğitiminde de aktif konumda bulunmaları, bu gelişim sürecini olumlu yönde etkileyecektir. Babanın kendisi, aile katılım çalışmaları ile okul etkinliklerinde öğretmenin yardımcısı, aile içerisinde de annenin en büyük destekçisi konumunda olacaktır. Ancak babadan beklenen görevler, çalışma yoğunluğu, babanın kişisel özellikleri, eğitime bakış açısı gibi etkenlerin birçoğu babanın okul öncesi eğitime katılımını değiştirmekte, dolayısıyla okul öncesi dönemdeki çocuğun gelişimini de etkilemektedir. Aynı şekilde okul öncesi dönemde aile katılım çalışmalarıyla öğretmenleri destekleyen aileler hem öğretmenin işini kolaylaştırmakta hem de çocuklarının eğitimine katkı sağlamış olmaktadır.

Literatürde okul öncesi eğitime babaların katılımına yönelik çeşitli çalışmalar olmasına karşın, (Levine, 1993; Green, 2001; Arslan ve Kendeş, 2004; Erdoğan, 2004; Ally ve Daly, 2007; Gürşimşek ve Kefi, 2007; Şahin ve Özbay, 2009; Ünüvar ve Senemoğlu, 2010) öğrenci babalarının ve öğretmenlerin bakış açısının birlikte değerlendirildiği nitel bir çalışma bulunmamıştır. Bu bağlamda çalışmanın bu eksikliği gidereceğine inanılmaktadır.

1.5. Sayıtlar

1.5.1. Öğrenci babalarının ve okul öncesi öğretmenlerinin yöneltile sorulara samimi ve doğru görüşler belirttikleri varsayılmıştır.

1.5.2. Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formlarının istenilen niteliğe vurgu yapıldığı varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

1.6.1. Araştırma 2013 – 2014 Eğitim Öğretim yılında Sivas ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulları ve anasınıflarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

1.6.2. Araştırma çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların görüşleri ile sınırlıdır.

1.6.3. Araştırma çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların “öğrenci babaları için görüşme formuna”, okul öncesi öğretmenlerinin “öğretmenler için görüşme formuna” verdiği cevaplar ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Okul Öncesi Eğitim: Okul öncesi eğitim çocuğun doğduğu günden, 72 aya kadar geçen yılları kapsayan, çocukların bireysel özelliklerine ve gelişim düzeylerine uygun, bedensel, psiko-motor, sosyal – duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerini desteklemeye yönelik, çocuklara zengin uyarıcı çevre olanakları sağlayan ve onları toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren, çocukları ilköğretime hazırlayarak, temel eğitimin bütünlüğü içerisinde yer alan sistemli ve bilinçli bir eğitim sürecidir (Akduman, 2001).

Aile Katılımı: Anne babaların çocukların gelişim ve eğitimlerine katkıda bulunmalarını için organize edilmiş etkinliklerin bütünüdür (Şahin ve Ünver, 2005).

Baba Katılımı: Çocuğun doğumundan itibaren çocukların bakımına, gelişimine ve eğitim öğretim süreçlerinin bütününe babaların etkin katılımı ve katkıları ifade eder.

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırma konusuna yönelik kuramsal bilgiler ve araştırma konusuyla ilgili yapılmış olan ulusal ve uluslararası çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Eğitim

Eğitim, bireyin ve toplumun gelişiminde önemli görülmüş, modern insanın oluşması ve toplumun gelişmesi bağlamında özne konumunda bulunmayı her zaman başarmıştır. Eğitim, genel anlamıyla bireyin kültürlenmesi ve içinde yaşanılan toplumun kültürel değerlerini bireye kazandırma süreci (Sönmez, 2011), geleneksel anlamda bireyde davranış değiştirme, modernizde ise insanı mutlu etme işi (Duman, 2011), bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamı (Tezcan, 1985) olarak tanımlanabilir. Eğitim terim olarak, fertte zihni, ruhi, ve bedeni, mükemmelliği, meydana getirme gibi önemli bir manayı ifade eder. Teknik olarak ise eğitim, toplumun kültürel mirası, bilgi birikimi, anlayışları, değerleri, inançları, maharetleri v.s. gibi hususları eğitim kurumları yoluyla yeni nesillere aktarmaktır (Tozlu, 1997). Eğitim ile bireyin yaşadığı toplum içinde geçerli olan değer, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin tümü vurgulanır (Çalık, 2012).

Eğitim aynı zamanda bilişim ve kitle iletişimin etkileri ile sürekli etkileşen bir yapıya sahiptir. Bu yönüyle her türlü oluşumu yönlendirebilecek yetkinlikte bireyleri yetiştirme esas olmalıdır (Dilci, 2011). Dolayısıyla eğitim yoluyla bireyleri geliştirmek, yükseltmek ve mükemmelleştirmeye çalışmak amaçlanır (Tozlu, 1997).

Eğitim insanın doğumuyla hatta yeni paradigmalara (beyin temelli öğrenme yaklaşımına) göre doğum önceki dönmede başlayıp (anne karnında beslenmeyle, bol oksijenli havayla, stresten, şiddetten ve kaygıdan uzak bir yaşantıyla, sürekli ve kontrollü fakat özgürleştiren bir rahatlıkla dünyaya getirilerek başlayan) ölüme kadar devam eden (Duman, 2011), fiziksel uyarımlar sonucu beyinde istendik biyo – kimyasal değişiklikler oluşturma süreci (Sönmez, 2011), yani davranış geliştirme süreci olarak betimlenmektedir. Ancak eğitim, salt istendik davranışların kazandırılması olarak tanımlanması, bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. Buna göre eğitimin diğer öğrenme durumlarıyla da bütün içerisinde ele alınması gerekmektedir (Dilci, 2011). Büyükdüvenci'ye göre (2001), eğitim birinci anlamıyla, bir kültürlenme süreci, mevcut bilgilerin, değerlerin (doğru ya da yanlış olmasına bakılmaksızın) kişilere kazandırılması ve aktarılması söz konusudur. Bu bağlamda kasıtlı kültürlenme süreci veya kültürü yeni nesillere aktarma süreci (Tozlu, 1997) olarak tanımlanan eğitim, toplumsallaşma ile eş anlamlıdır ve uygunluk içerisinde (Kaplan, 1999). Bu yönüyle eğitim toplumsal ilişki ve etkileşim boyutu ile karşımıza çıkar. İkinci anlamıyla eğitim, daha yapılandırılmış bilginin belirli yöntem ve tekniklerle tartışma ve eleştiriye açık bir şekilde aktarılmasıdır, yani öğretim sürecinin ön plana çıkmasıdır. Üçüncü anlamıyla ise eğitim, genel aydınlanma anlamında kullanılır ki, bilginin derinliğine ve genişliğine özümsemesi ve içselleştirilmesi esasına dayanır.

Felsefi görüşlere göre eğitim anlayışına bakılırsa idealizme göre, insanın bilinçlice ve özgürce Tanrıya ulaşmak için sürdürdüğü çabaların tamamı; Realizme göre eğitim, yeni kuşağa kültürel mirası aktararak, onları topluma uyuma hazırlama sürecidir. Pragmatizme göre eğitim, kişiye yaşantılarını inşa yoluyla yeniden yetiştirme süreci; Marksizm'e göre eğitim insanı çok yönlü eğitime, doğayı denetleyerek onu değiştirecek ve üretimde bulunacak biçimde yetiştirme sürecidir. Natüralizme göre eğitim, kişinin doğal olgunlaşmasını artırma ve onun bu özelliğini göstermesini sağlama işidir.

Bu tanımlar gözden geçirildiğinde eğitimin, kişiliğin gelişmesine yardım eden ve onu esas alan, onu yetişkin yaşamına hazırlayan, gerekli bilgi, beceri ve davranışlar elde etmesine yarayan bir süreç olduğu anlaşılır (Tezcan, 1985). Bu sürecin sonunda bireyde, gözlenebilir ve ölçülebilir istendik davranış değişiklikleri olabilir. Bu istendik davranış değişikliklerini bireyde oluşturmanın pek çok yolu olduğu gibi, bazen hiçbir yolu da

bulunmayabilir (Sönmez, 2011). Bu noktada Çubukcu (2011), eğitim tanımlarında şu üç temel özelliğin bulunmasına vurgu yapmaktadır.

- Eğitim bir süreçtir,
- Eğitim sonunda bireyde davranış değişikliği meydana gelir,
- Davranış değişikliği bireyin yaşantıları sonucu etkileşimle meydana gelir.

Yaşantının tanımında bulunan “etkileşim” kavramı ile bireyin çevresindeki uyarıcıları duyu organları yardımıyla alarak onlara bir tepkide bulunması kastedilir. Başka bir anlatımla etkileşim birey ile çevresi arasında kurulan iki yönlü ilişkidir (Kutlu, 2011). Eğitim süreci ile birlikte birbirini etkileyen birbirini tamamlayan öğrenme ve öğretme süreçleri (Çalık, 2012), bireyin öncelikle ihtiyacı olan bilgiyi saptamasını, ardından bu bilgiyi nereden bulup nasıl kullanacağını öğrenmesi üzerinde durmaktadır (Demirhan ve Demirel, 2003). Eğitimin tarihsel gelişimi göz önüne alındığında öğrenme ve öğretme süreçleri ilk önceleri aileler tarafından, sonraları toplumun en yaşlı fertleri tarafından, daha sonraları ise din adamları tarafından yürütülmüştür. Bu süreçte eğitim, anlatma ve gösteri yöntemleri kullanılarak sürdürülmüş, ancak yazının keşfinden sonra formel bir eğitime gereksin duyulmaya başlanmıştır (Öksüzoğlu, 2012).

İnsanın hâlihazırdaki davranışları toplumca yeterli bulunmamakta ve toplum bireyi istedik davranışlarla donatmak istemektedir. Bu noktada kişide bulunması istenen davranışlar eğitimin hedefleri olarak belirlenir (Sönmez, 2011). Eğitim çabalarının genel amacı, yetişmekte olan çocukların ve gençlerin topluma sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamalarına yardımcı olmaktır. Bu uyumun gerçekleşmesi için, bireylerin yetenekleri eğitim yoluyla en son sınırına kadar geliştirilmeye çalışılır. Eğitim, bireylere bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde, toplumun kültürel değerlerini geliştirmek, değerler üretmek, var olan değerlerin dağılmasını önlemek, yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğu taşır (Çubukcu, 2011). Bu amaçlar doğrultusunda bireyler yetiştirilmeye çalışılmakta, çağa ayak uydurabilen ve toplumla uyumlu bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

Tezcan (1985), hiyerarşik olarak eğitimsel amaçları başlıca beş grupta toplayarak şöyle ifade etmiştir:

- 1. Uzak Amaçlar:** Bunlar, bir ülkenin toplumsal, siyasal ve ekonomik alanlarını kapsayan genel amaçlardır. O ülkenin siyasal felsefesini yansıtırlar. Bu amaçların özelliği, toplumun her kesimine olduğu gibi, eğitimsel amaçlara da yön vermesidir.
- 2. Genel Amaçlar:** Bu amaçlar eğitim felsefesini yansıtırlar. Ölçümleri söz konusu olmayıp, eğitim sistemine yön verirler. Bunlar o toplumun değer ve ideallerini aksettirirler. Uzak amaçlara dönüktürler.
- 3. Okulun Amaçları:** Bunlar, adı geçen okulun işlevini yansıtır. Daha özeldirler. Genel amaçlar çerçevesi içerisinde kalınarak, o okulun yetiştireceği insan gücünün niteliği göz önüne alınarak tespit edilir.
- 4. Bir Bilim Dalının Amaçları:** Konu alanını gösterir. Tarihin, coğrafyanın, biyolojinin amaçları gibi. Bu son iki amaç "Özel Amaçlar" olarak adlandırılmakta olup, öğrenciye kazandırılması uygun görülen özelliklerdir.
- 5. Bir Konunun (Çalışma Alanının) Amaçları:** Dersin ayrı ayrı konularının amaçları. Belli bir konudaki eylemleri kapsar. Bunları öğretmen, kendi kavrayabildiği oranda tespit eder.

Bu bağlamda Türk Millî Eğitiminin genel amaçları şu şekilde belirlenmiştir (MEB, 2013):

Türk milletinin bütün fertlerini;

- 1- Atatürk İnkılap ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk

devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,

- 2- Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip; insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren ve topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek, İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak,
- 3- Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

2.1.2. Okul Öncesi Eğitim ve Önemi

Eğitimin en önemli amaçlarından birisi, bireyin içinde bulunduğu ortama dengeli bir şekilde uyum sağlamasıdır. Bu uyumun sağlanmasına esas olacak sağlam temellerin erken çocukluk döneminde atılması gerektiği tartışılmaz bir gerçektir. Bu bakımdan “Erken Çocukluk Eğitimi” hayati bir önem taşımaktadır (OBADER, 2013). Erken çocukluk dönemi, çocukların temel kavramları ve bilimsel süreç becerilerini kazandıkları bir dönemdir. Çocukların bu dönemde yaşadıkları deneyimler, bilginin yapı taşları olarak nitelendirilen kavramların kazanılması için uygun ortam oluşturmaktadır (Kıldan, 2012). Çocukların yaşamlarının ilk yıllarında geçirdikleri olumlu ve olumsuz deneyimler çocuğun zihinsel gelişimini etkilemekte, yetişkinlikte zihinsel kapasitelerinin nasıl olacağını belirlemektedir (Turaşlı, 2012).

0 – 6 yaş aralığı beyin gelişiminin ve sinaptik bağlantıların kurulma oranının en yoğun ve hızlı yaşandığı dönemdir. Beyin gelişimi, çocuğun bilişsel, dil, motor, sosyal ve duygusal gelişimi için güçlü bir zemin oluşturur (MEB, 2013). Bu dönemde geçirilen kaliteli eğitim süreci, ilerleyen dönemlerde çocuğun eğitim öğretim hayatını

etkileyecektir. Örneğin, kişiliği olumlu yönde gelişmiş ve hayata pozitif bakabilmeyi öğrenmiş, sosyal iletişim ve kendi yeterlilikleri hakkında bilinçli bireylerin yetişmesi, ileride ortaya çıkabilecek olası sosyal problemleri minimuma indirecek, akademik olarak daha başarılı bireyler ortaya çıkacak, dolayısıyla bireylerin ileriki hayatlarında kolaylıklar oluşacaktır (Kıldan, 2012). Sağlıklı, üretken, mutlu, umutlu ve yaratıcı bir nesil yetiştirmek için, bu dönemin en iyi biçimde değerlendirilmesi gerekir (Akduman, 2011).

Akduman'a göre (2001), okul öncesi eğitim çocuğun doğduğu günden, 72 aya kadar geçen yılları kapsayan, çocukların bireysel özelliklerine ve gelişim düzeylerine uygun, bedensel, psiko-motor, sosyal – duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerini desteklemeye yönelik, çocuklara zengin uyarıcı çevre olanakları sağlayan ve onları toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren, çocukları ilköğretime hazırlayarak, temel eğitimin bütünlüğü içerisinde yer alan sistemli ve bilinçli bir eğitim sürecidir. Okul öncesi eğitim, küçük yaştaki bireylerin gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı ortamlar sağlaması ve onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini destekleyerek, kendilerini toplumun içerisinde birey olarak ifade etmelerine fırsat vermesi ve ilköğretime hazırlaması açısından, onların bu gelişim süreçlerinin en önemli parçası olarak büyük önem kazanmaktadır (XIV. Milli Eğitim Şurası, 1993).

Okul öncesi eğitim ile çocukların motor, bilişsel, dil, sosyal ve duygusal gelişimleri ile özbakım becerileri desteklenerek çocukların kişilik gelişimleri eğitimin temel hedefleri doğrultusunda güçlendirilir. Ayrıca, ilköğretime hazır bulunuşluklarına katkıda bulunacak bilgi, beceri ve tavırlar kazanmalarına yönelik çalışmalar yapılır. Şartları elverişsiz koşullardan ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı sunularak çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak amaçlanır (OBADER, 2013). Çocukların bu eğitim ile sosyal duygusal gelişimleri ve özbakım becerileri açısından içinden buldukları yaşın gerektirdiği düzeye ulaşmaları, mutlu bir şekilde yaşama hazırlamalarında yardımcı olacaktır (Güler, 2012). Çocukların okul öncesi dönemde kazandıkları deneyimler onların okula karşı olumlu ya da olumsuz tutum sergilemelerine neden olmaktadır. Eğer okuma, yazma, anlama, hatırlama gibi okuryazarlık ile ilgili temel becerilerin geliştiği bu dönemde, bu kavramlarla ilgili çeşitli

zorluklarla karşılaşırlarsa, bu zorluklardan kaynaklı korku, endişe veya hayal kırıklığı yaşayabilirler (Turaşlı, 2012). Kaliteli okul öncesi eğitim tecrübeleri sadece çocukları okula hazır hale getirmekle kalmayıp, özellikle risk altındaki çocuklarda ilköğretim sürecinin geneli için olumlu gelişim rotası sağladığı öngörüsünü destekler niteliktedir (Kıldan, 2012).

Myers (1992), tüm dünyada okul öncesi eğitimin gerekliliği şöyle ifade edilmiştir:

- Çocukların yaşamaya ve kendi potansiyellerini en üst noktaya kadar geliştirmeye hakları vardır. Okul öncesi eğitim çocuklara bu fırsatı sunmaktadır.
- İstenilen ahlaki ve sosyal değerlerin gelecekte korunabilmesi için işe çocuklardan başlanmalıdır.
- Çocuk gelişime yatırım yapmakla bağlantılı olarak toplumlar artan üretim ve maliyet yolu ile ekonomik yararlar sağlar.
- Sağlık, beslenme ve kadın programları toplumsal gelişme çabaları ancak çocuk gelişim programları ile artırılabilir.
- Okul öncesi eğitim yolu ile tüm çocuklara fırsat eşitliği sunulur ve eşitsizlikler ortadan kaldırılabilir.
- Uzlaşma ve dayanışma yaratan sosyal eylemler için ortak hareket noktası oluşturulur.
- Değişen toplum yapısı, köyden kente göç, çalışan kadın sayısının artması, okul öncesi eğitim ve bu eğitimi veren kurumlara olan ihtiyacı artırmaktadır.

MEB (2013) ise ülkemizde Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevlerini, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- Onları ilkokula hazırlamak, şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Okul öncesi eğitimin çocuğun gelişimini desteklediği yönündeki araştırmalara bakıldığında; Büyükekiz (2008) yaptığı çalışmada okul öncesi eğitimi çocukların

sanatsal yönlerine ve yaratıcılıklarına katkı sağladığının tespit etmiştir. Yavuzer (2002) yapmış olduğu çalışmada ilkokula okul öncesi eğitimi alarak gelen öğrencilerin, bu eğitimi almayarak gelenlere oranla eğitime daha yatkın, daha katılımcı, girişken ve uyumlu olduklarını ifade etmiştir.

Tekiner (1996) okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin daha sonraki eğitim basamaklarında çocukların temelden gelen kuvvetleriyle okula ve çevreye daha uyumlu olduklarını tespit etmiştir. Demiral (1989) ise okul öncesi eğitimi almış çocukların akademik anlamda almayan öğrencilere göre daha başarılı olduklarını ifade etmiştir.

Erken çocukluk eğitiminin okul başarı ilişkisini inceleyen araştırmalar, ilk ve ortaöğrenim başarısının erken çocukluk eğitimine bağlı olduğunu göstermektedir. OECD tarafından gerçekleştirilen Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) 2003 sonuçlarına göre Türkiye’de erken çocukluk eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasında yaklaşık olarak iki okul yılına denk başarı farkı olduğu tespit edilmiştir. (Aydagül, 2007).

2.1.3. Okul Öncesi Eğitim Programı ve Özellikleri

Eğitim, uygulamalı bir bilim alanıdır. Bu nedenle eğitim problemlerine masa başında ve kâğıt üzerinde değil, problemin kaynağında, okulda ya da eğitim sisteminin bütününde çözüm aramak gerekir (Demirel, 2007). Eğitim ve öğretim faaliyetleri amaçlı ve planlı olduğu için bu faaliyetlerin bir eğitim programı doğrultusunda yürütülmesi gerekmektedir. Bu nedenle tüm eğitim ve öğretim kurumları önceden resmi olarak hazırlanmış yazılı eğitim programlarını uygularlar (Yüksel, 2002). Program kavramı, sözcük anlamıyla, yapılacak işin bölümlerini ve her bölümün zamanını gösteren maddelerin tümü olarak ifade edilmektedir (Çubukçu, 2011). Belli bir amaca ulaşmak için yapılması gereken etkinliklerin nelerden oluştuğunun belirlenmesi, aşamalı bir şekilde sıralanması, her türlü etkinliğin sıralanması, her bir etkinliğin zamanı, nasıl yapılacağı ve uygunluğunun nasıl belirlenebileceğinin bir tasarısı olarak kabul edilmektedir (Kutlu, 2011).

Eğitim programı ise, öğrencilerin yaşantılarını düzenleme anlamında kullanılmakta ve bu anlamda okul içi ve dışı her türlü etkinlikleri içine almaktadır

(Çubukçu, 2011). Ertürk (1979), eğitim programı yerine, “yetişek” sözcüğünü kullanarak bu kavramı açıklamıştır. Yetişek, öğrencide geliştirilecek davranışların önceden kararlaştırılıp bir sıraya konması, bu davranışları geliştirici öğrenme yaşantılarını geliştirecek eğitim durumlarının düzenlenmesi, eğitim durumlarını ve öğrenme yaşantılarını istendik ve beklendik davranışları geliştirmedeki etkinlik derecelerinin araştırılmasıdır.

Eğitim programları kişide gözlenmesi kararlaştırılan istendik özellikler ve bu özelliklerin göstergesi olan davranışlar, içerik ve konu üniteleri, her davranışı, kişiye kazandıracak eğitim durumu çevre düzenlemeleri ve her davranışın kazanıp kazanılmadığını, kazandıysa ne ölçüde kazanıldığını yoklayan sınav durumlarını içeren dinamik ve gelişmeye açık bir yapıyla öğrencilere kazandırılmalıdır (Sönmez, 2012). Eğitim programları bireyin okul – içi ve okul dışı planlı tüm eğitim etkinliklerini içine alan öğrenme yaşantıları planı, bunu belli bir zaman süreci içinde yetiştirmeye yönelik düzenli eğitim durumlarının tümünü ifade eder (Kutlu, 2011). Eğitim Programı, bireyde kalıcı iz bırakacak bir değişime yol açmak üzere belli ilkelere göre düzenlenmiş “öğrenme yaşantılarını” tanımlar (Duman, 2011), böylece program içerisinde; öğretim, ders dışı kol etkinlikleri, özel günlerin kutlanması, geziler, kısa süreli kurslar, rehberlik faaliyetleri, sağlık ve benzeri hizmetler ve fonksiyonları da eğitim programının çerçevesi içerisine girer (Çubukçu, 2011). Eğitim programları, sadece okulda düzenli çalışmayı değil, aynı zamanda toplumda da yaşama ve öğrenme koşullarını geliştirmeyi amaç edinir. Bu sebeple, eğitim programları, bir taraftan toplumun problemlerini ve ihtiyaçlarını, diğer taraftan da çocukların ve gençlerin problemleri, ilgileri, gelişim özellikleri ve ihtiyaçları esas alınarak geliştirilmelidir (Ocak, 2004).

Güven’e (2011) göre eğitim programı hangi düzeyde olursa olsun genellikle şu dört ögeyi kapsar;

- Hedef yani amaçlar, ilkeler ve açıklamalar
- İçerik; Ders konuları, konuların düzenlenmesi/ ders dağılımları ve haftalık çalışma çizelgeleri
- Öğrenme – öğretme süreçleri, yöntem teknikler, araç gereçler
- Değerlendirme

Çağdaş ülkelerde yeni okul programları radikal olarak değişmekte ve dolayısıyla da eğitim ve programları da değişmektedir. Çünkü dünyamız ve insanların gereksinimleri değişmekte ve buna bağlı olarak da beklentiler o değişim yönünde olmaktadır (Duman, 2011). Herhangi bir ülkede gelişmeyi sürdürmek için, her şeyden önce eğitim sisteminin ve bu sistemin dayanağı eğitim programlarının sürekli bir gelişme içinde olması kaçınılmazdır. Toplumsal dinamizm, eğitim programlarına sürekli olarak dinamizm kazandırmaktadır (Çubukçu, 2011). Felsefe, birey ve toplumun gereksinimlerindeki değişim, bilim ve teknoloji, öğrenme - öğretme konusundaki değişen bilgi eğitim programının şekillenmesini etkileyen önemli etmenlerdir. Bunun yanında eğitim programı da bireylerin politik, etik, ekonomik, sosyo-kültürel davranışlarını etkileyerek onları biçimlendirmeye çalışır (Doğanay, 2007).

Ülkemizde 2006 yılından beri uygulanan “36 – 72 Alık Çocuklar için Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programı” ulusal ve uluslararası alan araştırmaları, uygulamada oluşan geri bildirimler, mevcut durum analizleri, toplumsal, kültürel ve bilimsel gelişmeler ışığında 2012 – 2013 yılından itibaren program geliştirme çalışmaları yapılmıştır. Bütün paydaşlar dikkate alınarak 2013 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “Okul Öncesi Eğitim Programı” yayınlanarak 2013 – 2014 Eğitim – Öğretim yılında uygulanmaya başlanılmıştır (MEB, 2013).

Okul öncesi eğitimin beklenen yararı sağlamanın uygulanacak eğitim programının niteliğine bağlı olduğu şüphe götürmez bir gerçektir. Bu nedenle başarılı bir okul öncesi eğitim programı bu yaş grubu çocukların gelişim özelliklerine uygun hazırlanmış ve çocukların gereksinimlerini karşılamaya yönelik faaliyetlerden oluşmalıdır (Akduman, 2011). Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan eğitim programları, okul – çocuk – aile üçgeninde gerçekleştirilen tüm yaşantıları kapsamaktadır. Bu noktada önemli olan; okulun belirlediği hedeflere ulaşabildiği, çocuğun eğitim gereksinimlerini karşılayabildiği ve ailenin beklentilerine karşılık bulabildiği eğitim programlarının hazırlanabilmesi ve uygulanabilmesidir (Güven, 2011).

Bu açıklamalar ışığında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2013 yılında hazırlanmış olan Okul Öncesi Eğitim Programı'nın temel özelliklerine kısaca bakıldığında (MEB, 2013):

Program Çocuk Merkezlidir

Öğretmenlerin, öğrenme sürecinde çocukların plan yapmalarına, uygulamalarına, düzenlemelerine, sorgulamalarına, araştırmalarına, tartışmalarına ve üretmelerine mümkün olduğu kadar çok olanak tanımaları gerekmektedir. Bunun yanı sıra çocuğun etkinliklere aktif katılımı, eğitim ortamlarında yapacağı etkinlikleri ve oynayacağı materyalleri seçmesi için özgürlük tanınması gerekir.

Esnektir

Program; çocuğun, fiziksel çevrenin ve ailenin değişen özelliklerine göre uyarlanmaya ve bireyselleştirilmeye uygundur. Öğretmenin, ortaya çıkabilecek günlük ve anlık değişimlere göre eğitim sürecinde gerekli düzenlemeler yapabilmesine fırsat vermektedir. Öğretmen, programda yer alan kazanım ve göstergeler ile kavramları farklı biçimlerde bir araya getirebilir; etkinliklerini bütünleştirilmiş veya ayrı ayrı hazırlayabilir; değişik konulardan, etkinlik, ortam ve materyallerden yararlanarak öğrenme süreçlerini zenginleştirebilir.

Sarmaldır

Sarmal bir program kazanım ve göstergelerin süreç boyunca, ihtiyaç duyulduğu durumlarda farklı etkinlikler aracılığıyla tekrar tekrar ele alınmasını gerektirir. Böyle yapıldığında kazanımların gerçekleşmesi, pekiştirilmesi ve kalıcılığının sağlanması mümkün olur.

Eklektiktir

Çeşitli ülkelerdeki okul öncesi eğitimi programları incelendiğinde, programların farklı yaklaşım ve modelleri temel alarak oluşturulduğu görülmüştür. Bu programda 21. Yüzyılın gereksinim duyduğu bireyi yetiştirmek, ulusal özellik ve gereksinimleri

karşılmak amacıyla farklı öğrenme kuram ve modellerindeki çocuk merkezli uygulamalardan yararlanılarak bir senteze ulaşılmıştır.

Dengelidir

Program çocukların gelişimini çok yönlü desteklemeyi hedeflediği için bütün gelişim alanlarıyla ilgili kazanım ve göstergelerin eğitim planlarında dengeli bir şekilde ele alınması gerekmektedir. Benzer şekilde; pasif ve hareketli etkinlikler, etkinlik çeşitleri (Türkçe, matematik, oyun vb.), çalışma şekilleri (büyük grup, küçük grup, bireysel), etkinliğin uygulandığı yer (iç ve dış mekânlar) ve etkinliklere ayrılan sürenin dengeli bir şekilde ayarlanması önemlidir.

Oyun Temellidir

Çocuk oyun aracılığıyla öğrenir, kendini ve içinde yaşadığı dünyayı oyunla tanır ve kendini en iyi oyun sırasında ifade eder, kritik düşünme becerilerini oyun içinde kazanır. Programda kazanım ve göstergeler ele alınırken oyunun bir yöntem ve/veya etkinlik olarak kullanılması özellikle önerilmektedir. Oyun aracılığıyla öğrenme bu programın ve okul öncesi eğitiminin ayrılmaz parçası olarak görülmektedir.

Keşfederek Öğrenme Önceliklidir

Keşfederek öğrenmede çocuğun öğrenme sürecine etkin katılımı, öğrendiklerini farklı durumlara transfer etmesi ve yeni durumlarda kullanması önemlidir. Program çocuğun çevresinde olanları fark etmesini, merak ettiği konulara ilişkin sorular sormasını, araştırmasını, keşfetmesini ve oynayarak öğrenmesini teşvik eder. Böylece ezbere dayalı öğrenme yerine anlamlı öğrenme gerçekleşmiş olur.

Yaratıcılığın Geliştirilmesi Ön Plandadır

Çocukların öğrenme gereksinimleri ve öğrenme stillerine uygun ortamlarda kendilerini farklı yollarla ve özgün bir biçimde ifade etmeleri için gerekli olan fırsatlar yaratılmalıdır. Programda yaratıcılık, ayrı bir alan olarak ele alınmamış, kazanım ve göstergelerde vurgulanmıştır.

Günlük Yaşam Deneyimlerinin ve Yakın Çevre Olanaklarının Eğitim Amaçlı Kullanılmasını Teşvik Eder

Programda günlük yaşam deneyimlerinden yararlanılması eğitim sürecini hem zenginleştirir hem de kolaylaştırır. Yakın çevre olanaklarının işe koşulması, araç-gereç ve materyallerin sağlanmasında çeşitlilik ve ekonomik açıdan yarar sağlar. Bu nedenle öğretmenin yakın çevreyi ve çocuğun yaşam deneyimlerini iyi tanması ve izlemesi önem taşımaktadır. Programın bu özelliği nedeniyle hazır planların her çevre ve çocuk için kullanılması programın temel felsefesine aykırıdır.

Temalar/Konular Amaç Değil Araçtır

Okul öncesi eğitimde, kazanım ve göstergelerin kazandırılmasında konu veya tema merkezli eğitim söz konusu değildir ancak eğitim süreci planlanırken çeşitli konulardan yararlanılabilir. Burada asıl amaç, ele alınan konunun öğretimi değil o konu yardımı ile kazanım ve göstergelerin gerçekleştirilmesidir. Kazanımlar, göstergeler ve kavramlar farklı etkinliklerde yeniden ele alınabilir.

Öğrenme Merkezleri Önemlidir

Öğrenme merkezleri çocukların bireysel gereksinimlerini karşılamak amacıyla farklı ayırma materyalleri ile bölünmüş, küçük gruplar hâlinde etkileşimde bulunacakları ve dikkatlerini yoğunlaştırarak oynayabilecekleri öğrenme alanlarıdır. Çocuklar özgürce deneyimlerde bulunup rahat hareket edebildikleri ortamlarda daha iyi gelişir, becerilerini sergileyebilirler. Merkezler, iç mekânlarda olduğu kadar dış mekânlarda da düzenlenmelidir.

Kültürel ve Evrensel Değerleri Dikkate Alır

Çocukların yaşadıkları toplumun değerlerini tanımaları, kültürel ve evrensel değerleri benimsemeleri onların sorumluluk bilincine sahip bireyler olarak yetişmeleri açısından önemlidir. Program, bu yönüyle, farklılıklara saygı duyulmasını ve farklı özellikleri olan bireylerle uyum içinde bir arada yaşamaya dair deneyimler kazanılmasını teşvik etmektedir. Programda değerler eğitimi ayrı bir alan olarak ele alınmamış, ancak kazanım ve göstergelerde bütüncül bir şekilde vurgulanmıştır.

Aile Eğitimi ve Katılımı Önemlidir

Aile eğitimi ve katılımı, okul ve ev arasındaki devamlılığı destekleyerek kazanılan bilgi, beceri ve tutumların kalıcılığını sağlar. Bu nedenle “Millî Eğitim

Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER)” hazırlanmıştır. Öğretmenlerin programla birlikte bu rehberi de etkin bir şekilde kullanmaları gerekmektedir.

Değerlendirme Süreci Çok Yönlüdür

Okul öncesi eğitiminde sonuç değil, süreç önemli olduğundan, programda sürecin çok yönlü olarak değerlendirilmesi öne çıkmaktadır. Değerlendirmede çocuğun, programın ve öğretmenin kendini değerlendirme süreci iç içe olduğundan, birinden elde edilen bulgular diğerlerinin değerlendirilmesinde de kullanılır. Öğretmenlerin yapılan değerlendirmeleri sonraki uygulamalarda dikkate almaları gereklidir.

Özel Gereksinimli Çocuklar İçin Uyarlamalara Yer Vermektedir

Okul öncesi eğitimi, özel gereksinimli çocukların gereksinimlerini de dikkate alarak, bütün çocuklara öğrenme ve ilkokula hazırlık konusunda eşit fırsat sunmayı hedefler. Sınıfta raporu olan özel gereksinimli çocuk olduğunda öğretmenlerin hazırladıkları etkinliklerde özel gereksinimli çocuk için uyarlamalar yapmaları beklenmektedir.

Rehberlik Hizmetlerine Önem Vermektedir

Öğretmenlerin, rehber öğretmenlerle iş birliği içinde çalışması, çocukların gelişimlerinin desteklenmesinde ve ekip çalışmasının sağlıklı bir şekilde yürütülmesinde önemlidir. Bu iş birliğinin ailelerin eğitimlerine de önemli katkı sağlaması beklenmektedir.

2.1.4. Eğitimde Aile Katılımı ve Okul Öncesi Programda Aile Katılım Etkinlikleri

Aile, evlilik ve kan bağına dayanan anne, baba, çocuklar ve kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik, bir toplumun çekirdeği olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2007). Aile geniş anlamda evlenme, kan ya da evlât edinme bağlarıyla birbirine bağlanmış, aynı evde yaşayan, aynı geliri paylaşan, birbirleri ile devamlı ilişki ve etkileşim altında olan, karı-koca, ana baba, kız-oğul, kız kardeş-erkek kardeş gibi sosyal ilişkileri olan insanların oluşturduğu bir birliktir (Çatıkkaş, 2008).

Aile, çocuğun doğum öncesi dönemde başlayan ve doğumu ile birlikte devam eden gelişiminde ve özellikle de kritik dönem olan 0-6 yaş sürecinde en önemli faktörlerden biridir. Zira bu dönemde çocukların en fazla etkileşimde bulunduğu kişiler, aile bireyleridir. En temel özellikleri, alışkanlık ve becerileri ya anne babalarını model alarak ya da onların rehberliğinde edinmektedirler (Ünivar ve Senemoğlu, 2010). Çocuğun fiziksel gereksinimlerinin yanı sıra sevgi, güven gibi duygusal gereksinimleri de ailede karşılanmakta; kişilik gelişimi, sağlıklı bir şekilde sosyalleşme süreci de aile ortamında meydana gelmektedir (Şahin ve Özbey, 2007). Aile ortamı, çocuğun zamanının büyük bir bölümünü geçirdiği temel etkileşim alanıdır ve her çocuk, daha sonraki yaşantısında yetiştiği aile ortamının izlerini taşır. Bu nedenle anne ve babanın aile içinde sergilediği davranışlar, çocuk üzerinde yaşam boyu sürecek olumlu etkiler bırakması açısından hayati bir önem taşımaktadır (Güler,2012). Çocuk, aile içinde benimsediği davranışlar, toplum içinde onu yönlendirir. Toplum içinde bir birey olmanın temellerini aile içinde kazanılmaya başlar. Aile içinde sevme – sevilme, paylaşma – yardımlaşma, iyi – kötü, doğru – yanlış vb kavramlar kazanıldıkça çocuk; toplum içinde kendini yönetmeyi başarır (Bilgin, 2011).

Çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilenen ve doğru uygulamaları kazanan aile bireyleri hem okul ortamında hem de çocukla buldukları her ortamda çocuğun gelişimine olumlu katkılar sağlayabilmektedirler (OBADER, 2013). Çocuk ancak onu önemseyen, gereksinimlerine duyarlı davranan, onu ihmalden ve cezalandırıcı yaklaşımdan koruyan bir ortamda büyürse kendi potansiyelini gerçekleştirebilir. Bu çerçevede çocuğun ebeveynleri ile kurduğu ilişkinin niteliği çocuğun en önemli erken yaşam deneyimlerinden birini oluşturur. Aile ortamındaki yakın, sıcak ve duyarlı ilişkiler aile bireyleri arasında güvenli bir bağ oluşmasını sağlar (MEB, 2013).

Aile yaşantısı, çocuğun zamanının büyük bölümünün geçtiği ve gelişimi açısından doğal yaşantıların paylaşıldığı temel etkileşim ortamıdır. Okul, eğitim-öğretim görevini yerine getirirken aile ortamının çocuk üzerindeki etkisine dayanmak ve ondan yola çıkarak hareket etmek zorundadır (Gürşimşek, Kefi ve Girgin, 2007). Okulun eğitim görevini tam olarak yerine getirebilmesi, eğitim çalışmalarında verimli ve başarılı olabilmesi için okul ile aile arasında iyi ve uyumlu ilişkiler kurulması gerekmektedir. Özellikle okul öncesindeki çocuğu ailesinden ayrı bir birey olarak

görmemek gerekmektedir (Bilgin, 2011). Aileler, öğretmenin rehberliği ve denetiminde, istek, bilgi ve becerileri doğrultusunda, etkin bir şekilde eğitime katılabilirler. Eğitime katılım sürecinde, öğretmen öncelikle ailelerin ilgi, bilgi ve ihtiyaçlarını belirler. Aile bireylerini ve aile ortamını eğitim amacı ile tanıdıktan sonra gerekli gördüğü konularda onların eğitim almasına yardımcı olur. Okul ortamında eğitime katılmaya hazır hale gelen aileler için günlük eğitim akışında ve eğitim ortamında uygun hazırlıkları yapar (OBADER, 2013).

Günümüzde okul öncesi eğitime verilen önem tüm ülkelerde artmıştır. Ancak okul öncesi eğitimin önemi konusunda toplumsal bilinç oluşturan ülkelerde, bu bilinç sayesinde, okul öncesi eğitimindeki okullaşma oranları da artmıştır. Bu gerçekten hareketle pek çok ülkede toplumsal bilinç oluşturma konusunda çeşitli çalışmalar ve yoğun kampanyalar yürütülmektedir (Güven, 2011). Ancak okul öncesi dönemdeki çocuğun bireysel gelişimi dışında, aile ve toplum yaşamına katkısı da çok büyüktür. Bu nedenle okul öncesi eğitimin önemi, çocuğun gelişimine ve tüm yaşamına olan katkıları ile aile ve toplum hayatına katkıları şeklinde incelenebilir (Turaşlı, 2012). Çocuğun sağlıklı bir şekilde büyüebilmesi, gelişebilmesi ve öğrenmeye karşı olumlu tutumlar geliştirebilmesi için nitelikli bilişsel uyarıcıların, zengin dil etkileşimlerinin, olumlu sosyal ve duygusal deneyimlerin çocuğa sunulduğu ve çocuğun bağımsızlığının desteklendiği bir çevrenin yaratılmasına ihtiyaç vardır. Bu ise ancak sağlıklı bir aile ortamı ve nitelikli bir okul öncesi eğitim ile mümkündür (MEB, 2013).

Okul öncesi çağda çocuğu bulunan pek çok aile, okul ortamı ve ilk kez veli olma deneyimini, bir okul öncesi eğitim kurumu ile yaşamaktadır. Bu nedenle beraberinde pek çok hata yapma riskine de açık bulunmaktadır. Bazı aileler ise çocukları bir eğitim kurumuna başladıktan sonra o güne kadar fark etmedikleri veya ihtiyaç duymadıkları konularda bilinç oluşturmaya başlamaktadırlar (Bilgin, 2011). Okul öncesi dönemde nitelikli bir eğitimin verilmesi, çocuğun içinde bulunduğu çevrede ilk elden etkileşimde bulunduğu bireylerin bu eğitime destek vermesi ile mümkün olabilmektedir. Bu bağlamda aile çocuğun eğitiminde önemli etkiye sahip kaynak olma özelliğini taşımaktadır. Bu kaynak içerisinde çocuğun en yakın etkileşimde bulunduğu bireyler anne ve babadır (Şahin ve Özbey, 2007). Ailenin ve okul öncesi eğitim kurumlarının tek başlarına çocuğun eğitiminde istenilen düzeyde başarılı olması çok olanaklı

görülmemektedir. Bu nedenle, okul öncesi eğitim kurumlarının ve ailenin çocuğun eğitim gereksiniminden doğan sorumluluğu birlikte paylaşmaları gerekmekte ve ailelerin okul öncesi eğitime katılımlarının sağlanması, çocuk gelişimi ve eğitimi konularında bilgilendirilerek eğitilmeleri büyük önem taşımaktadır (Çatıkkaş, 2008). Anne ve babanın çocuğa karşı takındığı tavır, çocuk üzerinde, onun yaşamı boyunca etkileyecek olumlu ve olumsuz izler bırakır. Anne, baba ve çocuk arasındaki bu ilişki, çocuğun diğer bireylerle kuracağı ilişkilerde ve tüm yaşama ilişkin tutumlarının şekillenmesinde belirleyici rol oynar (Bilgin, 2001).

Okul ve aile işbirliğiyle, ebeveynlerin eğitim sürecinin işleyişini ve eğitim programlarının amaç ve yürütülmesini tanımaları ve okula karşı daha olumlu tutum geliştirmeleri sağlanabilmektedir (Gürşimşek, Kefi ve Girgin, 2007). Aileler, okulda öğretmenin rehberliği ve denetimi ile eğitime katıldıkları gibi, okul dışında da çocuklarına gösterdikleri doğru uygulamalarla eğitime katılmaktadırlar. Ailelerin okul dışında eğitime katılmaları, öğretmenin desteği ve eğitimi ile istendik düzeyde olmaktadır. Bu amaçla öğretmen, ailelere çocuk gelişimi, eğitimi ve bu konuda kullanılacak araç - gereçleri hazırlama, temin etme konularında bilgi ve uygulamalara yönelik eğitimler vermektedir. Öğretmenin sunduğu bu eğitimlerden yararlanan aileler, çocukları ile doğru iletişim kurarak, doğru davranış geliştirme stratejilerini uygulayarak, her durum ve ortamda çocuğun tüm gelişim alanlarını destekleyerek, öğretmen ile düzenli bilgi alışverişinde bulunarak çocuğun eğitimine önemli katkılar sağlamaktadırlar (OBADER, 2013). Bu süreçte okulun ve ailenin karşılıklı iletişime geçmesi ve ailenin çocuğu hakkında bilgilenmesi daha bilinçli hareket etmesini sağlar (Turaşlı, 2012). Bu bağlamda okul öncesi eğitim programında “Aile Katılım Çalışmaları” düzenlenmiştir. Aile katılım çalışmaları ailelerin kendilerini ve çocuklarını tanıyarak, okul öncesi eğitim programına yarar sağlayacak doğrultuda becerilerini ortaya koyma sürecidir. Okul öncesi eğitiminde aile katılımının varmak istediği nokta, eğitimde bütünlüğü ve devamlılığı sağlamaktır. Okulda verilen eğitimin evde, evde verilen eğitimin ise okulda desteklemesi ile bir devamlılığın olması ve bu sayede hem okulda hem de evde çocuğun istendik davranış değişikliklerine güvenli ve kontrollü bir biçimde ulaşması sağlanacaktır (Güven, 2011).

Aile katılım çalışmaları, çocuğun hem okuldaki hem de okul dışındaki yaşamında eğitiminin desteklenmesi amacını taşımaktadır (Şahin ve Özbey, 2007).

Anne - babaya eğitim vererek, ailenin okul öncesi eğitimine desteğini sağlamak, çocukların büyüme ve gelişmelerine yardımcı olmak ve daha sonraki dönemlerdeki okul başarısını olumsuz yönde etkileyebilecek etkenleri azaltmak aile katılım anlayışının amaçları arasındadır (Gürşimşek, Kefi ve Girgin, 2007). Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan eğitim programları ve etkinlikleri ne kadar nitelikli olursa olsun aile tarafından desteklenmedikçe çocuklarda kalıcı davranış değişiklikleri sağlamak ve okul öncesi eğitimin amaçlarına istenilen düzeyde ulaşmak olanaklı olamayacaktır (Çatıkkaş, 2008).

Ortak amaç ve yaklaşımların belirlenmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinde ise aile eğitimi ve katılımı çalışmaları önem kazanmaktadır. Aile eğitimi ve katılımının önemi, öğrenimin her düzeyindeki pek çok araştırma ile ortaya konulmuştur. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarında aile eğitimleri yapılması ve bu eğitimlere ailelerin katılımı çocukların gelişim ve eğitiminde başarıyı ve sürekliliği sağlayacaktır (OBADER, 2013). Söz konusu eğitim, ailelerin gereksinimlerine göre düzenlenmiş, ev ve kurum merkezli eğitim etkinlikleri ile gerçekleştirilebileceği gibi; ailenin çocuğun okuldaki etkinliklerine katılması yoluyla da; yani aile katılım çalışmaları ile de sağlanabilmektedir (Şahin ve Özbey, 2007).

Bu kapsamda MEB'in 2013 yılında yayınlamış olan Okul Öncesi Eğitim Programı ve bu programa bağlı olarak 2013 yılında yayınlanmış olan Okul Öncesi Eğitim Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi'nde (OBADER) okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılım çalışmaları şu şekilde belirlenmiştir:

A. Aile İletişim Etkinlikleri: Aile ve öğretmenler arasında iletişimi sürdürmek ve geliştirmek amacıyla kullanılan teknikler belirlenmiştir. Bu teknikler;

- 1. Telefon Görüşmeleri, Kısa İletişim Hizmetleri;** Yüz yüze görüşme olanağı bulunmayan ailelere telefon görüşmesi yoluyla çocuk ve yapılan etkinlikler hakkında bilgiler verilebilir. Ayrıca belirli aralıklarla çocuğun gelişimi ile ilgili olumlu bilgiler vermek amacı ile telefonla görüşmeler yapılabilir.
- 2. Kitapçıklar;** Birçok okul, anne babalara çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili bilgi vermek amacı ile el kitapçıkları kullanmaktadır. Aileler için hazırlanan

el kitapçıklarında öncelikli olarak okulu ve eğitim sistemini tanıtıcı bilgiler yer almalıdır.

- 3. Görsel İşitsel Kayıtlar;** Eğitimci okul öncesi eğitim kurumunda kayıt yapabilmek için her zaman bir ses kayıt veya olanak varsa görüntü kayıt cihazını hazır bulundurmalıdır. Okul öncesi eğitim kurumunda günlük olarak yapılan etkinlikler eğitimciler için çok doğal ve sıradan olabilir ancak aileler için çocuklarının yaptığı etkinlikler ya da yeni öğrendiği kavramlar çok özel olabilir. Bu nedenle eğitimci, çocukların yeni öğrendiği bir şarkıyı, şiiri, tekerlemeyi, parmak oyununu, arkadaşları ile konuşmalarını, ilginç bir olay karşısındaki izlenimlerini, kendi yarattıkları öyküleri vb. ses ve görüntü kayıt cihazına kaydederek ailelerle paylaşmalıdır.
- 4. Fotoğraflar;** Eğitimci, çocukların görüntülerini almak için okul öncesi eğitim kurumunda her zaman bir fotoğraf makinesi bulundurmalıdır. Çocuk için ilk gelişen olaylar (ilk yürüdüğü an, ilk kez yaptığı bir etkinlik, yeni bir oyuncak ile oynama, ilk kez kendi kendine elini yıkama, oyuncak toplama, bisiklete binme vb.) hatırlanması gereken durumlar ve etkinlik süreçleri fotoğraf makinesi ile kaydedilmelidir. Çocukların sınıfta yaptıkları etkinlikler ya da bir gezinin fotoğrafları çekilerek ailelerle paylaşılmalıdır.
- 5. Duyuru Panoları;** Duyuru panoları ailelerin çocuklarını okula getirdikleri ya da okuldan aldıkları zaman okuyabilecekleri yerlere yerleştirilmelidir. Duyuru panoları, ailelerin ilgisini çekebilmek için hem içerik hem de tasarım açısından düzenli olarak güncellenmelidir.
- 6. Bültenler;** Aileler için düzenli olarak haftalık, iki haftalık veya aylık bültenler hazırlanabilir. Birkaç sayfadan oluşan bültenler ile ailelere çocukların yaptıkları etkinlikler, öğrendikleri oyunlar, şarkılar, şiirler, yaptıkları geziler, etkinlik fotoğrafları, sınıftaki olaylar hakkında bilgi verilebilir. Bültenler aracılığı ile ailelere, evde çocukları ile birlikte yapabilecekleri etkinlikler ve oyun örnekleri de verilebilir.

- 7. Haber Mektupları;** Haber mektupları aileleri okulda yapılan etkinliklerden haberdar etmek, ailelere çocukların gelişimlerini desteklemek üzere evde yapılabilecek etkinlikler hakkında bilgi vermek ve aile katılımını sağlamak için hazırlanan bir iletişim aracıdır. Haber mektuplarında kullanılan ifadeler çok önemlidir.
- 8. Yazışmalar / İletişim Defterleri;** Yazışmalar ailelerden okula, okuldan ailelere olmak üzere iki yönlü bir süreçte yapılmalıdır. Bu süreçte, eğitimci memnuniyetine ya da önemli olaylara ilişkin kısa bilgiler yazılabilir. Bazı okul öncesi eğitim kurumları, ev ile okul arasında gidip gelen günlükler tutmaktadır. Bu yolla ailelerden çocuk hakkında bilgiler alınabilir.
- 9. Gelişim Dosyaları (Portfolyo);** Eğitimci her çocuğun büyüme ve gelişim kayıtları için gelişim dosyası tutmalıdır. Gelişim dosyası, belirli bir dönemde çocuk hakkında genel bir değerlendirme yapabilmek için çocuğun bütün gelişim alanlarında ortaya çıkardığı özgün ürünlerin, fotoğrafların, görüntü ve ses kayıtlarının, eğitimcinin çocuk için doldurduğu gelişim raporlarının yer verildiği sistematik bir dosyadır. Dönem sonlarında ailelerle gelişim dosyası paylaşım toplantıları gerçekleştirilirken çocuğun dosyasını anne ve babasına anlatması, sürecin en son ve en üst becerisidir. Dosya sunumları ailelerin çocukları ile gurur duyması için birçok neden içeriyorsa da asıl önemli olan, çocuğun kendindeki gelişimi ve değişimi görerek kendisiyle gurur duymasını sağlayabilmektir. Dosyalar, çocuğu tanımak ve çocuğun kendini tanıması için kullanılan en güdüleyici araçlardan biridir.
- 10. Toplantılar;** Toplantılar, okulun politikaları ve programın anne-babalara tanıtılması açısından önemlidir. Ayrıca öğretmenlerin ve anne babaların birbirlerini tanımalarını ve paylaşımında bulunmalarını sağlar.
- 11. Okul Ziyaretleri;** Okul ziyaretleri, ailelerin program etkinliklerini ve okulun politikasını anlamaları bakımından önemlidir. Çocuklar okula başlamadan önce ailelerin okulu ziyaret etmeleri okulun işleyişi, okulda yapılan çalışmalar ve okul kurallarını önceden öğrenmelerini sağlamakta; çocukların

oynadıkları, etkinlik yaptıkları, beslendikleri ve uydukları ortamları görmeleri ise okul hakkındaki merak ve endişelerini gidermektedir.

12. Geliş Gidiş Zamanları; Aileler okul programına doğrudan katılmasalar bile anne baba ile iletişim kurmak için birçok fırsat vardır. Eğitimci, aileleri güncel olaylar ve gelişmeler hakkında bilgilendirebilir ve paylaşımlar yapabilir. Okula geliş gidiş zamanları, eğitimcinin çok yoğun olduğu saatler olduğu için eğitimci ve anne baba arasında çok kısa bir bilgi alışverişi gerçekleşir.

13. İnternet Temelli Uygulamalar; Bu yöntem, sürekli internet kullanıcısı aileler için duyuru ve haberleşme amacı ile kullanılabilir. Ailelere günlük olaylar, çocukların fotoğrafları, okulda yapılan çalışmalar hakkında bilgiler ya da haber mektupları e-posta aracılığı ile gönderilebilir. Ayrıca eğitimci ailelerle iletişim kurabilmek için e-posta grubu oluşturabilir.

14. Dilek Kutuları; Dilek kutuları anne babaların dilek ve isteklerini, önerilerini iletmelerini sağlamaktadır. Okulda tüm anne babaların görebileceği uygun bir yere bir dilek kutusu hazırlanmalı ve aileler dilek kutusu hakkında bilgilendirilmelidir. Bu sayede aileler, sözel olarak ifade edemedikleri olumlu ve olumsuz düşüncelerini daha rahat bir şekilde ifade edebilirler.

B. Ailelerin Eğitim Etkinliklerine Katılımı: Aile katılımı aile ile iş birliği yapmanın en etkili yollarındandır. Etkinliklere ailelerin katılımı sağlanırken ailelerin yapabilecekleri etkinliklerden başlanmalıdır. Aile katılım etkinlikleri çerçevesinde ailelerin;

- Gözlemci olarak okulda bulunması,
- Materyal hazırlanmasında ve onarımında görev alması,
- Sosyal etkinlikler, alan gezileri, açık hava etkinliklerinde öğretmene yardımcı olması,
- Sınıfta yeteneğine uygun bir etkinlikte yer alması,
- Çocuklarla birlikte yiyecek hazırlama etkinliğini gerçekleştirmesi,

- Çocuklarla birlikte oyun oynama, öykü okuma, fen, sanat, müzik gibi etkinlikleri gerçekleştirilmesi,
- Sınıfta öğretmen tarafından planlanan bir etkinlikte görev alması sağlanmalıdır.

C. Bireysel Görüşmeler: Bireysel görüşmelerin amacı; çocuğun gelişimini, güçlü ve desteklenmesi gereken yönlerini ve sorunları aile ile paylaşmak, kardeş doğumu, taşınma gibi özel durumlarda benimsenmesi gereken tutum ve davranışlarla ilgili aileye bilgi vermek ve çözüm yolları aramaktır. Düzenli görüşmeler dönemde en az bir kez olmak üzere yılda iki kez yapılmalıdır. Bir sorun ortaya çıktığında görüşme takvimi beklenmeden görüşme yapılabilir, bunun dışında görüşme takvimine uyulmalıdır. Okulun eğitim programına istekle katılan aileler, öğretmen ile daha çok iletişim kurmak isterler. Anne ve babalar grupla yapılan toplantıdan ayrı olarak çocuğun gelişimini öğretmen ile bireysel olarak değerlendirmek isterler.

D. Ev Ziyaretleri: Ev ziyaretleri ile öğretmen çocuğu ve aileyi daha iyi tanıma fırsatı bulabilir ve ailenin güvenini kazanabilir. Ev ziyaretinde ilişkilerin dinamiği değişir; evde öğretmen bir “güç” figürü olarak değil de bir misafir olarak algılanır. Bu koşullar altında ebeveyn, kendisini daha rahat hisseder, öğretmen ile daha fazla iletişim kurar; fikirlerini, duygularını paylaşır ve sorular sorar. Ev ziyaretleri 30-40 dk. Arasında sürmelidir. Bu süre içerisinde veli-çocuk gözlemi üzerine odaklanılmasına dikkat edilmelidir.

2.1.5. Babanın Rolü ve Önemi

Aile katılım çalışmalarında hem anne hem de babanın okuldaki etkinliklere katılması önem taşımaktadır. Ancak yıllardan beri ailelerin okuldaki etkinliklere katılımı, anne katılımı olarak değerlendirilmekte idi. Son zamanlarda bu terimin, aile katılımı olarak değişme gösterdiği gözlenmekte; hatta tüm aile üyelerinin katılımına açık olabilmektedir. Çocuk gelişimi ve eğitiminde anne ve babalar doğrudan ya da dolaylı olarak; farklı ancak birbirini tamamlayan etki gücüne sahiptirler. Eşlerin aralarındaki ilişkinin niteliği anne ve çocuk arasındaki ilişkinin de niteliğini belirlemektedir. Babanın anneyi desteklemesi, annenin çocuğu ile ilişkisini etkilemektedir (Şahin ve Özbey, 2007). Kadınların büyük oranda çalışma hayatına

girmesi, cinsiyete dayalı stereotipilerin azalması ve erkeklerin yaşamlarına daha derin anlamlar arayışları, kendileri isteseler de istemeseler de babalar ile çocukların daha yakın ilişki geliştirmesinde artmaya neden olmuştur (Güleç, 2010).

Çağlar boyunca çocukla ilgili yapılan çoğu çalışmalarda annenin önemi üzerinde durulmuştur. Gelişen teknoloji, eğitim, siyaset, bilim ve endüstri ile birlikte yıllar içinde babanın da çocuğun gelişiminde anne kadar önemli olduğu fark edilmeye başlanmıştır (Çatıkkaş, 2008). Eski zamanlardan bugüne bir yolculuk yapıldığında; babanın, ilk önce aile üzerinde büyük bir güç kullanan güçlü bir aile reisi, sonra ahlak öğretmeni, sanayileşme ile birlikte aile geçimini ve aileye ekonomik açıdan destek sağlayıcı, Büyük Krizden sonra ise sosyal bilimcilere göre oğullarının erkeksi davranışları için model olma rolünü üstlendiği görülmektedir (Duran, 2010). Babalık rolünü; sadece çocuğun ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak ve onu disipline etmek olarak algılamayan, aynı zamanda çocuğuyla yakından ilgilenmek, onun bakımına katılmak olarak algılayan baba; çocuğunun hayatına daha çok katılmaktadır (Ünüvar ve Senemoğlu, 2010). Ataerkil aile yapısının günümüzde yavaş yavaş da olsa terk edilmeye başlandığı ve gerek okullarda verilen eğitimin gerekse medyanın, toplumu bu yönde teşvik etmekte olduğu görülmektedir. Söz konusu durum çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda, babaların da artık anneler kadar eğitilmiş olmaları gerektiği sonucunu ortaya koymaktadır (Şahin ve Özbey, 2007).

Geleneksel baba rolü, ailenin geçimini sağlayan, katı disiplin uygulayan ve zaman zaman oyun arkadaşı olan baba rolüdür. Geleneksel baba rolüne sahip olan babalar hem çocuklarına az zaman ayırmakta hem de çocuk bakımını az üstlenmektedir (Çatıkkaş, 2008). Geleneksel yapıda baba, aileyi ekonomik açıdan destekleme ve ailede otoriteyi sağlayan figür olarak görülmektedir. Anne ise çocuk bakımı ve eğitimi konusunda ilk elden sorumlu olan kişidir. Ancak değişen sosyal koşullarda geleneksel aile yapısının da değişikliğe uğradığı tartışılmaz bir gerçektir. Bu değişiklik kapsamında kadın aile ekonomisine katkıda bulunma görevini baba ile paylaşırken, baba da kadının çocuk bakımı ve eğitimi konusundaki görevini paylaşmaktadır (Şahin ve Özbey, 2009). Toplumdaki değişimlerden dolayı babanın çocuğun yaşamındaki rolünün değiştiği belirlenmiştir. Babalar, geleneksel baba rolünden modern baba rolüne geçiş göstermektedirler. Bu da babalık anlayışında bir değişimin söz konusu olduğu anlamına

gelmektedir. Bugünkü babalar, sadece geçim sağlayan bir figürden, çocukların eğitimine, günlük bakımına, etkinliklerine, ev işlerine de katılan bir figüre dönüşmektedir. Bu değişim, babaların babalık rolünü algılamalarında davranışsal düzenlemeye ve babalığı planlama şeklinde değişikliğe yol açmaktadır (Duran, 2010).

Babanın çocuğun gelişimi ve eğitimindeki etkisi dikkate alındığında günümüzün değişen sosyal ve kültürel şartlarında babaların çocukları için sadece finansal destek sağlamak değil; aynı zamanda sıcak ve destekleyici ilişkiler kurma gibi bir sorumluluğunun da olduğu ortaya çıkmaktadır (Şahin ve Özbey, 2007). Bu da, babanın çocuklarla daha samimi ve sıcak bir ilişki kurması, babanın ev işlerine ve çocuk bakımına daha fazla katılması anlamına gelmektedir. Bu şekilde bir değişimi gözlemleyen araştırmacılar toplumsal cinsiyet ile ilgilenmeye başlamışlardır (Duran, 2010). Çocuklar babaları ile kurdukları ilişkide babanın davranışlarını, problem çözme becerilerini, olaylar karşısındaki tepki ve tutumlarını model alırlar. Çocuk ile kurulan olumlu ilişkinin çocuğun gelişimindeki rolü çok önemlidir. Babası tarafından sevildiğini, onaylandığını en önemlisi kabul edildiğini hisseden çocuk öğrenmeye ve gelişmeye daha açık olacaktır (Çatıkkaş, 2008).

Babalara yönelik eğitim programları ile babaların çocuk gelişimi ve eğitiminde bilgi ve becerilerinin kazandırılmasına yönelik özellikle düşük sosyo-ekonomik düzeyde ve göç etmiş olan ailelerde baba eğitimine yönelik çalışmalar yapılmaktadır. BADEP (Baba Destek Programı) bu amaçla geliştirilmiş bir programdır. BADEP çalışmalarında İstanbul'a göç etmiş ve sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan babalar hedeflenmiştir. Program çerçevesinde, baba-çocuk ilişkisini etkileyen etmenler dikkate alınarak, öncelikle babaların kişilik özelliklerini geliştirmeye ve babalık rolünün kazanılmasına destek olmak amaçlanmıştır. Aynı zamanda çocuk gelişiminde ve eğitiminde babanın bilgi sahibi olarak çocuğun hayatında kendi önemini fark etmesi de sağlanmaktadır (BADEP, 2003).

Babanın rolü özellikle erkek çocuğun cinsel rol gelişimi için önemli gözükse de kız çocuğunun gelişiminde de etkisi büyüktür. Erkek ve kız çocuklar babalarını gözlemleyerek ve taklit ederek erkeklerin nasıl davrandıklarını öğrenirler. Babanın sorunlar karşısındaki tepkisi, evdeki kuralları uygulama yöntemi, davranışları erkeklik

ile ilgili kavramlarının oluşmasında temel oluşturur. Erkek çocuğun ilk yıllarından itibaren baba ile özdeşleşmesi ileriki yıllardaki gelişimleri için oldukça önemlidir. Yaşamlarının ilk yıllarında babaları ile yeterli paylaşımda bulunmayan çocukların ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde bundan olumsuz etkilendikleri bilinmektedir (Çatıkkaş, 2008). Boşanmaların son yıllarda hızlı artış gösterdiği ve evlilik dışı çocuk sahibi olmuş ebeveynler dikkate alındığında, çocukların babaları ile birlikte vakit geçirme oranlarının oldukça düşük olduğu ortaya çıkmaktadır. Boşanma, ayrı yaşama, evlilik dışı çocuğa sahip olma gibi durumlarda babaların çocukları ile vakit geçirme oranları oldukça azalmaktadır (Şahin ve Özbey, 2009).

Baba olma kavramını değişime uğratan ve babanın çocuğun eğitimindeki rolüne ilginin artmasına yol açan pek çok etken vardır. Bunlar; politik, sosyal ve ekonomik alandaki değişimlerin kadın-erkek rollerini etkilemesi, çalışan anne sayısının artması, kadının tam gün dışarıda çalışması, özellikle batılı toplumlarda daha çok sayıda boşanmış ya da dul erkeğin tek başlarına çocuklarının bakım ve eğitim sorumluluğunu üstlenmeleri, geleneksel aile yapısının çekirdek aileye dönüşmesi ve çekirdek aile içindeki bireylere düşen rol ve sorumlulukların değişmesi olarak özetlenebilir (Güngörmüş, 1995; akt: Yakupoğlu, 2011).

Babalar okuldaki etkinliklere katıldıklarında, okuldaki eğitimin nasıl işlediği ve okuldaki eğitime nasıl katkı sağlayabileceği, çocukların eğitimlerini evde nasıl destekleyebilecekleri konusunda deneyim sahibi olmakta; öğretmenleri daha iyi anlayabilmekte ve onları okulda desteklemede daha istekli davranabilmektedirler. Bu durum babaları öğretmenle daha çok iletişime geçme ve çocukların okulda öğrendiklerini evde destekleyebilecekleri etkinlikleri gerçekleştirmede önemli rol oynamaktadır. Diğer taraftan sadece baba ve çocuğun birlikte gerçekleştirdiği etkinlikleri çoğaltmak, babaların eğitime katılmalarında kullanılacak etkili stratejilerdendir (Şahin ve Özbey, 2009).

2.2. İlgili Araştırmalar

Şahin (2003); babanın ilgi ve sevgi gösterdiği çocuklar sosyal ilişkilerinde daha başarılı olmakta; olumsuz benlik kavramına sahip olan çocukların ise babaları ile ilişkilerinin de olumsuz olduğunu belirtmektedir. Babanın otoriter olması ve çocuğu

ile daha fazla zaman ayırmasında ise, çocukta utangaçlık, çekinme gibi olumsuz kişilik özellikleri ortaya çıkabileceğini belirtmiştir. Amato (1994) yaptığı çalışmada; çocukluk çağında baba ile yakın ve pozitif ilişkinin erişkinlikte kız ve erkeklerde eğitim düzeyi, iş hayatı ve psikososyal uyumda pozitif etkileri olduğunu bildirmiştir (Akt.; Erdoğan, 2004). Araştırma sonucunda baba ile girilen olumlu ilişki çocuğun bütün bir hayatını olumlu düzeyde etkilediği sonucu çıkarılabilir.

Özbey (2009) ise; babanın olumlu etkileşimde bulunduğu çocuklar liderlik özelliklerine sahip ve başarılı arkadaşlık ilişkileri geliştirebilmekte, çeşitli nedenlerle babanın çocukla etkileşiminin azaldığı durumlarda ise çocuklarda olumsuz davranışların ortaya çıktığını savunmaktadır. Baba ile çocuk arasındaki davranışların niteliği çocukların davranışlarında kendini gösterdiği yorumu yapılabilir. Yoğun ve yorucu koşullarda çalışan babaların çocuklarıyla zaman geçirme zamanları incelendiğinde; çocuklarına yeterince nitelikli zaman ayıramaması çocuklarda içe kapanıklık gibi bazı problemleri davranışların neden olabildiği araştırma sonucuyla ortaya konulmuştur (Dönmezer,1999).

Bu araştırmalar çerçevesinde bakıldığında; çocuk ve baba arası etkileşimin niteliği olumlu düzeyde arttığında olumlu sonuçların alındığı, ancak zaman eksikliği, çalışma temposu gibi çocuk – baba etkileşimin azaldığı noktalarda ise olumsuz durumların ortaya çıktığı gözlemlenmiştir.

Aynı etkileşim düzeyinin okul öncesi eğitim çalışmaları çerçevesinde değerlendirildiğinde; Arslan ve Kandaz'ın (2004), babaların 3-6 yaş çocukların eğitimine ve bakımına katılım durumlarının psiko-sosyal davranışlarına etkisini inceledikleri araştırmalarında babanın çocuğuna aktif olarak ayırdığı zamanın çocuğun problemlerle baş etme becerisi üzerinde önemli etkisinin olduğunu saptanmışlardır. Babanın çocuğu yaşama hazırlaması noktasında önemli olduğu söylenebilir. Carter (2003); babalar çocuklarının okuldaki etkinliklerine katıldıklarında, çocuklar okula karşı daha olumlu duygular geliştirmekte, evde ve okulda kendisine ait sorumlulukları yerine getirmede daha istekli davranmakta ve okula karşı olumlu tutumunu ileriki yıllarda da sürdürmektedirler. Aynı zamanda öğretmenler ise çocuğun aile yapısını daha yakından

tanıma fırsatı bulmakta, babanın bakış açısını anlamaya çalışmakta ve ailelerin beklentilerine karşı daha duyarlı olabilmektedir.

Green (2001) ise yaptığı çalışmasında; babalar çocuklarıyla sıcak ilişkiler kurarak çocuklarının eğitimlerine aktif bir şekilde katıldıklarında, çocukların kendine güveni artmakta, okulda daha iyi bir başarı sağlamakta, akranları ile daha sağlıklı ilişkiler kurmakta, cinsiyet rolleri daha sağlıklı gelişmekte ve ekonomik kaynakları daha iyi kullanabilme becerisine sahip olabildiklerini ortaya koymuştur. Fagan ve Iglesias(1999), okul öncesi dönemde okuldaki aile katılım çalışmalarına babaların katılımının sağlandığı bir çalışmada, babaları okuldaki etkinliklere katılan çocukların matematik becerilerinde artış olduğu sonucuna ulaşmışlardır (akt: Şahin ve Özbey, 2009). Bu araştırma gösterir ki; baba çocuk arası etkileşimin kendisi sadece sosyal ve duygusal boyutta değil, bilişsel boyutta da çocuğu olumlu yönde etkilemektedir.

Allen ve Dally (2007), eğitimde baba katılımına yönelik yapılmış çalışmaları incelemişlerdir. Bu çalışma sonucunda babalarının eğitim etkinlikleri ile ilgilendiği çocukların okula karşı daha fazla olumlu tutum sergiledikleri, başarı göstermek için, sosyal faaliyetlere katılmak için daha fazla çaba sarf ettikleri; yaşamın ileriki yıllarında ise ekonomik, kariyer ve psikolojik açıdan daha iyi durumda oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Babanın sıcak ve destekleyici ilişkisinin çocukların bulunduğu toplumun ahlaki değerlerini kazanmaları açısından önemli etkilerinin olduğunu belirtmektedirler. Baba katılımı çocuklarda ergenlik döneminde suça karışma, uyuşturucu, alkol vb. maddeleri kullanma oranları üzerinde azaltıcı etkiye sahip olabilmektedir.

Bu çalışmalar ışığında bakıldığında okul öncesi dönemde aile etkinlik çalışmalarına baba katılımı sağlandığında öğrencileri hem akademik, hem toplumsal hem de duygusal bağlamda destekleyecek niteliktedir.

Kentlerin küçük olduğu çağlarda, ya da tarımla geçinen ailelerin yaşadığı kırsal bölgelerde, babalarla oğulların yaklaşması daha kolaydı. Babanın uğraşına herkes katıldığı için baba oğluya daha olumlu ilişki kurabilirdi. Oğul her an babayı yanı başında bulur, erkek gibi davranmayı, becerileri ondan öğrenirdi. Oysa kentlerde, babalar ve çocuklar, ancak yorucu ve uzun bir günün sonunda, dinlenme saatlerinde ya

da tatil günlerinde bir araya gelebilmekteler, dolayısıyla babalar çocuklarının eğitimleriyle ilgilenmek bir yana beraber geçirecekleri zamanlar bile sınırlıdır (Çatıkkaş, 2008). Babalar, genel olarak okulu daha çok annelerin alanı olarak görmekte ve okuldaki etkinliklere katılma konusunda annelerin daha uygun kişiler olduğunu düşünmektedirler. Babalar çocukları ile oynamaktan hoşlansalar da okuldaki etkinliklere katılmaktan sıkılmakta veya zamanı olmadığını belirtmektedirler (Şahin ve Özbey, 2009).

Levine (1993), erken çocukluk yıllarında düzenlenen aile katılım programlarında babaların katılımını engelleyici faktörleri; babaların yetersiz kalmaya ilişkin korkuları, programı düzenleyen uzmanların baba katılımına yaklaşım biçimi, annelerden kaynaklanan engeller ve uygun olmayan program düzenekleri ve uygulamaları olarak tanımlamıştır. Bu engellerin aşılmasıyla babaların aile katılım etkinliklerine katılım oranlarının artacağını belirtmiştir. Okul öncesi eğitime baba katılım düzeyinin incelendiği diğer bir araştırmada, babanın okuldaki etkinliklere katılımının desteklenmediği okullarda babaların; yeterli zamanı bulamama, okulda kendisini rahat hissetmeme, diğer velilerle ilişki kurmada zorluk yaşama gibi nedenlerle okuldaki etkinliklere katılmada isteksiz davrandıkları saptanmıştır (Gürşimşek, Kefi ve Girgin, 2007).

Babaların okuldaki etkinliklere katılımına yönelik babaların görüşlerinin alındığı araştırmada, babaların etkinliklere katılmada ilk önce isteksiz davranmalarına rağmen, etkinliklerin sonunda bu paylaşımdan oldukça memnun oldukları ortaya çıkmıştır. Babalar, aile katılım çalışmalarına katıldıktan sonra; çocuğu ile daha çok konuştuğunu, paylaşımda bulunduğunu, okulda yapılan çalışmalardan haberdar olduğunu ve okulda yapılan etkinliklerin değerini anladığını ifade etmişlerdir (Bridge, 2001). Bu görüşler dikkate alındığında, aile katılım çalışmalarında baba katılımının desteklenmesi ile bir çok olumlu sonuçların ortaya çıkabileceği gözlemlenmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma “okul öncesi eğitime devam eden öğrenci babalarının aile katılım çalışmalarına katılım düzeylerinin değerlendirilmesini” ortaya koyan nitel araştırma yöntemlerinden durum desenine uygun olarak yürütülmüştür. Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Nitel araştırmada; belli bir konu ile ilgili araştırma yaparken o konunun “ne kadar” ya da “ne kadar iyi” olduğunu öğrenmekten çok daha geniş bir bakış açısı elde etmek istenir

(Büyüköztürk vd, 2012). Nitel çalışmalarda durum deseni, bir olayın yoğun şekilde çalışılmasıyla ilgilidir (Glesne, 2012). Durum deseninde amaç, tek bir konu üzerinden bir birey ya da okul gibi birimlerin derinlemesine incelenmesidir (Simons, 2009). Bu çalışmada da okul öncesi eğitim – öğretim sürecine baba katılımı derinlemesine incelenecektir. Bu model diğer modellerle yeterince açıklanamayan durumlar için daha uygun bir model olarak kabul edilmektedir (Altunışık vd., 2005). Nitel araştırmalarda gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleri kullanılır ve algılar ile olaylar doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırma kapsamında öğrenci babalarının okul öncesine katılımı araştırmacı tarafından belirlenmiş görüşme soruları çerçevesinde irdelenmiştir.

3.2. Çalışma Evreni ve Örneklem

Araştırmada katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır (Büyüköztürk vd., 2012). Önceden tespit edilmiş olan ölçütlere karşılık gelen durumların çalışılması bu örnekleme yönteminde esas teşkil etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu çalışmada katılımcıların belirlenmesinde kullanılan ölçütler; i. Babalar açısından, okul öncesi eğitime devam eden çocuklarının olması. ii. Okul öncesi öğretmenleri açısından, çalıştıkları okul öncesi eğitim kurumunun yerleşim yeri değişkenine göre homojen bir dağılım göstermesi. iii. Araştırma yapılan okul öncesi eğitim kurumundan bir öğretmen ve bu öğretmenin sınıfında çocuğu bulunan bir öğrenci babası olması, şeklinde belirlenmiştir. Okul öncesi eğitime babanın katılımı çocuğun gelişimine katkı sağlayacağı, eğitim öğretim hizmetlerinin amacına ulaşmasında önemli görüldüğünden araştırmacı tarafından öğrenci babalarının katılımı yararlı ve önemli bir ölçüt olarak görülmüştür. Aynı şekilde öğrenci babaları ve öğretmenlerin yerleşim yeri değişkenine göre homojen bir dağılım göstermesi ülke toplumunu yansıması açısından önemli bir ölçüt olarak görülmüştür. 2013 – 2014 yılında Sivas ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullardan ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenen yirmi beş okul öncesi öğretmeni ve bu öğretmenin sınıfında

çocuğu okul öncesi eğitime devam eden yirmi beş öğrenci babası ulaşılabilir çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Çalışma grubunun özellikleri aşağıdaki tablolarda özetlenmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdeme Göre Dağılımı

Mesleki Kıdem	f	%
1 – 3 yıl	6	24
4 – 6 yıl	10	40
7 – 9 yıl	3	12
10 ve üzeri	6	24
Toplam	25	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdeme göre dağılımı incelendiğinde; 6'sının (%24) 1 – 3 yıl; 10'unun (%40) 4 – 6 yıl; 3'ünün (%12) 7 – 9 yıl ve 6'sının da (%24) 10 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olduğu gözlemlenmiştir. Buradan da araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunun 4 – 6 yıl mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştıkları kurum tipine göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurum Tipine Göre Dağılımı

Kurum Tipi	f	%
Anaokulu	13	52
Anasınıfı	12	48
Toplam	25	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştıkları kurum tipine göre dağılımı incelendiğinde; 13'ünün (%52) anaokullarında çalıştığı; 12'sinin (%48) ise anasınıflarında görev yaptıkları gözlemlenmiştir. Anaokulları 36-66 aylık çocukların eğitimi amacıyla açılan okulları, ana sınıfları ise 48-66 aylık çocukların eğitimleri için

amacıyla açılan yaygın ve örgün eğitim kurumları bünyesinde açılan sınıfları ifade eder (MEB, 2014). Öğretmenlerin kurum tipine göre dağılımları incelendiğinde; anaokullarında çalışan öğretmenler ile anasınıflarında çalışan öğretmenlerin oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştıkları kurumun yerleşim yerine göre dağılımı Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştığı Kurumun Yerleşim Yerine Göre Dağılımı

Mesleki Kıdem	f	%
Şehir Merkezi	9	36
İlçe	8	32
Kasaba – Belde - Köy	8	32
Toplam	25	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştığı kurumun yerleşim yerine dağılımı incelendiğinde; 9’unun (%36) şehir merkezi, 8’inin (%32) ilçe, 8’inin (%32) ise kasaba – belde – köy gözlemlenmiştir. Buradan da araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştığı kurum yerleşim yeri değişkeni açısından ölçüt örneklem yöntemine uygun homojen dağılım gösterdiği görülmektedir. Araştırmaya katılan babaların yaşlarına göre dağılımı Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğrenci Babalarının Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	f	%
20 – 30 yaş	4	16
31 – 40 yaş	11	44
41 – 50 yaş	7	28
50 ve üzeri	3	12
Toplam	25	100

Araştırmaya katılan babaların yaşlarına göre dağılımı incelendiğinde; 4’ünün (%16) 20 – 30 yaş; 11’inin (%44) 31 – 40 yaş; 7’sinin (%28) 41 – 50 yaş ve 3’ünün de

(%8) 50 yaş ve üzeri olduğu gözlemlenmiştir. Buradan da araştırmaya katılan babaların çoğunun orta yaş olarak nitelendirilen 31-40 ve 41-50 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan babaların eğitim düzeyine göre dağılımı Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğrenci Babalarının Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	f	%
Okur - yazar	-	-
İlkokul	-	-
Ortaokul	5	20
Lise	5	20
Yüksekokul	3	12
Lisans ve üzeri	12	48
Toplam	25	100

Araştırmaya katılan babaların eğitim düzeyine göre dağılımı incelendiğinde; 5’inin (%20) ortaokul, 5’inin (%20) lise mezunu, 3’ünün (%12) Yüksekokul mezunu ve 12’sinin (%48) ise lisans ve üzeri mezun olduğu gözlemlenmiştir. Buradan da araştırmaya katılan babaların çoğunun lisans ve üzeri olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan babaların mesleklerine göre dağılımı Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Öğrenci Babalarının Mesleklerine Göre Dağılımı

Meslek	f	%
Memur	12	48
İşçi	3	12
Esnaf	5	20
Serbest Meslek	5	20
İşsiz	-	-
Toplam	25	100

Araştırmaya katılan babaların mesleklerine göre dağılımı incelendiğinde; 12'sinin (%48) memur; 3'ünün (%12) işçi; 5'inin (%20) esnaf ve 5'inin (%20) ise serbest meslek olduğu gözlemlenmiştir. Buradan da araştırmaya katılan babaların çoğunun memur olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan babaların eşlerinin (anne) mesleklerine göre dağılımı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Araştırmaya Katılan Öğrenci Babalarının Eşlerinin (Anne) Mesleklerine Göre Dağılımı

Meslek	f	%
Memur	9	36
İşçi	-	-
Esnaf	-	-
Serbest Meslek	-	-
Ev Hanımı	16	64
Toplam	25	100

Araştırmaya katılan babaların eşlerinin (anne) mesleklerine göre dağılımı incelendiğinde; 9'unun (%36) memur ve 16'sının (%64) ise ev hanımı olduğu gözlemlenmiştir. Buradan da araştırmaya katılan babaların eşlerinin çoğunun ev hanımı olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan babaların aile gelir düzeyine göre dağılımı Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Araştırmaya Katılan Öğrenci Babalarının Aile Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Gelir Düzeyi	f	%
Çok İyi	-	-
İyi	17	68
Orta	8	32
Kötü	-	-
Çok Kötü	-	-
Toplam	25	100

Araştırmaya katılan babaların aile gelir düzeyine göre dağılımı incelendiğinde; 17'sinin (%68) iyi ve 8'inin (%32) ise orta düzeyde gelir seviyesi olduğu gözlemlenmiştir. Buradan da araştırmaya katılan babaların ekonomik açıdan iyi olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan babaların okul öncesine devam eden çocuğun cinsiyetine göre dağılımı Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Araştırmaya Katılan Öğrenci Babalarının Çocuğun Cinsiyetine Göre Dağılımı

Mesleki Kıdem	f	%
Kız	10	40
Erkek	15	60
Toplam	25	100

Araştırmaya katılan babaların okul öncesine giden çocuklarının cinsiyetine göre dağılımı incelendiğinde; 10'unun (%40) kız çocuğuna; 15'inin (%60) ise erkek çocuğa sahip olduğu gözlemlenmiştir. Buradan da araştırmaya katılan babaların çoğunun erkek çocuk sahibi olduğu anlaşılmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veriler araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Gerekli literatür taraması yapıldıktan sonra,

görüşme soruları araştırmacı tarafından belirlenmiş, alanında uzman olan bir öğretim üyesine sunularak görüşme soruları üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Soruların anlaşılır olup olmadığını kontrol etmek için iki okul öncesi öğretmeni ve iki öğrenci babası ile ön görüşmeler yapılmıştır. Bu yapılan görüşmeler çalışmaya dâhil edilmemiş ve araştırmada kullanılacak olan sorulara en son hali verilmiştir. Bu amaçla araştırmada kullanılmak üzere “öğretmenler için görüşme formu” ve “öğrenci babaları için görüşme formu” adıyla iki adet yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır.

3.3.1. Öğretmenler İçin Görüşme Formu

Öğretmenler için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu iki bölüme ayrılarak, ilk bölümde öğretmenleri görüşme sürecine hazırlamak ve kendilerini rahat hissetmelerini sağlamaları amacıyla mesleki kıdem, çalışılan kurum tipi ve çalışılan kurumun yerleşim yerine ait bilgilerin yer aldığı kısa görüşme sorularına yer verilmiştir. İkinci bölümde ise okul öncesi öğretmenlerine, aile katılım çalışmaları esas alınarak öğrenci babalarının eğitim – öğretim sürecine katılımına ilişkin yirmi dört adet görüşme sorusu yöneltilmiştir. Bu görüşme soruları altı ayrı temaya ayrılmıştır. Bu temalar; Öğretmen – Baba İletişimi, Toplantı ve Bireysel Görüşmeler, Babanın Okul Etkinliklerine Katılımı, Evde Yapılan Etkinlikler, Yönetim Süreci, Baba Katılım İlişkisi olarak belirlenmiştir. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerine görüşme sonunda eklemek istedikleri farklı konulara ilişkin açık uçlu soru yöneltilmiştir.

3.3.2. Öğrenci Babaları İçin Görüşme Formu

Öğrenci babaları için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu da iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrenci babalarını görüşme sürecine hazırlamak ve kendilerini rahat hissetmelerini sağlamak amacıyla babalara ait yaş, eğitim seviyesi, meslek, annenin mesleği, aile gelir düzeyi ve okul öncesi kuruma devam eden öğrencinin cinsiyetinin yer aldığı kısa görüşme soruları yer almıştır. İkinci bölümde ise aile katılım çalışmaları esas alınarak eğitim – öğretim sürecine katılımlarına ilişkin yirmi üç adet görüşme sorusu yöneltilmişidir. Bu görüşme soruları beş ayrı temaya ayrılmıştır. Bu temalar; Öğretmen - Baba İletişimi, Toplantı ve Bireysel Görüşmeler, Babanın Okul Etkinliklerine Katılımı, Evde Yapılan Etkinlikler ve Yönetim Süreci olarak belirlenmiştir. Ayrıca öğrenci babalarına görüşme sonunda eklemek istedikleri farklı konulara ilişkin açık uçlu soru yöneltilmiştir.

3.4.Verilerin Analizi

Araştırmanın uygulama sürecinde tüm görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiş olup, katılımcıların onayı alınarak tüm görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Araştırma kapsamında 1120 dakikalık görüşme yapılmıştır. Görüşmelerden sonra kaydedilen veriler ham veri olarak Microsoft Word yazı işleme programıyla metne dönüştürülmüştür. Veriler kodlanmadan önce araştırmacı tarafından okul öncesi öğretmenlerin ve öğrenci babalarının görüşleri satır satır okunmuştur.

Araştırma analizi hem betimsel hem de içerik analizi yöntemine uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Sönmez ve Alacapınar'a göre (2011) betimsel analiz; verilerin olduğu gibi gösterildiği, betimlendiği, resmedildiği, anlatıldığı analiz şeklidir. İçerik analizi ise verilerin içeriğinin irdelendiği, verilerin sınıflara ayrıldığı, veriler arasındaki ilişki ve bağıntıların gösterilmesi için matrislerin hazırlandığı ve elde edilen sınıflamaların sayısal verilere dönüştürülebildiği bir analiz şeklidir. Bu bağlamda yirmi beş okul öncesi öğretmenin ve yirmi beş öğrenci babasının görüşme sorularına vermiş oldukları yanıtlar tek tek okunmuş, verilen yanıtlar içeriklerine göre araştırmacı tarafından belirlenen uygun kategoriye göre kodlanmış, anlam açısından aynılık gösterilen yanıtların frekansları alınarak yanıtlayıcı sayısı içerisindeki yüzdesi hesaplanmıştır. Ayrıca oluşturulan tablolarda, betimsel analiz kapsamında katılımcıların vermiş olduğu cevaplar değerlendirilerek çoğunlukla, bazen ve nadiren (hiç) kategorileri içerisinde verilmiştir. Bu kategorilerde yer alan sıklıklar (f) ve yüzdeler verilerek görüşleri karşılaştırma olanağı sağlanmıştır. Öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtlar ile öğrenci babalarının vermiş oldukları yanıtlar arasında anlamsal ilişki kurulmaya çalışılmış, verilen yanıtlar nedensellik çerçevesinde ilişki tespit edilmeye çalışılmıştır. Karasar'a (2012) göre nedensellik ilişkide neden – sonuç ilişkiler belirlenmektedir. Tekrardan kaçınmak açısından aynı içerikli cevaplara tabloda bir defalığına yer verilmiştir. Katılımcılar bir ile yirmi beş arasında numaralandırılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine Ö-1, Ö-2, Ö-3, Ö-25 ve öğrenci babalarına B-1, B-2, B-3, B-25 şeklinde rumuzlar verilmiştir.

Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği bu araştırmada geçerlik ve güvenilirlik kavramları yerine inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik

kavramlarının kullanılması daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Geçerlik ve güvenilirlik kavramları nicel araştırmalara özgü kavramlar niteliğinde olup, nitel araştırmaların temel ilkeleri ve temel paradigması ile çelişmektedir (Mills, 2003). Araştırmada inandırıcılığı sağlamak için öncelikle araştırmanın uygulama sürecinde tüm görüşmeler ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Araştırmacı, araştırmanın tüm aşamalarında mümkün olabildiğince objektif olmaya dikkat etmiştir. Aktarılabirlik konusunda araştırmacının okuyuculara, uygulama ve içerikteki benzerliklere karar vermesi için yeterli detayları vermesi gerekmektedir. Bu amaçla öğrenci babalarının ve öğretmenlerin benzer görüşleri hazırlanmış tablolarda okuyucuya sunulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın tutarlılığını arttırmak için elde edilen bulguların tamamı yorum ve genelleme yapmadan doğrudan okuyucuya sunulmuştur. Ayrıca araştırma sürecinde elde edilen tüm veriler, araştırmacı dışında, başka bir araştırmacı tarafından değerlendirilmiş, ayrı ayrı kodlanmış tüm kodlamalar arasında genel anlamda görüş birliği sağlanmıştır. Araştırmanın teyit edilebilirliğini sağlamak için, verilerin nasıl toplandığı, verilerin nasıl kaydedildiği ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Öğrenci babaları için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen bulgular ile öğretmenler için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen bulgular ayrı tablolar halinde sunulmuştur. Her bir tablo bulgular çerçevesinde yorumlanmış ayrıca öğrenci babalarının görüşleri ile okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri karşılaştırılarak bütünsel olarak yorumlanmıştır.

4.1.1. Baba ve Öğretmen İletişim Düzeylerine İlişkin Bulgular

Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden öğrenci babalarına ve okul öncesi öğretmenlerine “baba ve öğretmen iletişimi” temasında 4 adet yarı yapılandırılmış soru yöneltilmiştir. Bu yarı yapılandırılmış sorulara verilen yanıtlar tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 10. Okul aktivitelerinin görüşülmesine ilişkin öğrenci babalarının görüşleri

Çocuğunuzun okul aktiviteleri ile ilgili öğretmen ile görüşür müsünüz?			
Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet görüşürüz, öğretmenimizle iletişimimiz üst düzeyde ve ondan memnunuz. (B-18) Evet, çünkü çocuğumun ilgi ve yeteneklerinden haberdar olmak istiyorum.(B-12) Evet görüşürüm, veli katılımının eksik olduğu faaliyetlerin daha az faydalı olacağı düşüncesindeyim. (B-14)	13	52
Bazen	Kısmen görüşürüm, işlerimin yoğunluğu nedeniyle pek fırsatım olamıyor. (B-16) Ara sıra görüşürüm. Evde gelen etkinlik çalışmalarına göre ve çocuğumun davranışlarına göre görüşüyorum. (B-24)	6	24
Nadiren (Hiç)	Çok fazla görüşmüyorum. Çocuğum servisle gidip geliyor, okul aktiviteleri ödev şekliyle bize ulaşıyor. (B-4) Çalıştığımndan dolayı görüşemiyorum. (B-20) Hayır annesi görüşüyor. (B-22)	6	24
Toplam		25	100

Tablo 10’a göre öğrenci babaları “okul aktiviteleri ile ilgili olarak öğretmeni ile görüşmelerine” dair yanıtlarında % 52 oranında çoğunlukla (f=13), %24 oranında bazen (f=6) ve % 24 oranında nadiren (hiç) (f=6) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde okul aktiviteleri ile ilgili olarak öğretmenle çoğunlukla görüşüldüğü yönünde görüş bildiren öğrenci babaları, öğretmen ile iletişimlerinin kuvvetli olduğu, kendi çocuğunun ilgi ve yetenekleri konusunda bilgi aldıkları ve veli katılımının desteklendiği faaliyetlerin etkili olduğu konularında görüş bildirmişlerdir. Bazen

görüştüklerini ifade eden öğrenci babaları, işlerden fırsat bulabildikleri sürece ve sorun olduğunda görüşmeler yaptıklarını ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) görüşüldüğünü ifade eden babalar ise işlerinin yoğunluğu nedeniyle annelerin bu işi üstlendiği, ödevleriyle ilgili yazılı bildirimler aldıkları ve görüşmeye ihtiyaç duymadıkları konularında görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul aktiviteleri ile ilgili olarak öğretmeni ile görüştükleri söylenebilir. Ancak bazen ve nadiren (hiç) görüşüldüğünü ifade eden öğrenci babalarının görüşleri toplamı %48 olduğundan, okul aktiviteleri ile ilgili olarak öğretmenle görüşüldüğü ancak bu görüşmenin yetersiz olduğu yorumu yapılabilir.

Okul aktiviteleri ile ilgili olarak öğretmenle çoğunlukla görüşüldüğü yönünde görüş bildiren B-15 rumuzlu baba *öğretmen ile görüşmeye çalışıyorum, çünkü çocuğumdan haberim oluyor. Görüştüğüm zaman çocuğumun gelişimini takip etmiş ve yapabildikleri hakkında bilgim oluyor. Öğretmenimizin açıklamaları doğrultusunda evde çalışmalar yapıyoruz* şeklinde görüş belirtirken aynı konuda bazen görüşüldüğünü ifade eden B-11 rumuzlu baba *her zaman zamanın olamıyor. Mesai saatlerimin yoğunluğu öğretmeni ile görüşmeme engel olabiliyor. Elimden geldiğince çocuğumun okul durumunu öğretmenle görüşmeye çalışıyorum* görüşünde bulunmuş, bu konuda nadiren (hiç) görüşüldüğü yönünde görüş bildiren B-17 rumuzlu baba ise *çalışıyorum ve çok yoğunum. Öğretmeni ile görüşmeye fırsat bulamıyorum. Annesinin öğretmeni ile iletişimi olumlu yönde. Benim de görüşmeme gerek kalmıyor* şeklinde görüş bildirmiştir.

Tablo 11. Okul aktivitelerinin görüşülmesine ilişkin öğretmen görüşleri

Çocuğunun okul aktiviteleri ile ilgili babalar sizinle görüşürler mi?			
Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet gelirler. (Ö-23)	8	32
	Evet iletişim kurarlar, bazen gelemediklerinde telefonla görüşürler. (Ö-25)		
	Görüşürler, ancak çıkışlarda gelirler. (Ö-6)		
Bazen	Çalışma saatleri uygun olan babalarla görüşüyoruz, ancak işleri engel babalar çok fazla gelmiyorlar. (Ö-5)	4	16
	Ara sıra genelde işten izin alamadıklarını ifade ediyorlar. (Ö-17)		

Nadiren (Hiç)	Çok nadir olmakla görüşen baba sayısı çok az. Anne eğitimi üstleniyor ve nasıl olsa ilgilenen biri var düşüncesinden kaynaklanıyor. (Ö-1) Genelde hayır, bence okul öncesi öğretmenlerin bayan olmasından kaynaklanıyor. (Ö-4) Babalar çok fazla okul öncesini önemsemiyor ve anneler ilgileniyor. (Ö-11) Görüşme oranı %25. İşlerini bahane ediyorlar. (Ö-24)	13	52
Toplam		25	100

Tablo 11'e göre okul öncesi öğretmenleri "çocukların okul aktiviteleri ile ilgili olarak öğretmeni ile görüşmelerine" dair yanıtlarında % 32 oranında çoğunlukla (f=8), %16 oranında bazen görüşürler (f=4) ve % 52 oranında (f=13) nadiren (hiç) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde okul aktiviteleri ile ilgili olarak öğretmenle çoğunlukla görüşüldüğü yönünde görüş bildiren okul öncesi öğretmenleri; babaların okula görüşmeye geldikleri ama okul çıkışlarda daha fazla görüşebildiklerini, görüşemeyen babalarla ise telefonla görüşebildiklerini ifade etmişlerdir. Bazen görüştiklerini ifade eden okul öncesi öğretmenleri babaların işlerinden izin alabildikleri müddetçe görüşebildiklerini bildirmişlerdir. Nadiren (hiç) görüşüldüğünü ifade eden okul öncesi öğretmenleri ise işlerinin bahane edildiği, annelerin bu işi üstlendiği ve annelere bu görevin yüklendiği, görüşülmeme nedeni olarak okul öncesi öğretmenlerinin bayan olmasından kaynaklandığı noktada görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenleriyle okul aktiviteleri ile ilgili olarak babaların görüşmedikleri söylenebilir. Bazen görüşüldüğünü ifade eden okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri de eklendiğinde bu oran %68 olacağından okul öncesi öğretmenlerine göre; okul aktiviteleri ile ilgili olarak babalarla öğretmenlerin görüşmelerinin çoğunlukla yetersiz seviyede olduğu yorumu yapılabilir.

Okul aktiviteleri ile ilgili olarak babaların öğretmenle çoğunlukla görüşüldüğünü ifade eden Ö-10 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *öğrenci babaları benimle çocuğunun okul aktivitelerine ilgisi, okulda yaptığı çalışmalara karşı tutumu ve okulda başarıları hakkında bilgi almaya istekliler. Çoğunlukla eşleri ile birlikte soru sorar, çocukları hakkında bilgi alırlar şeklinde görüş bildirirken,* aynı konuda bazen görüşüldüğü yönünde görüş bildiren Ö-3 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babaların mesai saatleri okula çok fazla gelip bilgi almalarını engelliyor. Ama buna rağmen bazı babalar istekliler. Çocuğu hakkında bilgi almak onlar için çok önemli şeklinde görüş ifade*

etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) görüşüldüğü yönünde görüş bildiren Ö-7 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babaların büyük çoğunluğu benimle görüşmezler. Anneler okula gidip gelirler ve anne ile gelmek dahi hoşlarına gitmiyor. Çocuklarının eğitiminde ilgili olmak istemiyorlar* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 10 ve 11’deki öğrenci babalarının ve okul öncesi öğretmenlerinin çocuğun okul aktiviteleri ile ilgili olarak öğretmenle görüşüldüğüne dair yanıtları karşılaştırıldığında öğrenci babalarının görüşlerine göre; okul aktiviteleri ile ilgili olarak çoğunlukla öğretmenleri ile görüştikleri yorumu yapılmıştır. Ancak okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre; babaların okul aktiviteleri ile ilgili olarak kendileri ile çoğunlukla görüşmedikleri yorumunu yapmışlardır. Dolayısıyla öğretmenlerin ve öğrenci babalarının görüşlerinin çeliştiği gözlemlenmiştir. Ancak “bazen ve nadiren (hiç)” görüşü bildiren öğrenci babalarının toplamı alındığında okul aktiviteleri ile öğretmenlerle görüşüldüğü noktada yetersizlik gözlemlenmiştir. Dolayısıyla öğretmenlerin ve öğrenci babalarının görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğun okul aktiviteleri ile ilgili olarak çocuğu okul öncesine devam eden babaların öğretmenleri ile çoğunlukla görüşmedikleri söylenebilir.

Tablo 12. Evde yapılacak etkinliklerin görüşülmesine ilişkin öğrenci babalarının görüşleri

Evde yapılacak etkinlikler hakkında öğretmeni ile görüşür müsünüz?			
Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet sık sık konuşuruz. (B-9)	14	56
	Çocuğu okuldan alırken etkinlikler hakkında ve yapılacaklar hakkında konuşmaya gayret ederim. (B-11)		
	Etkinliği amacına yönelik yapmak için evet konuşurum. (B-14)		
	Evet konuşurum, zamanım olmasa da telefonla sorarım. (B-13)		
Bazen	Yüz yüze olmasa da ara sıra telefonla konuşup etkinlikler için yardım istiyorum. (B-16)	2	8

Nadiren (Hiç)	Hayır konuşmuyorum, ev etkinlikleri hakkında bilgim olmuyor. (B-22) Hayır, genelde anne ilgilenir. (B-17) Hayır, aile içinde eğer yönerge varsa beraberce yaparız.(B-15) Genelde etkinliği öğretmen gönderir, bizde yaparız. (B-1)	9	36
Toplam		25	100

Tablo 12'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalar "evde yapılacak etkinliklerle ilgili olarak öğretmenle görüşüldüğüne" dair görüşlerinde %56 oranında çoğunlukla (f=14), %8 oranında bazen konuşurum (f=2) ve %36 oranında nadiren (hiç) (f=9) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde evde yapılacak etkinlikler hakkında öğretmeni ile çoğunlukla görüşüldüğü yönünde görüş bildiren öğrenci babaları, yüz yüze ya da telefonla sık sık görüştükleri, etkinlikleri amacına yönelik yapmak için konuştukları ve okul çıkışlarında konuşmaya gayret ettikleri noktada görüş bildirmişlerdir. Bazen görüştüklerini ifade eden öğrenci babaları; zaman zaman gönderilen yönergeye göre konuştuklarını ve yüz yüze olmasa da telefonla konuşup yardım istediğini bildirmişlerdir. Nadiren (hiç) görüştüklerini ifade eden öğrenci babaları ise ev etkinlikleri hakkında bilgisi olmadığı, genelde annesinin ilgilendiği, yönergelere göre davrandıkları ve gönderilen yönergeye göre annesi ile beraber etkinlikleri yaptıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda öğrenci babalarının görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ev etkinlikleri ile ilgili olarak öğretmeni ile çoğunlukla görüştükleri söylenebilir. Ancak nadiren (hiç) görüşüldüğünü ifade eden öğrenci babalarının görüşleri %36 olduğundan ve bu oranın yüksekliği dikkate alındığında evde yapılacak etkinliklerle ilgili olarak öğretmenle görüşüldüğü ancak bu görüşmenin yetersiz olduğu yorumu yapılabilir.

Evde yapılacak etkinlikler hakkında öğretmeni ile çoğunlukla görüşüldüğü yönünde görüş bildiren B-18 rumuzlu baba *okuldan almaya gittiğimde verilen etkinliklere yönelik bilgi notu oluyor. Bu bilgi notuna göre ev ödevini yapmaya çalışıyoruz. Bazı zamanlarda anlamadığımızda telefonda ya da ertesi gün ben veya annesi öğretmenle görürüz* şeklinde görüş belirtirken aynı konuda bazen görüşüldüğü yönünde görüş bildiren B-12 rumuzlu baba *zaman zaman konuşurum, her zaman vaktim olmuyor. Daha çok bize gönderilen yönergeler doğrultusunda hareket etmeye çalışıyoruz* şeklinde görüş bildirmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) görüşüldüğü yönünde

görüş bildiren B-4 rumuzlu *baba ev etkinlikleri ile anne ilgilenir, onun daha çok bilgisi oluyor. Genelde kâğıda yazıp gönderiliyor, bizim için de açıklayıcı söyleminde bulunmuştur.*

Tablo 13. Evde yapılacak etkinliklerin görüşülmesine ilişkin öğretmen görüşleri

Evde yapılacak etkinlikler hakkında babalar sizinle görüşürler mi?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet görüşürler. (Ö-16) Babalar bu konuda aktif katılırlar. Bu konuda istekliler. (Ö-22)	5	20
Bazen	Eğer çocuğunu almaya gelirlerse o zaman konuşurlar. (Ö-5) Bazen açıklama yapmamı bekliyorlar. Ama çoğunlukla anneler görüşüyor. (Ö-12) Sıklıkla olmasa da telefonda sorabiliyorlar. (Ö-14)	6	24
Nadiren (Hiç)	Hayır, bütün sorumluluğu annelere yüklüyorlar. (Ö-4) Bayan öğretmenlerle konuşmaya çekiniyorlar, çok fazla etkinliklerle ilgili konuşmazlar. (Ö-7) Etkinlikleri anneler bizlere soruyor, babalar ilgilenmiyor. (Ö-8) Ev etkinliklerini anne, abla ya da abileri ile yapıyorlar. Babalar diyalog kurmuyorlar. (Ö-20) Babalara anneler tarafından sorumluluk verilmiyor, babalar da genelde konuşmazlar. (Ö-21)	14	56
Toplam		25	100

Tablo 13'e göre okul öncesi öğretmenleri "evde yapılacak etkinliklerle ilgili olarak öğretmeni ile görüşüldüğüne" dair yanıtlarında % 20 oranında çoğunlukla (f=5), %24 oranında bazen (f=6) ve % 56 oranında nadiren (hiç) (f=14) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde evde yapılacak etkinliklerle ilgili olarak babaların öğretmenle çoğunlukla görüştüğü yönünde görüş bildiren okul öncesi öğretmenleri; evet görüştüklerini, çocuğun gelişimi ve eğitimi hakkında sorular sordukları ve aktif katılımında istekli oldukları görüşü ifade etmişlerdir. Bazen görüştüklerini ifade eden okul öncesi öğretmenleri babaların eğer çocuklarını almaya gelirlerse konuşabildiklerini ve sıklıkla olmasa da telefonla etkinlikler hakkında görüştüklerini bildirmişlerdir. Nadiren (hiç) görüşüldüğünü ifade eden okul öncesi öğretmenleri ise evde yapılacak etkinliklerde çocuğun sorumluluğunun anneye, aabaya ya da abiye yüklendiğini, okul öncesi öğretmenlerinin bayan olmasının neden olduğu, babaların okul öncesi eğitimde yapılan etkinlikleri gereği kadar önemsenmediği ve annelerin babalara sorumluluk vermekten çekindiği konularında görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerine göre; evde yapılacak etkinliklerle ilgili olarak babaların öğretmenlerle çoğunlukla görüşmedikleri yorumu yapılabilir.

Evde yapılacak etkinliklerle ilgili olarak babaların öğretmenle çoğunlukla görüştüğü yönünde görüş bildiren Ö-23 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babalar ev etkinliklerini sorarlar, etkinlikler hakkında bilgi isterler. Hatta bazen de çocuk gelişimi ve eğitimi konularında sorular yöneltirler* şeklinde görüş ifade ederken aynı konuda bazen görüşüldüğü yönünde görüş bildiren Ö-1 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *eğer okula çocuğunu almaya geldiğinde ev etkinliğini görürlerse bende açıklama yapmamı istiyorlar. Sınıftaki tüm babalar olmasa da çoğunluğu ev etkinliklerini merak ediyorlar* şeklinde görüş bildirmiştir. Bu konuda nadiren (hiç) görüştüğü yönünde görüş bildiren Ö-11 rumuzlu okul öncesi öğretmeni ise *babalar yaptığımız etkinlikleri sadece basit bir oyun zannediyorlar. Böyle olunca etkinliklerimize ya da ödevlerimize babalar basit, yapılması uygun görülmeyen, umursamaz bir tavırla yaklaşıyorlar* söylemine bulunmuştur.

Tablo 12 ve 13'deki öğrenci babalarının ve okul öncesi öğretmenlerinin evde yapılacak etkinliklerle ilgili olarak öğretmenle görüşüldüğüne dair görüşler

karşılaştırıldığında, çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre; evde yapılacak etkinliklerle ilgili olarak çoğunlukla öğretmenleri ile görüştiklerini ancak bu konuşmanın yetersiz olduğu yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre ise, babaların evde yapılacak etkinliklerle ilgili olarak babaların öğretmenlerle çoğunlukla görüşmedikleri yorumu yapılmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin ve öğrenci babalarının görüşlerine bütün halinde bakıldığında evde yapılacak etkinliklerle ilgili olarak öğretmen ve babaların çoğunlukla görüşmedikleri söylenebilir.

Tablo 14. Kişisel ve Ailevi Konuların Paylaşılmasına İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Çocuğunuzun öğretmeni ile çocuğunuz ile ilgili kişisel ya da ailevi konuları paylaşır mısınız?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Öğretmenin öğrencisi ile ilgili gereken bütün bilgileri bilmesinde fayda var. (B-14) Sıkıntıları olduğunda okulumuzdaki rehber öğretmenden de yardım alıyoruz. (B-3) Evet, çocuğumla olabilecek olumsuz durumların nedenlerini anlamak ve daha kolay çözüm yolu için paylaşıyorum.(B-5)	10	40
Bazen	Kişisel problemleri paylaşıyorum ama aile içinde çocukla ilişkili konuları konuşmam. (B-24) Ara sıra paylaşıyorum. (B-18) Sağlık, beslenme ve mizaç gibi konuları paylaşıyorum. Her konuyu paylaşmam. (B-4)	6	24

Nadiren (Hiç)	Hayır, sorunları çocuğumla birlikte çözmeyi tercih ederim. (B-25) Hayır ailevi konuları görüşmeyiz. (B-23) Çocuğun okul işleri ile ilgili anne ilgilenir, çocuğun evdeki sıkıntılarını öğretmene anne iletir. (B-20) Çok yakınım olmayan biriyle paylaşmaktan hoşlanmam. (B-16)	9	36
Toplam		25	100

Tablo 14'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "öğretmen ile çocuğun kişisel ve ailevi konuları paylaştığına" dair görüşlerinde % 40 oranında çoğunlukla (f=10), %24 oranında bazen (f=6) ve % 36 oranında nadiren (hiç) (f=9) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde öğretmeni ile çocuğun kişisel ve ailevi konuları çoğunlukla paylaştığı görüşü bildiren öğrenci babaları; öğretmenlerin çocuk hakkındaki bütün bilgileri bilmesi gerektiği, çocukta oluşacak olumsuz davranışlara daha kolay çözüm yolu bulmak için ve çocukla ilgili konuları her türlü bilginin öğretmenle paylaşılabilirdiği noktada görüş bildirmişlerdir. Bazen paylaştıklarını ifade eden babaların; çocuğun kişisel problemlerini paylaştıklarını ancak ailevi konuları paylaşmadıkları, sadece öğretmenin bilmesi gereken konuları paylaştıklarını bildirmişlerdir. Nadiren (hiç) paylaştıklarını ifade eden babalar ise; problemleri çocuklarıyla beraber çözmek istediklerinden, çocuğu ile annesinin daha çok ilgilendiğinden dolayı öğretmeni ile annesinin konuştuğunu ayrıca öğretmeni çok yakın görmediğinden paylaşmak istemediği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların öğretmeni ile çocuğun kişisel ve ailevi konuları paylaştıkları söylenebilir. Ancak "nadiren (hiç)" paylaşıldığını ifade eden babaların görüşleri %36 olduğundan ve bu oranın yüksekliği dikkate alındığında babalara göre; babaların öğretmeni ile çocuğun kişisel ve ailevi konuları paylaştıklarını ancak bu paylaşımın yetersiz olduğu yorumu yapılabilir.

Öğretmeni ile çocuğun kişisel ve ailevi konuları çoğunlukla paylaştığı görüşü bildiren B-1 rumuzlu baba *çocuğumun sorunları ile ilgili konuları öğretmeni ile her zaman paylaşıyorum. Çocuklarımın sorunlarını bilmesi çocuğuma daha etkili eğitim vermesini, çocuğumun sorunlarını çözmesinde yardımcı olacaktır* ifadesini kullanırken, bu konuda bazen paylaşıldığı yönünde görüş bildiren B-2 rumuzlu baba *öğretmen ile her konuyu paylaşmam. Çünkü ailevi konuların öğretime yansımaları istemem ancak*

öğretmenin çocuğunun ev yaşantısı, kardeşleriyle olan ilişkisi, okula karşı tutumunu bilmesi, çocuğuyla daha fazla ilgilenmesine ve onu tanımaya yardımcı olacaktır söyleminde bulunmuştur. Bu konuda nadiren (hiç) paylaştığı görüşü bildiren B-17 rumuzlu baba ise ailevi ve kişisel konularda öğretmenin her bilgiyi bilmesini istemem. Aile içinde yaşananların aile içinde kalmasını tercih ederim şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 15. Kişisel ve Ailevi Konuların Paylaşılmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Babalar sizinle çocuğu ile ilgili kişisel ya da ailevi konuları paylaşırlar mı?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet gelirler ve paylaşırlar. (Ö-3) Çocukla ilgili sorun varsa paylaşıyorlar. (Ö-5)	5	20
Bazen	Kişisel konuları paylaşıyorlar ama ailevi konularda konuşmazlar. (Ö-4) Paylaşırlar ama annelere nazaran daha az. (Ö-16)	5	20

Nadiren (Hiç)	Anasınıfı isminden kaynaklanıyor olacak ki; anneleri daha çok geldiği ve paylaşımında bulunduğu yerler olarak görüyorlar. (Ö-1) Hayır çocukla ilgili tüm bilgiyi annelerden alıyoruz. (Ö-8) Toplumsal yapıyla ilişkili olsa gerek. (Ö-9) Küçük yaştaki çocukların sorunlarını önemsemediklerinden paylaşmazlar. (Ö-11) Yaşadığım ilçenin kapalı bir toplum olmasından kaynaklı, paylaşım yapmaktan hoşlanmazlar. (Ö-14) Hayır, sorunları genellikle kendi içlerinde çözmek isterler. (Ö-18)	15	60
Toplam		25	100

Tablo 15'e göre okul öncesi öğretmenleri "babaların öğretmen ile çocuğun kişisel ve ailevi konuların paylaşıldığına" dair yanıtlarında % 20 oranında çoğunlukla (f=5), %20 oranında bazen (f=5) ve %60 oranında nadiren (hiç) (f=15) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde öğretmen ile çocuğun kişisel ve ailevi konuların çoğunlukla paylaşıldığı yönünde görüş bildiren okul öncesi öğretmenleri; çocukla ilgili sorunlar varsa paylaşıldığı ve çocuklarla ilgili konular hakkında konuşulduğu görüşü ifade etmişlerdir. Bazen paylaşıldığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların kişisel problemleri paylaştıkları, ailevi konuları paylaşmadıkları, sağlık gibi bazı konularda konuştukları ve babaların annelere nazaran daha kısıtlı paylaşımında bulduklarını bildirmişlerdir. Nadiren (hiç) paylaşıldığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri ise anasınıfı isminin annelerle özdeşleştiğinden annelerle sorunların paylaşıldığı, babaların çocuklarını önemsemediği, toplumsal yapıyla ilişkili olduğu ve öğretmenlerin bayan olmasından sorunların paylaşılmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerine göre; öğretmen ile çocuğun kişisel ve ailevi konuların öğrenci babaları tarafından çoğunlukla paylaşılmadığı yorumu yapılabilir.

Babaların öğretmen ile çocuğun kişisel ve ailevi konuları çoğunlukla paylaştıkları yönünde görüş bildiren Ö-19 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *okula gelen babalarımız çocuğunu ilgilendiren konuları paylaşırlar. Önemli olan çocuğun başarısı ve gelişi ise babalar bu konuda ilgi göstermeye çalışıyorlar* şeklinde görüş bildirirken, bu konuda bazen görüşü bildiren Ö-12 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *sağlık gibi bazı konuları paylaşıyorlar. Her konuyu paylaşmaktan çekinirler, her şeyi bilmemizi*

istememezler görüşünü ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) paylaşıldığı görüşü bildiren Ö-24 rumuzlu okul öncesi öğretmeni ise bayan olmamızdan dolayı görüşmeler anneye bırakılıyor. Anneler bizimle görüşmek, bizimle sorunları tartışmakta istekliler. Ayrıca anasınıfı öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun bayan olması babaların bizlere karşı çekingen olmalarını ve bizlerle mesafeli olmaktadır söyleminde bulunmuştur.

Tablo 14 ve 15'deki çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin öğretmen ile çocuğun kişisel ve ailevi konuların paylaşıldığına dair görüşleri karşılaştırıldığında; öğrenci babalarına göre; öğretmeni ile çocuğun kişisel ve ailevi konuları paylaştıkları ancak bu paylaşımın yetersiz olduğu yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; öğretmen ile çocuğun kişisel ve ailevi konuların babalar tarafından çoğunlukla paylaşılmadığı yorumu yapılmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin ve öğrenci babalarının görüşlerine bütün halinde bakıldığında öğretmen ile çocuğun kişisel ve ailevi konuların öğrenci babaları tarafından öğretmeni ile çoğunlukla paylaşılmadığı söylenebilir.

Tablo 16. Arkadaş İlişkilerinin Görüşülmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Çocuğunuzun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile görüşür müsünüz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Öğretmeni ile görüşürüm, sorunu öğretmen aracılığıyla çözmeye çalışırız. (B-1) Evet, konuşuruz. (B-2) Sosyal uyumunu takip etmek için öğretmenle görüşürüm. (B-5)	13	52

Bazen	Arkadaşlık ilişkileri iyi ama ara sıra da olsa öğretmene sorarım. (B-18) Evet konuşurum fakat yeni tanışma aşamasında çok sık olmuyor. Çocuğa da zaman bırakıyorum. (B-9)	4	16
Nadiren (Hiç)	Çocuğumun arkadaşlık ilişkilerine karışmam. (B-22) Hayır, arkadaşlarıyla uyumlu ve onun için görüşmem. (B-20) Akşam kızımınla görüşüp o gün ne yaptığını sorarım, arkadaşlarıyla iyi geçinmesini söylerim. (B-19) Hayır, anne ilgileniyor. (B-17) Öğretmene çok fazla sormam, yakın arkadaşlarının aile telefonu var, onları arar ve onlarla konuşuruz. (B-16)	8	32
Toplam		25	100

Tablo 16'a göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalar "çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile görüşüldüğüne" dair yanıtlarında % 52 oranında çoğunlukla (f=13), %16 oranında bazen (f=4) ve % 32 oranında nadiren (hiç) (f=8) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile çoğunlukla görüştüğünü ifade eden öğrenci babaları, arkadaşlarıyla ilgili sorunları öğretmenle çözmek için görüşüldüğü, sosyal uyumunu takip etmek için öğretmenle konuşulduğunu ifade etmişlerdir. Bazen görüştüğünü ifade eden öğrenci babaları, sorun olduğu zamanlarda öğretmeni ile görüşüldüğü, arkadaşları ile yeni tanışıldığında çocuğa zaman tanındığı ve ara sıra öğretmeni ile görüşüldüğünü bildirmişlerdir. Nadiren (hiç) görüştiklerini ifade eden öğrenci babaları ise çocuklarının arkadaşlık ilişkilerine karışmadıkları, uyumlu bir çocuğu olduğundan görüşmeye ihtiyaç duymadıkları, annenin daha çok ilgilendiği, arkadaşlarıyla telefonda görüşüp sorunların çözüldüğü yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda öğrenci babalarının görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile görüştikleri söylenebilir. Ancak "bazen ve nadiren (hiç)" görüştüğünü ifade eden öğrenci babalarının görüşleri toplamı %48 olduğundan ve bu oranın yüksekliği dikkate alındığında öğrenci babalarına göre; çocuğunun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile görüşüldüğü ancak bu görüşmelerin yetersiz olduğu yorumu yapılabilir.

Çocuğunun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile çoğunlukla görüştüğünü ifade eden B-6 rumuzlu baba *çocuğumun arkadaşları benim için önemli. Kim ile arkadaşlık yaptığı, tartıştığı, iyi anlaşabildiği ya da oyun oynadığı arkadaşları hakkında öğretmeninden bilgi alırım* şeklinde görüş bildirirken aynı konuda bazen görüştüğünü ifade eden B-14 rumuzlu baba *eğer arkadaşları ile sınıfta sorun yaşarsa öğretmeninden bilgi alırım ve öğretmeninden sorunlarını çözmesini isterim* ifadesini kullanmıştır. Çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile nadiren (hiç) görüştüğünü ifade eden B-12 rumuzlu baba ise *öğretmeni ile pek konuşmam, genellikle arkadaşları ile ilgili annesinden bilgi alırım. Annesi daha fazla çocuğuyla ilgileniyor* şeklinde görüş bildirmiştir.

Tablo 17. *Arkadaş İlişkilerinin Görüşülmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri*

Çocukların arkadaş ilişkileri konusunda babalar sizinle görüşürler mi?			
Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	İlgili babalar özellikle arkadaşlık ilişkilerine çok dikkat ediyorlar. (Ö-19) Evet gelip konuşurlar, bilgi isterler. (Ö-25)	8	32
Bazen	Bazen konuşurlar, o da şikâyet bazında oluyor. (Ö-1) Sadece eğer arkadaşı ile kavga varsa o zaman babalar benimle görüşürler. (Ö-10) Genelde sınıfta arkadaşıyla problem yaşamışsa gelip konuşurlar, diğer zamanlarda arkadaşlık ilişkilerini sorgulamazlar. (Ö-23)	6	24
Nadiren (Hiç)	Hayır, sorun varsa anne babanın fikirlerini söylüyor. (Ö-5) Hayır önemsemedikleri için görüşmezler. (Ö-11) Anasınıflarının üzerinde “anne” yazdığından olsa gerek babalar bu konuları görüşmezler. (Ö-17)	12	48
Toplam		25	100

Tablo 17’e göre okul öncesi öğretmenleri “çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile görüşüldüğüne” dair yanıtlarında %32 oranında çoğunlukla (f=8), %24 oranında bazen (f=6) ve %48 oranında nadiren (hiç) (f=15) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile çoğunlukla görüşüldüğünü bildiren okul öncesi öğretmenleri; ilgili babaların özellikle arkadaşlık ilişkilerine dikkat ettikleri ve babaların arkadaşları hakkında bilgi istediklerini ifade etmişlerdir. Bazen görüşüldüğünü ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların daha çok bir sorun olduğu zaman arkadaşları hakkında

görüldüğünü ve şikâyet etme amaçlı görüşmeler olduğunu bildirmişlerdir. Nadiren (hiç) görüşldüğünü ifade eden okul öncesi öğretmenleri ise annelerin bu konuları konuştuğunu, babaların çocukları önemsemedikleri noktasında görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile görüşülmediği söylenebilir. Ancak bazen ve çoğunlukla görüşldüğünü bildiren öğretmenlerin görüşleri dikkate alındığında arkadaş ilişkileri ile ilgili görüşmelerin çocuk – arkadaş iletişiminden çok, şikâyet temalı olduğu yorumu yapılabilir. Bu doğrultuda okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuğunun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile görüşmedikleri, arkadaş ilişkileri konularında görüşülen konuların ise problem kaynaklı ve şikâyet temelli olduğu yorumu yapılabilir.

Çocuklarının arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile çoğunlukla görüşldüğünü ifade eden Ö-22 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *evet gelir konuşurlar. Çocuklarının kiminle arkadaşlık ettiğini bilme istiyorlar. Sorun yaşayan arkadaşları için bazen de şikâyette bulunurlar* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen görüşldüğünü ifade eden Ö-14 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *kısmen her konuda olmasa da gelip konuşuyorlar. Ama genellikle kavga, üzüme, sınıftaki bir problem odaklı oluyor, problem yaşadığı öğrenciyi şikâyet temelli konuşmalar oluyor* şeklinde söyleminde bulunmuştur. Aynı konuda nadiren (hiç) görüşldüğünü ifade eden Ö-20 rumuzlu okul öncesi öğretmeni ise *anneler çocuklarının eğitim hayatı ile ilgilenen en önemli kişi. Tüm sorunları ve problemleri anne biliyor. Anne arkadaşlarını da aynı şekilde biliyor, kiminle arkadaşlık etmesi gerektiğine, arkadaşlarına nasıl davranması gerektiğine de anne karar veriyor. Babalar bu süreçte çok pasif kalıyor* şeklinde görüş bildirmiştir.

Tablo 16 ve 17'deki öğrenci babalarının ve okul öncesi öğretmenlerinin çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile görüşldüğüne dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalara göre; çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile görüşldüğü ancak bu görüşmelerin yetersiz derecede olduğu yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; arkadaş ilişkileri kapsamında öğretmeni ile görüşülmediği, arkadaş ilişkileri konularında

görüşülen konuların ise problem kaynaklı ve şikâyet temelli olduğu yorumu yapılmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda bütünsel bir yaklaşımla öğretmeni ile görüşülmediği ve görüşülen konuların ise problem kaynaklı ve şikâyet temelli olduğu söylenebilir.

Öğrenci babalarının ve okul öncesi öğretmenlerinin baba – öğretmen iletişim düzeyine ilişkin yarı yapılandırılmış sorulara vermiş oldukları yanıtlara bütün halinde bakılmıştır. Verilen yanıtlar incelendiğinde; çocuğun okul aktiviteleri ile ilgili olarak öğretmen ve öğrenci babalarının çoğunlukla görüşmedikleri, evde yapılacak etkinliklere ilişkin öğretmen ve öğrenci babalarının çoğunlukla konuşmadıkları, çocuğun kişisel ve ailevi konularının öğrenci babalarınca öğretmeni ile çoğunlukla paylaşılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda bütünsel bir yaklaşımla öğretmeni ile görüşülmediği ve görüşülen konuların ise problem kaynaklı ve şikâyet temelli olduğu gözlemlenmiştir. Dolayısıyla; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerinin baba ve öğretmen iletişim düzeyinin *yetersiz* olduğu yorumu yapılmıştır.

4.1.2. Babaların Toplantı ve Bireysel Görüşmelere Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular

Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalara ve okul öncesi öğretmenlere “toplantı ve bireysel görüşmeler” temasında 3 adet yarı yapılandırılmış soru yöneltilmiştir. Bu yarı yapılandırılmış sorulara verilen yanıtlar tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 18. Veli Toplantılarına Katılıma İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Veli toplantılarına katılır mısınız?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Veli toplantılarına katılmaya dikkat ediyorum. (B-18) Toplantılara eşimle birlikte katılmaya özen gösteriyorum. (B-1) Katılım fakat birçok görüş ve isteğimde haklı olduğum söylendiği halde; değerlendirildiğini düşünmüyorum. (B-5)	12	48
Bazen	Uygun olduğum zaman katılabiliyorum, izin alamadığımda katılamıyorum. (B-20)	2	8
Nadiren (Hiç)	Toplantılar mesai saatine denk geldiğinden toplantılara katılamıyorum. (B-25) Hayır, annesi katılıyor (B-22) İşyeri uzak olduğundan izin almam sıkıntı oluyor, katılamıyorum. (B-17) Birkaç kez katıldım ancak baktım ki; hep anneler katılıyor, ben de toplantılara katılmıyorum.(B-4)	11	44
Toplam		25	100

Tablo 18'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalar "veli toplantılarına katılımlarına" dair yanıtlarında % 48 oranında çoğunlukla (f=12), %8 oranında bazen (f=2) ve % 44 oranında nadiren (hiç) (f=11) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde veli toplantılarına çoğunlukla katıldığını ifade eden babaların; eşiyile birlikte toplantılara katıldığını, toplantılarda görüşlerin tartışıldığı ve toplantılara katılmaya özen gösterdikleri görüşü bildirmişlerdir. Bazen katıldıklarını ifade eden babaların; uygun olduğu ve işyerinden izin alabildiklerinde katılabildiklerini ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) katıldıklarını ifade eden babaların ise mesai saatlerine uymadığı, daha önce hiç katılmadıkları, iş yerinden izin alamama, annelerin katılımından dolayı kendisini yabancı hissettiği ve annelerin daha çok toplantılara katıldığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların veli toplantılarına katılma ve katılmama oranlarının neredeyse birbirine denk olduğu gözlemlenmiştir. Ancak "bazen katıldıklarını" ifade eden babaların görüşleri dikkate alındığında, çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre; okulda düzenlenen veli toplantılarına babaların katıldıkları ama bu katılımın yetersiz düzeyde olduğu yorumu yapılabilir.

Okuldaki veli toplantılarına çoğunlukla katıldığını ifade eden B-11 rumuzlu baba *evet katılım. Annesi ile çocuğumuzun eğitim sürecini takip etmeyi önemli görüyoruz* şeklinde görüş ifade etmişken aynı konuda bazen katılabildiğini ifade eden B-2 rumuzlu

baba elimden geldiğince katılmaya gayret ediyorum. Ancak iş yerinden izin almam her zaman mümkün olmuyor. Mesai saatleri dışında veli toplantılarının yapılması gerekli şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) katıldığını ifade eden B-21 rumuzlu baba ise veli toplantılarına hiç katılmadım. Genellikle annesi katılıyor, öğretmeni ile iletişime annesi daha rahat geçebiliyor. Ama gerekliyse katılabilirim şeklinde söylemde bulunmuştur.

Tablo 19. Veli Toplantılarına Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri

Veli toplantılarına babalar etkin katılırlar mı?			
Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Anne – baba ortak katılırlar. (Ö-22) Anne ve baba birlikte katılıyor ancak baba pek söz almaz. (Ö-20) Çoğu katılmaya çalışıyor. (Ö-18)	5	20
Bazen	Babalar etkin katılmasalar da birkaç veli toplantıya katılırlar (Ö-6) Genelde özellikle babaları çağırdığımızda katılıyorlar.(Ö-8) %50 oranında katılıyor, onlarda da ilgili babalar. (Ö-25)	4	16
Nadiren (Hiç)	Bu dönem bir velim katıldı, o da bayanlar çekinip toplantının yarısında çıktı. (Ö-5) Hayır katılmıyorlar, mesai saatlerinin uymadığını ifade ediyorlar. (Ö-13) Pek katılmıyorlar, bu konuda sorumluluğu anneye yüklüyorlar. (Ö-14) İşlerini bahane edip, anneleri gönderiyorlar. (Ö-17)	16	64
Toplam		25	100

Tablo 19’a göre okul öncesi öğretmenleri “veli toplantılarına babaların katılımlarına” dair görüşlerinde %20 oranında çoğunlukla (f=5), %16 oranında bazen (f=4) ve %64 oranında nadiren (hiç) (f=16) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde veli toplantılarına babaların çoğunlukla katıldıklarını bildiren okul öncesi öğretmenleri; babaların çoğunun toplantılara katıldıklarını, genellikle anne ile birlikte veli toplantılarına katıldıklarını ancak babaların çok fazla konuşmadıkları yönünde görüş ifade etmişlerdir. Veli toplantılarına babaların bazen katıldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; sınıftaki babaların hepsinin katılmadığı ve ancak özellikle çağırıldıklarında toplantılara katıldıkları görüşünü bildirmişlerdir. Nadiren (hiç) katıldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri ise toplantılara annelerin katılımının

fazla olduğunu, babaların bu bayanlardan çekindiği için katılmadıklarını, toplantı saatlerinin babaların mesai saatlerine uymadığı ya da işlerinin yoğunluğundan katılmadıkları noktasında görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların veli toplantılarına çoğunlukla katılmadıkları yorumu yapılabilir.

Veli toplantılarına babaların etkin olarak çoğunlukla katıldığını ifade eden Ö-16 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babalar eşleri ile beraber veli toplantılarında bulunuyorlar. Daha çok okuldaki problemlere ve aksaklıklara yönelik söz hakkı alıyorlar. Ancak çocuk ile ilişkili konularda anneler daha fazla sorular sorar* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen katıldıklarını ifade eden Ö-21 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *neredeyse yarı yarıya katılmaktalar, işler sebebiyle hepsi katılmıyor. Ancak etkin oldukları pek söylenemez, pek fazla paylaşımda bulunmuyorlar* şeklinde ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) katıldıklarını ifade eden Ö-23 rumuzlu okul öncesi öğretmeni ise *genelde toplantılara annelere katılırlar. Anneler her zaman daha aktif bu konularda. Bir kişinin katılmasını yeterli buluyorlar. Babaların toplantılara katıldıkları çok nadir oluyor* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 18 ve 19'daki çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin babaların veli toplantılarına katılımlarına dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre; okulda düzenlenen veli toplantılarına babaların katıldıkları ama bu katılımın yetersiz düzeyde olduğu yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların veli toplantılarına çoğunlukla katılmadıkları yorumu yapılmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların veli toplantılarına katılmadıkları söylenebilir.

Tablo 20. Hangi Aralıklarla Okulun Ziyaret Edildiğine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Veli toplantıları ve sınıf içi etkinlikler dışında hangi sıklıkta okulu ziyaret edersiniz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Genelde okula çocuğu bırakıp ve geri almayı ben yapıyorum. Her gün okula uğramış ve durumunu sormuş oluyorum. (B-24) Devamlı okulla irtibat halindeyim. (B-18) Her gün çocuğu alırken o günkü davranışları, etkinlikleri veya da ödevi için öğretmeni ile görüşürüm. (B-5)	9	36
Bazen	Mümkün olabildiğince mesai saatlerine denk gelmediği sürece ancak giderim. (B-25) Çalıştığım için bazen gidebiliyorum. (B-21) Ziyaret ederim ama çok sık değil.(B-16)	8	32
Nadiren (Hiç)	Mesai saatine denk gelir, ziyaret edemiyorum. (B-22) İşyerimin uzaklığı ve izin alamam nedeniyle nadiren okula giderim. (B-17) Her gün sadece çocuğu bırakıp alıyorum, ziyaret amaçlı ya da görüşme olmuyor.(B-12)	8	32
Toplam		25	100

Tablo 20'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalar "hangi sıklıkla okulu ziyaret ettiklerine" dair yanıtlarında % 36 oranında çoğunlukla (f=9), %32 oranında bazen (f=8) ve %32 oranında nadiren (hiç) (f=8) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde okulu çoğunlukla ziyaret ettiğini ifade eden babaların; okulla irtibat halinde olduklarını, çocuklarını okula kendilerinin bırakıp aldıklarını ve bu esnada öğretmeni ile görüştiklerini ifade etmişlerdir. Bazen ziyaret ettiklerini ifade eden babaların; işlerinin yoğunluğuna veya da mesai saatlerine göre okula gittiklerini, ayda bir kez de olsa okulu ziyaret ettiklerini ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) ziyaret ettiklerini eden babaların ise mesai saatlerine uymadığı, işlerinden izin alamadıklarını ve her gün okula gitseler de bunun sadece çocuğu okuldan alma şekliyle olduğu görüşü bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların veli toplantılarının ya da bireysel görüşmelerin dışında okulu hangi aralıklarla ziyaret ettiğine dair bulguların oranlarının birbirine yakın olduğu tespit edilmiştir. Ancak çoğunlukla ziyaret ettiğini ifade eden velilerin görüşlerine dikkat edilirse; okulu ziyaret ve görüşme amaçlı değil, daha çok çocuğunu okuldan alma şekliyle zorunlu bir okula gelme durumu olarak ortaya çıktığı söylenebilir. Bu görüşler dikkate alındığında çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların toplantılar ve görüşmeler dışında okulu ziyaret etme aralığının yetersiz ve beklenen düzeyde olmadığı yorumu yapılabilir.

Toplantılar ve görüşmeler dışında okulu çoğunlukla ziyaret ettiğini ifade eden B-15 rumuzlu baba *her gün okuldan çocuğu ben almaya gidiyorum. Dolayısıyla her gün okuldayım. Çoğunlukla da öğretmenini görür durumu hakkında konuşurum* şeklinde görüş bildirmişken, aynı konuda bazen ziyaret ettiğini ifade eden B-4 rumuzlu baba *ayda bir kez okulu ziyaret edebiliyorum. İşlerime göre ancak gidebiliyorum ve öğretmeni ile görüşebiliyorum* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) ziyaret ettiğini ifade eden B-8 rumuzlu baba ise *annesi okula gidip gelir. İşlerimin yoğunluğu nedeniyle okula gidemiyorum. Annesi ilgileniyor* şeklinde görüş bildirmiştir.

Tablo 21. Hangi Aralıklarla Okulun Ziyaret Edildiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Veli toplantıları ve sınıf içi etkinlikler dışında babalar hangi sıklıkla okulu ziyaret ederler?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Okuldan çocuğu almaya gelirler ve benle görüşürler. (Ö-22) Çocuklarını akşam almaya geldiklerinde sınıfıma kadar gelip ziyaret ediyorlar. (Ö-13)	3	12
Bazen	Sadece çalışma saati uyanlar gelir, bazen de benimle görüşürler. (Ö-3) Kısmen ziyaret ederler. (Ö-14) Genel olarak ayda bir kere ziyaret ediyorlar. (Ö-15) Annemi o gün işi varsa çocuğu babalar almaya geldiklerinde beni ziyaret ederler. (Ö-19)	7	28
Nadiren (Hiç)	Okul saatleri ile babaların çalışma saatleri uyuyor, ziyaret etmiyorlar. (Ö-6) Bazen okuldan almaya gelirler, o zamanlarda da benimle görüşmezler. (Ö-2) Sınıf içi etkinliklere dahi katılmayan baba, ziyarete hiç gelmez. (Ö-4) Bayanlardan çekindikleri için gelmiyorlar. (Ö-8) Nöbetçi olduğumda dahi beni görseler bile çocuğu ile ilgili çoğu baba konuşmaz. (Ö-10)	15	60
Toplam		25	100

Tablo 21'e göre okul öncesi öğretmenleri "toplantılar ve görüşmeler dışında babaların hangi sıklıkla okulu ziyaret ettiklerine" dair görüşlerinde %12 oranında çoğunlukla (f=3), %28 oranında bazen (f=7) ve %60 oranında nadiren (hiç) (f=15) görüş bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde babaların toplantılar ve görüşmeler dışında çoğunlukla okulu ziyaret ettiğini bildiren okul öncesi öğretmenleri; babaların okula çocuklarını almaya geldiklerinde kendilerini ziyaret ettiklerini ifade

etmişlerdir. Babaların okulu bazen ziyaret ettiğini ifade eden okul öncesi öğretmenleri; mesai saatleri uygun olduğunda gelebildiklerini, annelerin eğer çocuğu almaya gelmemişlerse kendilerini ziyaret ettiklerini, genel olarak ayda bir kere ya da çocukla ilgili bir sorun varsa ziyarete geldikleri görüşünü bildirmişlerdir. Nadiren (hiç) ziyaret ettiklerini ifade eden okul öncesi öğretmenleri ise babaların iş yoğunluğundan dolayı gelemediklerini, okula çocuğu alsalar bile kendisini ziyaret etmedikleri, okul öncesi öğretmenin bayan olmasından kaynaklı kendileriyle babaların görüşmediği noktasında görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların toplantı ve görüşmeler dışında okulu nadiren ziyaret ettikleri yorumu yapılabilir.

Toplantılar ve görüşmeler dışında babaların okulu çoğunlukla ziyaret ettiğini belirten Ö-16 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *evet okula gelirler. Çoğu zaman çocuklarını almaya gelmiş olurlar. Sınıfa gelip durumunu sorarlar, bilgi almaya çalışırlar* şeklinde görüş bildirmişken, aynı konuda bazen ziyaret ettiklerini ifade eden Ö-17 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *çocuklarıyla ilgili olarak okulda ya da evde bir sıkıntı olduğunda okula geliyorlar. Sıkıntının çözülmesi için fikir alış verişinde bulunuyoruz* şeklinde görüş bildirmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) ziyaret ettiklerini belirten Ö-11 rumuzlu okul öncesi öğretmeni ise, *çok okula uğradıklarını söyleyemem. Daha çok işlerinin yoğunluğu olduğunu tahmin ediyorum. Ayrıca babalar okul öncesi eğitimin sorumluluğunu annelere yüklemiş durumdadır* şeklinde görüş ifade etmiştir.

Tablo 20 ve 21'deki çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin babaların toplantılar ve görüşmeler dışında babaların hangi sıklıkla okulu ziyaret ettiklerine dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre, toplantılar ve görüşmeler dışında okulu ziyaret etme aralığının yetersiz ve beklenen düzeyde olmadığı yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların toplantı ve görüşmeler dışında okulu nadiren ziyaret ettikleri yorumu yapılmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların toplantı ve görüşmeler dışında okulu nadiren ziyaret ettikleri ve ziyaret etme aralığının yetersiz olduğu söylenebilir.

Tablo 22. Çocukların Başarılarının Görüşülmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Çocuğunuzun başarıları ile ilgili öğretmeni ile görüşür müsünüz?			
Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Başarı ya da başarısızlık kesinlikle konuşulup, kendi payıma düşeni almalıyım. (B-14) Evet konuşuruz ve görüş alış verişi yaparız. (B-13) Hem başarıları hem de başarısızlıkları hakkında öğretmeni ile görüşürüm. (B-5)	17	68
Bazen	Ara sıra konuşurum. (B-18) Sadece toplantılarda ya da görüşmelerde özel bir ilgisi olduğunda öğretmeniyle paylaşıyoruz. (B-3)	3	12
Nadiren (Hiç)	Sürekli isteyim, öğretmeni ile çok sık görüşemiyorum, bu konuları annesi görüşür. (B-20) Genellikle başarının aile kaynaklı olduğu düşüncesindeyim ve gerekmedikçe öğretmeniyle paylaşmam. (B-16) Okul öncesi dönemde çok fazla akademik başarı beklemiyorum, dolayısıyla konuşmuyorum. (B-4)	5	20
Toplam		25	100

Tablo 22'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalar "çocuklarının başarılarına ilişkin öğretmenleri ile görüşüldüğüne" dair yanıtlarında %68 oranında çoğunlukla (f=17), %3 oranında bazen (f=3) ve %20 oranında nadiren (hiç) (f=5) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde çocukların başarılarına ilişkin öğretmeni ile çoğunlukla görüştüğünü ifade eden babaların; başarı ve başarısızlıklarından bilgi almak ve kendi payını görmek istediklerinden, başarıları hakkında görüş alış verişi yaptıklarından bahsetmişlerdir. Bazen görüştiklerini ifade eden babaların; ara sıra bu konuları konuştukları, sadece toplantılarda ya da bireysel görüşmelerde öğretmenin konuyu paylaşmasıyla konuştuklarını ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) görüştiklerini ifade eden babaların ise işlerinin yoğunluğundan annenin görüştüğünü, başarının aile temelli olduğunu düşünüp öğretmen ile paylaşılmadığından ve okul öncesi dönemde akademik başarı beklentisinin olmadığı görüşünü bildirmişlerdir. Bu görüşler dikkate alındığında çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalara göre; çocukların başarılarına ilişkin babaların öğretmenleri ile çoğunlukla görüştikleri yorumu yapılabilir.

Çocuğunun başarıları ile ilgili öğretmeni ile çoğunlukla görüştüğünü ifade eden B-7 rumuzlu baba *çocuğumun başarılı oluşu beni gururlandırıyor. Bir konuda yeteneği olduğunu da daha iyi öğretmeninden öğreniyoruz. Öğretmeni ile başarıları hakkında konuşmaya çalışıyorum* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen görüştüğünü ifade eden B-15 rumuzlu baba *her zaman başarı odaklı konuşma olmuyor ancak okulda katıldığı yarışmaları, gösterileri özel olarak takip ediyorum. Öğretmeninden de bu gösterilerde daha fazla çocuğumun yer almasını talep ediyorum* söyleminde bulunmuştur. Aynı konuda nadiren (hiç) görüştüğünü ifade eden B-17 rumuzlu baba ise, *oğlum çok fazla başarılarını anlatmıyor. Sınıf içindeki başarılarını, katıldığı etkinlikleri ise daha çok annesinden öğreniyorum. Ben de oğlumu tebrik ediyorum* şeklinde görüş bildirmiştir.

Tablo 23. Çocukların Başarılarının Görüşülmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Çocuklarının başarıları ile ilgili babalar sizinle görüşürler mi?			
Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Görüştüğümüzde ilk soruları “başarısı nasıl” şeklinde oluyor. (Ö-17) Çocuklarının başarılarını konuşmaktan hoşnut oluyorlar. (Ö-25) Konuşmaya ve görüşmeye zaten başarı odaklı geliyorlar. (Ö-6) Okul öncesinde başarı beklentisi sosyal temelli olduğunda sosyal yönde gelişimi ve başarısı soruluyor. (Ö-19)	13	52
Bazen	Bazı babalarımız başarıyı özellikle söylüyorlar, ama çoğu değil. (Ö-4) Sadece çocuğuyla okula gelen bu konuya dikkat çekiyor. (Ö-7) Başarılarına değil de sergileyecekleri oyunla ilgili kıyafet, para gibi konularda iletişime geçiyorlar. (Ö-10)	7	28
Nadiren (Hiç)	Bu görevi anneler daha çok üstleniyor. (Ö-2) Çocuklarının eğitim ve başarıları konularında duyarsız oluyorlar. (Ö-20)	5	20
Toplam		25	100

Tablo 23’e göre okul öncesi öğretmenleri “çocuklarının başarılarına ilişkin babaların öğretmenleri ile görüştiklerine” dair cevaplarında %52 oranında çoğunlukla (f=13), %28 oranında bazen (f=7) ve %20 oranında nadiren (hiç) (f=5) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde çocuklarının başarılarına ilişkin

babaların öğretmenleri ile çoğunlukla görüşüğünü ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların çocuklarının başarılarından gurur duydukları, konuşma ve görüşmelerin başarı temelli olduğu, çocuklarının başarılı olduklarını duymaktan ve sosyal başarılarıyla ilgili konuşmaktan hoşnut olduklarını ifade etmişlerdir. Bazen görüşüklerini ifade eden okul öncesi öğretmenleri; bazı babaların başarı odaklı konuştuklarını, başarıları ile ilgili değil de etkinliğin maliyeti ile ilgili konuştukları ve sık sık olmasa da bazı velilerin telefonla arayabildiğini bildirmişlerdir. Nadiren (hiç) görüşüklerini ifade eden okul öncesi öğretmenleri ise bu görevi daha çok annelerin üstlendiği ve çocuklarının başarıları konularında babaların duyarsız olduğu noktada görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarının başarılarına ilişkin öğretmenleri ile çoğunlukla görüşükleri yorumu yapılabilir.

Çocuklarının başarıları ile ilgili olarak babaların çoğunlukla görüşüklerini ifade eden Ö-12 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *evet, başarılarından gururlanıyorlar. Başarılarının ön plana çıkartmak babaların hoşlarına gidiyor. Neler yapabileceğimiz yönünde bilgi paylaşımı yapıyoruz* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen görüşüklerini ifade eden Ö-14 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *sık olmasa da bu konuda telefonla arayabiliyorlar. Daha çok gösterileri ve sınıf içindeki olumlu davranışlarını sormaktalar* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) görüşüldüğünü ifade eden Ö-11 rumuzlu okul öncesi öğretmeni ise *babalar çocuklarının başarılarından bihaberler. Genelde işte olduklarını ifade ediyorlar. Çocuklarının görev aldıkları gösterilere dahi zor katılıyorlar* şeklinde söylemde bulunmuştur.

Tablo 22 ve 23'deki çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin çocuklarının başarılarına ilişkin babaların öğretmenleri ile görüşüklerine dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre, çocukların başarılarına ilişkin babaların öğretmenleri ile çoğunlukla görüşükleri yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarının başarılarına ilişkin babaların öğretmenleri ile çoğunlukla görüşükleri yorumu yapılmış ve okul öncesi öğretmenlerin görüşleri babaların görüşlerini desteklemiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi

eğitime devam eden babaların çocuklarının başarılarına ilişkin öğretmenleri ile çoğunlukla görüştükleri söylenebilir.

ocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin babaların toplantı ve bireysel görüşmelere katılım düzeylerine ilişkin yarı yapılandırılmış sorulara vermiş oldukları yanıtla bütün halinde bakılmıştır. ocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların veli toplantılarına katılmadıkları, toplantı ve görüşmeler dışında okulu nadiren ziyaret ettikleri ve ziyaret etme aralığının yetersiz olduğu, ancak; babaların çocuklarının başarılarına ilişkin öğretmenleri ile çoğunlukla görüştükleri gözlemlenmiştir. Dolayısıyla; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların toplantı ve bireysel görüşmelere katılım düzeylerinin *yetersiz* olduğu, katılım sağlayan babaların ise toplantı ve görüşmelerde başarı odaklı görüşmeler yaptığı yorumu yapılmıştır.

4.1.3. Babaların Okul Etkinliklerine Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular

ocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalara ve okul öncesi öğretmenlere “babaların okul etkinliklerine katılım” temasında 5 adet yarı yapılandırılmış soru yöneltilmiştir. Bu yarı yapılandırılmış sorulara verilen yanıtlar tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 24. Sınıf İçi Etkinliklere Katılıma İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Sınıf içi etkinliklere katılır mısınız?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Ailenin rol aldığı etkinliklere annesi ile birlikte katılıyorum. (B-5) Davetli olduğumuz bütün etkinliklere katıldım. (B-23) Öğretmeniyle iletişime geçip mesai saatleri dışında etkinliklerde yer aldım. (B-14)	8	32
Bazen	Elimden geldiğince katılıyorum. (B-2) Mesai saatlerim el verdiğince ancak katılabiliyorum. (B-24)	2	8
Nadiren (Hiç)	Henüz böyle bir teklif almadım, ayrıca zamanım yok. (B-6) Katılamıyorum, iş durumum yüzünden. (B-9) Henüz böyle bir davet almadım. (B-4) İş yerinden izin alma problemim var. Dolayısıyla annesi gidiyor. (B-16)	15	60
Toplam		25	100

Tablo 24'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "sınıf içi etkinliklere katılımlarına" dair görüşlerinde % 32 oranında çoğunlukla (f=8), %8 oranında bazen (f=2) ve %60 oranında nadiren (hiç) (f=15) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde sınıf içi etkinliklere çoğunlukla katıldığını ifade eden babaların; eşyle birlikte etkinliklere katıldığı, öğretmeni ile iletişime geçip mesai saatleri dışında etkinliklere katılabildikleri ve etkinliklere katılmaya özen gösterdikleri görüşü bildirmişlerdir. Bazen katıldıklarını ifade eden babaların; uygun olduğu ve mesai saatleri el verdiği sürece etkinliklere katılabildiklerini ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) katılabildiklerini ifade eden babaların ise mesai saatlerine uymadığı, henüz böyle bir davetin öğretmen tarafından iletilmediği, iş yerinden izin almadıkları dolayısıyla annelerin katıldığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların sınıf içi etkinliklere çoğunlukla katılmadıkları ayrıca öğretmenlerin de babaları sınıf içi etkinliklere çoğu zaman davet etmedikleri yorumu yapılabilir.

Sınıf içi etkinlere çoğunlukla katıldığını ifade eden B-18 rumuzlu baba okul etkinliklerine eşimle beraber birkaç defa davet edildim ve eğlenceli oldu. Elimden geldiğince okul etkinliklerinde yer almaya çalışıyorum şeklinde görüş bildirirken, aynı

konuda bazen katıldığını ifade eden B-24 rumuzlu baba *davet edildiğim etkinlik mesai saatlerine denk gelebiliyor. Bu durumda katılmam zor oluyor. Mesai saatleri dışında etkinliklere ve aile tanışma etkinliklerine katıldım* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) katıldığını ifade eden B-22 rumuzlu baba ise *katılmam çok zor. İşte çalışıyorum ve çoğu zaman mesai saatlerime denk geliyor. Annesi ya da ablası okuldaki etkinlikleri izlemeye gidiyorlar* şeklinde görüş bildirmiştir.

Tablo 25. Sınıf İçi Etkinliklere Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri

Sınıf içi etkinliklere babalar etkin katılırlar mı?			
Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Etkinliklerle ilgili babalar davet edildiğinde etkin olarak katılıyorlar. (Ö-5) İş durumlarına göre katılıyorlar. Genelde meslek tanıtımlarına aktif katılım sağlanıyor. (Ö-18)	3	12
Bazen	Bazen meslek tanıtımlarına katılıyorlar. Genelde benim zorlamamla oluyor. (Ö-4) Öğretmenin bayan olması, çocuklarla iletişim kurmakta zorlanma ve etkinlikleri yapamama gibi sebeplerden etkin ve sürekli olarak değil, bazı zamanlarda katılıyorlar. (Ö-16)	3	12
Nadiren (Hiç)	Çocuklarla yapabilecek bir etkinlik bulamadıklarını ifade ediyorlar. (Ö-19) En büyük nedeni işten izin alamama olarak gözlemliyorum. (Ö-9) Meslek etkinliğinde babaları davet ettiğim halde, bir bahane bularak katılmıyorlar. (Ö-10) Etkinlik yaparken bizleri dışarıdan izlerler, aktif olarak sınıfta katılmıyorlar. (Ö-12) Bu işi annelerin görevi olarak görüyorlar. (Ö-14) Çocuklarla iletişim kurmakta zorlandıklarını ifade ediyorlar. (Ö-22)	19	76
Toplam		25	100

Tablo 25'e göre okul öncesi öğretmenleri "sınıf içi etkinliklere babaların katılımlarına" dair görüşlerinde %12 oranında çoğunlukla (f=3), %12 oranında bazen (f=3) ve %76 oranında nadiren (hiç) (f=15) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde sınıf içi etkinliklere babaların çoğunlukla katıldığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların genellikle meslek tanıtım etkinliklerine davet edildiğini ve aktif olarak katıldıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf içi etkinliklere babaların bazen katıldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların kendilerinin zorlamasıyla etkinliklere katabildikleri, öğretmenin bayan olması, çocuklarla iletişim kurmakta

güçlük ve etkinlikleri yapamama endişesi gibi nedenlerden dolayı katılımın azaldığını ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) katıldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri ise; işleri gereği etkinliklere annelerin katıldığı, çocuklarla babaların iletişim kurmakta zorlandığı, çocukların seviyelerine uygun herhangi bir etkinlik bulamadıkları noktasında görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların sınıf içi etkinliklere çoğunlukla katılmadıkları ve katılmama nedenlerinin çoğunlukla çocuklarla iletişimde zorlanma ve seviyeye inememe düşüncesi olduğu yorumu yapılabilir.

Sınıf içi etkinliklere babaların çoğunlukla katıldığı ifade eden Ö-2 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babalar davet edildiklerinde beni mahcup etmiyorlar. Sınıfta hem çocuklarıyla hem de diğer öğrencilerle güzel etkinlikler yapıyoruz. Babaların da sınıfta olmaktan hoşnut olduklarını gözlemledim* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen katıldıkları yönünde görüş bildiren Ö-25 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babaların işten izin alma problemleri olabiliyor. Ama gayretli ve katılmak isteyen babalar da sınıfta var. Hepsi olmasa da babalar eşleri ile beraber etkinliklere katılmaya çalışıyorlar* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) katıldıkları yönünde görüş bildiren Ö-13 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babalar sınıfta çocukların seviyelerine inemeyeceklerini düşünüyorlar, etkinliklere katılmamak için bahane üretiyorlar. Ayrıca yaptığımız etkinlikleri beğenmiyorlar* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 24 ve 25'deki çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin sınıf içi etkinliklere babaların katılımına dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre, babaların sınıf içi etkinliklere çoğunlukla katılmadıkları ve öğretmenlerin de babaları sınıf içi etkinliklere çoğu zaman davet etmedikleri yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların sınıf içi etkinliklere çoğunlukla katılmadıkları ve katılmama nedenlerinin çoğunlukla çocuklarla iletişimde zorlanma ve seviyeye inememe düşüncesi olduğu yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerin görüşleri babaların görüşlerini sınıf içi etkinliklere katılmama hususunda desteklemiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların sınıf içi etkinliklerine çoğunlukla katılmadıkları söylenebilir.

Tablo 26. Okul / Sınıf Gezilerine Katılıma İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Okul gezilerine çocuğunuzla beraber katılır mısınız?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet katıldım ve çok eğlenceliydi. (B-4) Geziler çok sık olmasa da ailecek gezilere katlıyoruz. (B-16)	8	32
Bazen	Hafta sonlarına denk gelince katılabiliyorum. (B-10) Şehir dışı gezisi olursa katlıyorum, diğerlerinde anne gidiyor. (B-24)	3	12
Nadiren (Hiç)	Hayır, genelde öğretmenler gezilerde öğrencilere eşlik ediyor. (B-12) Okul bu yıl gezi düzenlemedi ve katılmadık. (B-5) Henüz velilerle birlikte düzenlenen bir gezi olmadı. (B-11) İşyerinde tek olduğum için gezilere katılamıyorum. (B-3) Anne evde yoğun, ben de işte yoğun olduğumdan ikimizde katılamıyoruz. (B-20)	14	56
Toplam		25	100

Tablo 26'a göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "okul / sınıf gezilerine katılımlarına" dair görüşlerinde % 32 oranında çoğunlukla (f=8), %12 oranında bazen (f=3) ve %56 oranında nadiren (hiç) (f=14) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde okul / sınıf gezilerine çoğunlukla katıldığını ifade eden babaların; ailecek gezilere katıldıkları ve katıldıkları gezilerin eğlenceli olduğu görüşü bildirmişlerdir. Bazen katıldıklarını ifade eden babaların; ancak hafta sonları düzenlenen gezilere katıldıkları ve şehir dışı gezilerine katıldıklarını ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) katılabildiklerini ifade eden babaların ise işleri nedeniyle katılamadıkları, genelde öğretmenlerin gezilere kendilerini davet etmedikleri ve okul / sınıflarının herhangi bir gezi düzenlemediği ve dolayısıyla katılamadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul / sınıf gezilerine çoğunlukla katılmadıkları ayrıca okul / sınıf gezilerinin gerektiği kadar düzenlenmediği yorumu yapılabilir.

Okul gezilerine çoğunlukla katıldığını ifade eden B-14 rumuzlu baba okul gezilerini düzenlendiğinde ilk önce kızım gelmemizi istiyor. Onu kıramıyoruz. Bu sene iki defa gezilere katıldık, eğlenceli oluyor ve sınıfın hepsiyle kaynaşmış oluyoruz

şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen katıldığını ifade eden B-23 rumuzlu baba *her zaman katılamadım. Ancak katılmaya gayret ediyorum. Doğa gezisi düzenlenmişti ve piknik havasında geçti. Müze gezisine ise annesi katılmıştı* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) katıldığını ifade eden B-25 rumuzlu baba ise *henüz okulda herhangi bir gezi düzenlenmedi. Ayrıca yapılan gezi olsa bile çalıştığımından katılmam da zor olacak* şeklinde görüş bildirmiştir.

Tablo 27. Okul / Sınıf Gezilerine Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okul gezilerine çocuklarla beraber babaları da katılır mı?			
Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Genellikle eşleri ile katılıyorlar. (Ö-23) Katılmayı, çocuğu ile birlikte olmayı istiyorlar. (Ö-22)	4	16
Bazen	Bazıları katılıyor, katılamayanlar ise işlerini bahane ederler. (Ö-17) Sayıca çok olmasalar da genellikle babalar katılıyorlar. (Ö-20)	3	12
Nadiren (Hiç)	Diğer katılan velilerin bayan olmasından kaynaklı gezilere baba olarak katılmak istemiyorlar. (Ö-4) Gezi etkinliklerimizin çoğu annelere yönelik oluyor. (Ö-5) Çok ilgili ve istekli olarak gezilere katılan babaları göremedim. (Ö-8) İşleri nedeniyle çocuklarının yanında olmazlar. (Ö-14) Kasabada olduğumuz için hiç gezi düzenleyemedik. (Ö-15) Gezilerimizde veli katılımı almıyoruz. (Ö-25) Anneleri katılıyor. Anneler gezilerde çocukları daha çok sahip çıkıyor. (Ö-21)	18	72
Toplam		25	100

Tablo 27'e göre okul öncesi öğretmenleri "okul / sınıf gezilerine babaların katılımlarına" dair görüşlerinde %16 oranında çoğunlukla (f=4), %12 oranında bazen (f=3) ve %72 oranında nadiren (hiç) (f=18) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde okul / sınıf gezilerine babaların çoğunlukla katıldığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların genellikle eşleri ile gezilere katıldıkları ve çocuğu ile birlikte olmayı istediklerini ifade etmişlerdir. Bazen katıldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların sayısının çok olmamakla birlikte katıldıklarını, katılamayanların ise işlerini bahane ettiklerini ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) katıldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri ise babaların işleri nedeniyle çocuklarının yanında

olamadıkları, annelerin gezilerde daha çok çocuklara sahip çıktıkları, annelerin çok katılımı sebebiyle babaların katılmak istememeleri, sınıflarının gezi düzenlemedikleri ve gezilerde veli katılımı almadıkları noktasında görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul / sınıf gezilerine çoğunlukla katılmadıkları yorumu yapılabilir.

Okul gezilerine çocukları ile beraber babaların çoğunlukla katıldığını ifade eden Ö-3 rumuzlu okul öncesi öğretmeni evet, *eşleri ile beraber katılmaya özen gösterirler. Çocukları ile beraber olmaktan hoşlandıklarını fark edebiliyorum* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen katıldıkları yönünde görüş bildiren Ö-9 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *işlerinden izin alabildiklerinde katılım oluyor. Özellikle at çiftliği gezimizde babaların da ilgisini çekti ki, katılım olmuştu ancak müze gezisinde çok fazla babayı yanımızda göremedik. Gezinin gidildiği yere göre değişiyor* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) katıldıkları yönünde görüş bildiren Ö-10 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *şehir dışı bir gezimize babaların geziye katılımı 1/5 oranında olmuştu. Babalar çok nadiren gezilere geliyorlar. Ayrıca yaptığımız etkinlikleri de beğenmiyorlar* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 26 ve 27'deki çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin okul / sınıf gezilerine babaların katılımına dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre, babaların okul / sınıf gezilerine çoğunlukla katılmadıkları ayrıca okul / sınıf gezilerinin gerektiği kadar düzenlenmediği yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul / sınıf etkinliklerine çoğunlukla katılmadıkları yorumu yapılmış ve okul öncesi öğretmenlerin görüşleri babaların görüşlerini desteklemiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul / sınıf gezilerine çoğunlukla katılmadıkları ayrıca veli katılımı gerektiren yeterince okul / sınıf gezisi düzenlenmediği söylenebilir.

Tablo 28. Sosyal – Kültürel Etkinliklere Katılıma İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Okulun düzenlediği sosyal - kültürel etkinliklere katılır mısınız?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Yılsonu etkinliğinde aktif görev alacağım. Diğer faaliyetlere de katılmışım. (B-12) İşim el verdiği sürece tüm çocuğumun gösterilerine katıldım. (B-4) Ailecek diğer kardeşleriyle birlikte katılmaya özen gösteriyorum. (B-13)	18	72
Bazen	Hafta sonu ya da mesai saati dışında olan etkinliklere yer alabiliyorum. (B-10)	2	8
Nadiren (Hiç)	Annesi katılabiliyor. (B-8) Hayır ben işteyim, annesi de katılabildiği kadar etkinliklerde dinlemeye gider. (B-20) Mesai saatlerime denk geliyor, katılamıyorum. (B-13)	5	20
Toplam		25	100

Tablo 28'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların “sosyal – kültürel etkinliklere katılımlarına” dair görüşlerinde % 72 oranında çoğunlukla (f=18), %8 oranında bazen (f=2) ve %20 oranında nadiren (hiç) (f=5) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde sosyal – kültürel etkinliklere çoğunlukla katıldığını ifade eden babaların; işleri el verdiği sürece yapılan gösteri ve yılsonu etkinliklerine katıldıkları, ailecek katılmaya özen gösterdikleri görüşü bildirmişlerdir. Bazen katıldıklarını ifade eden babalar; ancak hafta sonları veya mesai saatleri dışındaki etkinliklere katılabileceklerini ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) katılabildiklerini ifade eden babaların ise işleri nedeniyle katılamadıkları, genelde bu etkinliklere annelerin katıldığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okulun düzenlediği sosyal – kültürel etkinliklere çoğunlukla katıldıkları yorumu yapılabilir.

Okulun düzenlediği sosyal – kültürel etkinliklere çoğunlukla katıldığını ifade eden B-7 rumuzlu baba *çocuğumun gösterilerini izlemeye giderim, orada onu izlemek beni de gururlandırır. Annesi ile beraber ona destek olmaya çalışıyoruz* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen katıldığını ifade eden B-19 rumuzlu baba *işimden izin alabilirsem katılmaya çalışıyorum, yoksa annesi yanında olmaya çalışıyor* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) katıldığını ifade eden B-15 rumuzlu

baba ise işimi bırakıp katılmam çok zor oluyor, henüz bir faaliyetine katılamadım söyleminde bulunmuştur.

Tablo 29. Sosyal – Kültürel Etkinliklere Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okulun düzenlediği sosyal – kültürel etkinliklere öğrenci babaları katılır mı?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Sergi ve yılsonu gibi etkinliklere katılımı sağlıyorlar. (Ö-6) Yılsonu, doğum günü gibi etkinliklere katılımları ve çocuklarıyla birlikte olma isteğiyle katılımları oluyor. (Ö-17) Katılırlar ve yapılan gösteri ve sergilerden oldukça memnun olduklarını ifade ederler. (Ö-21)	12	48
Bazen	Çok fazla olmasa da bazı velilerim katılım sağlıyor. (Ö-19) Mesai saatleri uyan babalar katılmaya çalışıyorlar. (Ö-3) Okul içerisindeki etkinliklere anneler ama dışarıdan düzenlenen bayram gösterileri, sergi gibi etkinliklere babalar daha çok katılım gösteriyor. (Ö-15)	6	24
Nadiren (Hiç)	Mesai saatleri nedeniyle babalar pek gelmiyor ancak, uygun olan babalarda hemen geri gidiyorlar. (Ö-5) Babalar işte olduğu için anneler katılım gösteriyor. (Ö-8) Hayır, babalar çocuğunun sosyal gelişimini dışarıdan takip ediyor. (Ö-10)	7	28
Toplam		25	100

Tablo 29’a göre okul öncesi öğretmenleri “sosyal – kültürel etkinliklere babaların katılımlarına” dair görüşlerinde %48 oranında çoğunlukla (f=12), %24 oranında bazen (f=6) ve %28 oranında nadiren (hiç) (f=7) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde sosyal – kültürel etkinliklere babaların çoğunlukla katıldığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların yılsonu, doğum günü ve sergi gibi etkinliklerde çocuklarıyla birlikte olma isteği olduğunu, ailecek bu etkinliklere katıldıkları ve katıldıklarında memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Bazen katıldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; mesai saatleri uygun olabilen velilerin katılabildiklerini ve babaların okul dışındaki etkinliklere daha fazla katıldıklarını ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) katıldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri ise mesai saatlerinden dolayı gelmediklerini, gelen babaların ise hemen geri gittikleri, annelerin daha çok katılım sağladığı ve babaların çocuğunun sosyal gelişimini dışarıdan takip

ettikleri noktasında görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okulun düzenlediği sosyal ve kültürel etkinliklere katıldıkları, katılamayan babaların ise mesai saatlerine uymaması olduğu yorumu yapılabilir.

Okulun düzenlediği sosyal – kültürel etkinliklere babaların çoğunlukla katıldığını ifade eden Ö-24 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *okulumuzda çocuğunun da aktif görev aldığı etkinliklere katılıyorlar. Beğendiklerini ifade ederler* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen katıldıkları yönünde görüş bildiren Ö-20 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *tüm babalar katılamıyor ama katılmaya çalışan babalar da var. Çocuklarının gösterisi olan babalar çocuklarını izlemek için okula gelirler* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) katıldıkları yönünde görüş bildiren Ö-4 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babalar tatil günü dahi olsa (ulusal bayramlar gibi) okulda etkinliğe katımları çok az oluyor. Anneler çocuklarının gösterileri, sergi, doğum günü partileri gibi etkinliklerde aktifken, babalar bu etkinliklerde çok fazla etkin olmuyorlar* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 28 ve 29'daki çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin okulun düzenlediği sosyal – kültürel etkinliklere babaların katılımına dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre, babaların okulun düzenlediği sosyal – kültürel etkinliklere çoğunlukla katıldıkları yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okulun düzenlediği sosyal ve kültürel etkinliklere katıldıkları, katılamayan babaların ise mesai saatlerine uymaması olduğu yorumu yapılmış ve okul öncesi öğretmenlerin görüşleri babaların görüşlerini sosyal – kültürel etkinliklere katılım noktasında desteklemiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okulun düzenlediği sosyal ve kültürel etkinliklere katıldıkları ayrıca katılamayan babaların katılamama sebebi ise mesai saatlerine uymaması olduğu söylenebilir.

Tablo 30. Okula Maddi Katkı Sağlayacak Etkinliklere Katılıma İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Okulda maddi katkı sağlayacak etkinliklere (kermes, piyango vb.) katılır mısınız?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Hem diğer çocuğumuzun ve hem de okul öncesinde çocuğumuzun kermeslerine eşimle beraber katıldık. (B-11) Evet katılıyorum. (B-19)	9	36
Bazen	Kermesin hazırlık aşaması değil ama gidip ziyaret ve maddi katkı anlamında katılmaya çalışıyorum. (B-16)	2	8
Nadiren (Hiç)	Düzenlendiği takdirde katılırım ancak hiç düzenlenmedi. (B-14) Kermes ya da piyango gibi işlerle daha çok anneler ilgileniyor. Annesi daha çok katılıyor. (B-4) Maddi durumumuzdan dolayı çok katılmıyorum. (B-18) Hayır, mesai saatlerine denk geliyor. (B-25)	14	56
Toplam		25	100

Tablo 30'a göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "maddi katkı sağlayacak etkinliklere katılımlarına" dair görüşlerinde % 36 oranında çoğunlukla (f=9), %8 oranında bazen (f=2) ve %56 oranında nadiren (hiç) (f=14) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde maddi katkı sağlayacak etkinliklere çoğunlukla katıldığını ifade eden babaların; eşleri ile birlikte kermes gibi etkinliklere katıldıkları görüşü bildirmişlerdir. Bazen katıldıklarını ifade eden babalar; hazırlık aşamalarında değil de bu etkinliklerin ziyaret ve maddi boyutuyla destek verdiklerini ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) katılabildiklerini ifade eden babaların ise okullarında bu etkinliklerin düzenlenmediğini, düzenlendiği sürece katılabileceklerini, maddi durumları gereği bu etkinliklere katılamadıkları ve bu etkinliklerin daha çok annelerin üstlendiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere çoğunlukla katılmadıkları ve okulların da bu etkinlikleri düzenlemede yetersiz olduğu yorumu yapılabilir.

Okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere çoğunlukla katıldığını ifade eden B-6 rumuzlu baba *evet katılıyorum. Kermes düzenlendi ve eşimle birlikte kermese katıldık, okul için satışlar yapıldı* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen katıldığını ifade

eden B-15 rumuzlu baba *katılmaya çalışıyorum ancak çok etkin değilim, işimden dolayı kısa süreli katılabildim* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) katıldığını ifade eden B-12 rumuzlu baba ise *hayır, okulda henüz böyle bir etkinlik düzenlenmedi ve katılmadık. Bu tip etkinliklerin de okulumuzun eksikliklerini gidereceği düşünüyorum* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 31. Okula Maddi Katkı Sağlayacak Etkinliklere Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere (kermes, piyango vb.) öğrenci babaları katılırlar mı?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet, aktif olarak katılımı sağlıyorlar. (Ö-13) Katılım maddi olunca daha aktif oluyorlar. (Ö-19)	4	16
Bazen	Daha çok anne katılıyor ama babalarımızdan da katılanlar oluyor. (Ö-5) Bu tür etkinlikleri baba ya da anne gibi değerlendirmek yanlış olur. Genel de istekli olan veliler eşleriyle katılıyor. (Ö-1)	2	8
Nadiren (Hiç)	Okulda maddi etkinlikler daha çok kermes şekliyle oluyor ve anneler zaten bu etkinlikte aktif rol alırlar. (Ö-15) Hayır maddi etkinliklerde geri planda kalıyorlar. (Ö-12) Genellikle işlerini bahane ediyorlar. (Ö-11) Kermes etkinlikleri fikri annelerden çıkar ve anne katılımı daha fazla. (Ö-10)	13	52
Henüz Düzenlenmedi	Okulumuzda böyle bir etkinlik düzenlenmediği için cevap veremeyeceğim. (Ö-20)	6	24
Toplam		25	100

Tablo 31'e göre okul öncesi öğretmenleri "maddi katkı sağlayacak etkinliklere babaların katılımlarına" dair görüşlerinde %16 oranında çoğunlukla (f=4), %8 oranında bazen (f=2), %52 oranında nadiren (hiç) (f=13) ve %24 oranında henüz düzenlenmediği (f=6) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde maddi katkı sağlayacak etkinliklere babaların çoğunlukla katıldığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların maddi katılım gerektiren etkinliklerde aktif rol aldıklarını ifade etmişlerdir. Bazen katıldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların kısmen katıldıklarını ve imkânı olan ailelerin elinden geldiğini yardımcı yaptığını ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) katıldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; annelerin

bu tip etkinlikleri daha çok istediğini ve annelerin aktif rol aldığını, babaların geri planda kaldığını, işlerinin bahane edildiğini, babalarca önemsiz ve gereksiz görüldüğü noktasında görüş bildirmişlerdir. Ayrıca okul öncesi öğretmenleri henüz bu etkinliğin düzenlenmediği ve cevap vermedikleri görülmüştür. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere katılmadıkları ve okulların da bu etkinlikleri düzenlemede yetersiz olduğu yorumu yapılabilir.

Okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere babaların çoğunlukla katıldığını ifade eden Ö-8 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *maddi katkı noktasında babalarımız daha istekliler. Okulumuzun eksikliklerinin farkına varan velilerimiz bu konuda bizleri yalnız bırakmıyorlar* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen katıldıkları yönünde görüş bildiren Ö-1 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *maddi katkı sağlayacak bu tür etkinlikleri baba ya da anne gibi değerlendirmek yanlış olur. Genel de istekli olan veliler eşleriyle katılıyor. Okulumuza duyarlı veliler katılmakta* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) katıldıkları yönünde görüş bildiren Ö-2 rumuzlu okul öncesi öğretmeni babalar tarafından bu tip etkinlikler *önemsiz ve gereksiz görülüyor. Anneler daha rahat organize olup yaptığımız etkinliklerde görev alıyorlar* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 30 ve 31'deki çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere babaların katılımına dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre, babaların okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere çoğunlukla katılmadıkları ve okulların da bu etkinlikleri düzenlemede yetersiz olduğu yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere katılmadıkları ve okulların da bu etkinlikleri düzenlemede yetersiz olduğu yorumu yapılmış ve okul öncesi öğretmenlerin görüşleri babaların görüşlerini okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere katılımları noktasında desteklemiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere çoğunlukla katılmadıkları ve okulların da bu etkinlikleri düzenlemede yetersiz olduğu söylenebilir.

Tablo 32. Okul Çalışmalarına Gönüllü Olarak Katılıma İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Okul çalışmalarına gönüllü olarak katılır mısınız?			
Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet, katılırım. (B-12) Öğretmen olduğum için katılma zorunluluğum var. (B-6) Okulun tüm tamir, bakım ve onarım işlerini ben yaparım. (B-18)	6	24
Bazen	İşlerimi etkilemediği zamanlarda katılabiliyorum. (B-5) Uygun olabildiğim takdirde evet katılabiliyorum. (B-9) Bankacı olduğum için çok fazla katılamıyorum ancak okulun banka işlerini ben takip ediyorum. (B-10)	4	16
Nadiren (Hiç)	Hayır, zamanım yok, işlerim çok yoğun. (B-8) Gönüllü olarak katılmam. (B-16) Sürekli işte olduğum için katılamıyorum. (B-20) Okulun bana vereceği görevlere hazırız ancak henüz böyle bir teklif olmadı. (B-4) Şu ana kadar böyle bir talep olmadı, olsa da mesai saatleri dışında katılabiliyim. (B-24)	15	60
Toplam		25	100

Tablo 32'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "okul çalışmalarına gönüllü katılımlarına" dair görüşlerinde % 24 oranında çoğunlukla (f=6), %16 oranında bazen (f=4) ve %60 oranında nadiren (hiç) (f=15) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde okul çalışmalarına gönüllü olarak çoğunlukla katıldığını ifade eden babaların; mesleği gereği katılmak zorunda oldukları ve okulun tamir, bakım ve onarım işlerinde aktif görev aldıkları noktasında görüşü bildirmişlerdir. Bazen katıldıklarını ifade eden babalar; ancak işlerini engellemediği şekliyle, zamanın uygunluğu ve mesleği gereği gönüllü olarak katılabildiklerini ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) katılabildiklerini ifade eden babaların ise işleri nedeniyle zamanlarının olmadığı, gönüllü olarak katılmak istemedikleri ve okul ya da öğretmenden böyle bir talepte bulunulmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul çalışmalarına gönüllü olarak çoğunlukla katılmadıkları ve okul yönetimi ya da öğretmenlerden böyle bir talebin de sunulmadığı yorumu yapılabilir.

Okul çalışmalarına gönüllü olarak çoğunlukla katıldığını ifade eden B-1 rumuzlu baba *ihtiyaç duyulduğunda elimden geldiğince katılıyorum. Öğretmenimizin okulda yapamadığı, zorlandığı okul işlerine yardım etmeye çalışıyorum* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen katıldığını ifade eden B-17 rumuzlu baba *işlerimden zaman bulduğumun sürece yardıma hazırım. Veli toplantısında okul müdürlüğü tamir konusunda velilerden yardım talep etmişti, birkaç veli ile elimizden geldiğince yardımda bulduk* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) katıldığını ifade eden B-15 rumuzlu baba ise *okuldan henüz böyle bir istekte bulunulmadı. Ayrıca okulun açık olduğu saatler de bizim çalışma saatlerimiz. Okulda yardım edebilmem çok zor* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 33. Okul Çalışmalarına Gönüllü Olarak Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okul çalışmalarına öğrenci babaları gönüllü olarak katılırlar mı?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Genellikle evet, katılırlar. (Ö-21) Gönüllü etkinliklerde çok istekli babalarımız var. (Ö-25) Babaların mesleklerine göre yararlanıyoruz. Lokantacıdan yemek işlerimizden yardım, bankacıdan banka işleri gibi. (Ö-17)	9	36
Bazen	İşleri sebebiyle çok fazla olmasa da katılım gösterirler. (Ö-8) Sadece ilgili velilerden böyle bir davranış gözlemledim. (Ö-4)	2	8
Nadiren (Hiç)	Çalışma saatleri nedeniyle katılmakta zorlanıyorlar. (Ö-22) Ben pek gönüllü katıldıklarını söyleyemem. (Ö-12) Çağrılmayan baba okula gelmiyor. İstekli ve gönüllü değil. (Ö-5) Birkaç baba, öğretmen oldukları için gönüllü olurlar. Diğer velilerimden böyle bir davranış göremedim. Gereksiz görüp sıkılıyorlar. (Ö-3)	14	56
Toplam		25	100

Tablo 33'e göre okul öncesi öğretmenleri "okul çalışmalarına gönüllü olarak babaların katılımlarına" dair görüşlerinde %36 oranında çoğunlukla (f=9), %8 oranında bazen (f=2) ve %56 oranında nadiren (hiç) (f=14) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde okul çalışmalarına gönüllü olarak babaların çoğunlukla

katıldığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; gönüllü etkinliklerde babaların istekli olduklarını, mesleklerine uygun olarak babalardan yardım alındığını ifade etmişlerdir. Bazen katıldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; işlerinin uygunluğuna göre katılabildikleri ve sadece ilgili velilerde bu davranışın gözlemlendiğini ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) katıldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; çalışma saatleri nedeniyle babaların katılmadıkları, babaların gönüllü olmak istemedikleri, çağrılmadıklarında okula gelmedikleri ve sadece öğretmen olan babalarda bu davranış olduğu noktasında görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul çalışmalarına gönüllü olarak katılmadıkları yorumu yapılabilir.

Okul çalışmalarına gönüllü olarak babaların çoğunlukla katıldığını ifade eden Ö-23 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *gönüllü olarak okul çalışmalarına katılan babalarımız var. Kermeslerde, bayramlarda bizlere yardımcı olmaya çalışıyorlar. Ayrıca bazı velilerimizin mesleklerine göre okulumuza da katkıları oluyor* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen katıldıkları yönünde görüş bildiren Ö-4 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *ilgili veliler her zaman okulla içli dışlı. Sadece ilgili babalarımızda bu katkıyı gözlemliyorum. Okula hiç uğramayan babalarımız da var* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) katıldıkları yönünde görüş bildiren Ö-14 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *pek katıldıklarını söyleyemem. Mesai saatlerini ya da işlerinin yoğunluğu genelde bahaneleri oluyor. Okul olarak babalardan çok da fazla destek aldığımız söylenemez* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 32 ve 33'deki çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin okul çalışmalarına babaların gönüllü katılımına dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre, okul çalışmalarına babaların gönüllü olarak çoğunlukla katılmadıkları ve okul yönetimi ya da öğretmenlerden böyle bir talebin de sunulmadığı yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul çalışmalarına gönüllü olarak katılmadıkları yorumu yapılmış ve okul öncesi öğretmenlerin görüşleri babaların görüşlerini okul çalışmalarına gönüllü olarak katılmama noktasında desteklemiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden

babaların okul çalışmalarına gönüllü olarak katılmadıkları ve okul yönetimi ya da öğretmenlerden böyle bir talebin sunulmadığı söylenebilir.

Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin babaların okul etkinliklerine katılım düzeylerine ilişkin yarı yapılandırılmış sorulara vermiş oldukları yanıtlara bütün halinde bakılmıştır. Buna göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların sınıf içi etkinliklerine çoğunlukla katılmadıkları, veli katılımı gerektiren yeterince okul / sınıf gezisi düzenlenmediğinden dolayı okul / sınıf gezilerine babaların çoğunlukla katılmadıkları ancak okulun düzenlediği sosyal ve kültürel etkinliklere katıldıkları belirtilmiştir. Okulların maddi katkı sağlayacak etkinlikleri düzenlemede yetersiz olduğundan okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere babaların çoğunlukla katılmadıkları ve okul yönetimi ya da öğretmenler tarafından okul çalışmalarına gönüllü olarak katılmasına dair bir talebin sunulmadığından babaların okul çalışmalarına gönüllü olarak katılmadıkları gözlemlenmiştir. Dolayısıyla; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul etkinliklerine katılım düzeylerinin *yetersiz* olduğu, ancak sosyal ve kültürel etkinliklere katılımlarda istekli oldukları yorumu yapılmıştır.

4.1.4. Babaların Evde Yapılan Etkinliklere Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular

Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalara ve okul öncesi öğretmenlere “babaların çocuklarıyla evde yaptıkları etkinliklere katılımı” temasında çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalara 8 adet yarı yapılandırılmış soru, okul öncesi öğretmenlerine ise 3 adet yarı yapılandırılmış soru yöneltilmiştir. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalara sorulan soruların fazlalığı, öğretmenlerin evde yapılan etkinlikler hakkında yeterince bilgi sahibi olamamaları gösterilmiştir. Bu yarı yapılandırılmış sorulara verilen yanıtlar tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 34. Ödevlerin Kontrol Edilmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Ev ödevlerini düzenli kontrol eder misiniz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet, kontrol ederim. (B-10) İşten gelirim ve yemekten önce ödevini yapıp yapmadığını sorarım. Yaptıklarını bana kontrol ettirir. (B-19)	15	60
Bazen	Eşimin yoğun olduğu zamanlar da ben kontrol ediyorum. (B-11) Annesi bakıyor, eğer zamanım olursa ben de kontrol yapıyorum. (B-2) Ara sıra kontrol ederim, çok fazla sıkmak istemem. (B-13)	5	20
Nadiren (Hiç)	Çok fazla değil, genellikle annesi ile ödev ya da çalışma yapıyor. (B-4) Annesi ödevlerini yaptırır. (B-22)	5	20
Toplam		25	100

Tablo 34'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "ev ödevlerini düzenli kontrol ettiklerine" dair görüşlerinde % 60 oranında çoğunlukla (f=15), %20 oranında bazen (f=20) ve %20 oranında nadiren (hiç) (f=5) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde ev ödevlerini çoğunlukla kontrol ettiğini ifade eden babaların birçoğu; ödevlerin yapılıp yapılmadığının kontrol edilmesini takip ettikleri yönünde görüşü bildirmişlerdir. Bazen kontrol edildiğini ifade eden babalar; annelerinin yoğun oldukları zaman kendilerinin kontrolde bulduklarını, işleri gereği zaman el verdiği sürece kontrol edebildikleri ve çocuklarını sıkmamak için her zaman kontrol etmediklerini ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) kontrol ettiklerini ifade eden babalar anneleri ile ödev yaptıkları ve kontrolün de anneleri yaptığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ev ödevlerini düzenli olarak çoğunlukla kontrol ettikleri yorumu yapılabilir.

Ev ödevlerini düzenli olarak çoğunlukla kontrol ettiğini ifade eden B-16 rumuzlu baba *ödevlerini takip ediyorum. Beraber öğretmenin yönergeleri doğrultusunda etkinlikleri yapmaya çalışıyoruz, aynı şekilde eşimde yardımcı olmaya çalışıyor* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen kontrol ettiğini ifade eden B-20 rumuzlu baba *bazen işten geç geldiğim için kontrol edemiyorum ancak annesinden ödevleri*

hakkında bilgi almaya çalışırım. Genellikle hafta sonları kontrol etmem daha kolay oluyor şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) kontrol ettiğini ifade eden B-8 rumuzlu baba ise genellikle annesi kontrol ediyor. Çocuğun okul işleriyle daha çok annesi ilgileniyor söyleminde bulunmuştur.

Tablo 35. Ödevlerin Kontrol Edilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Ev ödevlerini düzenli olarak öğrenci babalarının kontrol ettiğini düşünür müsünüz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet, birlikte yaparlar. (Ö-13) Büyük çoğunluğu evet. Ödev kâğıtları anne ve babaya ayrı ayrı imzalatıyorum. (Ö-7)	4	16
Bazen	Evet, ancak daha çok anneleri kontrol eder. Babaların da kontrollünü yaptığı oluyor. (Ö-12) İlgili babalar dışında diğerleri kontrol etmezler. (Ö-1)	4	16
Nadiren (Hiç)	Düşünmüyorum, çünkü öğrencilerimle konuştuğumda anne, abla ya da abi ile ödevin yapıldığı söyleniyor. (Ö-24) Hayır, çocuklarla sohbet ederken hep annelerinden ödev konusunda bahsediliyor. (Ö-5) Anneler ödevlerle ilgili bana soru soruyorlar. Babaların kontrol ettiğini düşünmüyorum. (Ö-3) Ödevlerini niçin yapmadın dediğinde annem unuttu diyorlar. (Ö-19)	17	68
Toplam		25	100

Tablo 35'e göre okul öncesi öğretmenleri "ev ödevlerinin düzenli olarak babalar tarafından kontrol edildiğine" dair görüşlerinde %16 oranında çoğunlukla (f=4), %16 oranında bazen (f=4) ve %68 oranında nadiren (hiç) (f=17) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde ev ödevlerinin babalar tarafından çoğunlukla kontrol edildiğini ifade eden okul öncesi öğretmenleri; ev ödevlerinin birlikte yapıldığı ve kontrol edildiği, ödev kâğıtlarının imzalatıldığı yönünde görüş ifade etmişlerdir. Bazen kontrol edildiğini ifade eden okul öncesi öğretmenleri; annelerin yoğun olduğu zaman ödevlerin babalarca kontrol edildiği ve sadece ilgili babaların kontrolü yaptığını ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) kontrol edildiğini ifade eden okul öncesi öğretmenleri; öğrencilerin daha çok annelerin ödevleri kontrol noktasında sorumluluğu aldığı ve birçok öğretmene göre kontrollerin sadece sorma aşamasında kaldığı, yapıcı kontrollerin yapılmadığı noktasında görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda okul öncesi

öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ev ödevlerini düzenli olarak çoğunlukla kontrol etmedikleri yorumu yapılabilir.

Ev ödevlerini düzenli olarak babaların çoğunlukla kontrol ettiğini ifade eden Ö-6 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *kontrol ettiklerini düşünüyorum. Ödevlere gerekli açıklamayı yapıyorum ve ailelerinden yardım alabileceklerini öğrencilere ifade ediyorum. Birçok öğrencinin ödevi düzenli ve kontrol edildiği kanısındayım* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen kontrol ettikleri yönünde görüş bildiren Ö-11 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *her baba olmasa da kısmen düzenli kontrol eden babalar var, onlarda ödev kâğıtlarına imza atmış ve kontrol etmiş oluyorlar* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) kontrol ettiği yönünde görüş bildiren Ö-10 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *hayır kontrol etmiyorlar, sadece sözde yaptın mı şeklinde kontrol oluyor. Bu kontrolün daha yapıcı, öğrencilerin ödevlerindeki yanlışları düzeltici yönde olması gerekli* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 34 ve 35'deki çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin babaların ev ödevlerini düzenli olarak kontrol ettiklerine dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre, okul çalışmalarına babaların ev ödevlerini düzenli olarak çoğunlukla kontrol ettikleri yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ev ödevlerini düzenli olarak çoğunlukla kontrol etmedikleri yorumu yapılmış ve okul öncesi öğretmenlerin görüşleri ile babaların görüşleri çelişmiştir. Ancak okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde birçok öğretmenin babaların ev ödevlerini sözde kontrol ettikleri, yapıcı ve aktif olarak kontrol etmedikleri görüşünü ifade etmişlerdir. Aynı şekilde ev ödevlerini bazen ve nadiren (hiç) kontrol ettiğini ifaden eden çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerinde; ancak annenin yoğunluğuna göre kontrol edilmesi ve annenin kontrolünün daha fazla olması gibi görüşlerin çokluğu; ayrıca bazen ve nadiren (hiç) kontrol edildiğine dair oranları toplamının %40 olması da yetersizlik olarak yorumlanabilir. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarının ev ödevlerini düzenli olarak kontrol etmedikleri ayrıca kontrol eden babaların ise kontrol sürecinde etkili ve yapıcı olmadığı söylenebilir.

Tablo 36. Ödevlere Yardım Edilmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Ev ödevlerini yaparken çocuğunuza yardım eder misiniz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Ailecek yardımcı olmaya çalışıyoruz. (B-23) Annesi ile birlikte yardım ediyorum. (B-9) Evet yardım ediyorum. (B-21)	7	28
Bazen	Öğretmenin verdiği yönergeler çerçevesinde sadece yönlendirme yapmaya çalışırım. (B-14) Bazen yanında durur ve birlikte yapmaya çalışırız. (B-8) Eğer annesi yoğununda yardım ederim. (B-4) Ara ara zamanım olursa yardım ediyorum. (B-15)	10	40
Nadiren (Hiç)	Ödevi yapıp bitirdikten sonra sadece kontrol ediyorum. (B-16) Sadece kontrol ederim. (B-19) Genellikle annesi ilgileniyor. Ben yardım edemiyorum. (B-20)	8	32
Toplam		25	100

Tablo 36'a göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "ev ödevlerine yardım edilmesine" dair görüşlerinde % 28 oranında çoğunlukla (f=7), %40 oranında bazen (f=10) ve %32 oranında nadiren (hiç) (f=8) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde ev ödevlerine çoğunlukla yardım ettiğini ifade eden babaların; genellikle ailecek yardımcı olmaya çalıştıkları görüşünü bildirmişlerdir. Bazen yardım ettiklerini ifade eden babaların çoğu; yardım etme şekliyle değil de yönlendirme ve rehberlik etme şeklinde yardımcı olabildiklerini ve annelerinin yoğun olduğunda beraber ev ödevlerini yaptıklarını ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) yardımcı olduklarını ifade eden babalar ise; sadece kontrol ettiklerini ve daha çok çocukların anneleri ile beraber ödevlerini yaptıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocukları ev ödevlerini yaparken bazen yardım etmekte oldukları, babaların daha çok ev ödevlerini yapmada yönlendirme ve rehberlik faaliyetleri yapmakta olduğu yorumu yapılabilir.

Ev ödevlerini yaparken çocuğuna çoğunlukla yardım ettiğini ifade eden B-22 rumuzlu baba *ödevlerini yaparken sadece ben değil daha büyük kardeşi ve annesi de yardımcı oluyor. Dikkat etmesi gerekli noktaları gösteriyorum* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen yardım ettiğini ifade eden B-7 rumuzlu baba *ödevlerine*

yardım etmekten çok yönlendirme ve rehberlik yapmaya çalışıyorum. Belli zamanlarda tek başına yapmasının daha olumlu olduğu düşüncesindeyim görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) yardım ettiğini ifade eden B-10 rumuzlu baba ise *annesi ile ödevlerini yapıyor ben sadece kontrol ediyorum. Ödevini yaparken çok fazla yardım etmiyorum* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 37. Ödevlere Yardım Edilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Babaların çocukların ev ödevlerine yardım ettiğini düşünüyor musunuz?			
Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet yardım ederler. (Ö-7)	7	28
	Daha çok ailecek yardım ediyorlar.(Ö-13)		
	Evet baba aktif yardım ediyor. (Ö-15)		
Bazen	Sadece robot yapımı ve gemi yapımı gibi el becerisi ödevlerde yardımcı oluyorlar. (Ö-20)	9	36
	Kısmen yardım ediyorlar. (Ö-14)		
	Evet, ama daha çok anneleri yardım ediyorlar.		
	Babalar bazen yardım ediyorlar. (Ö-12)		
	Annesinin işi varsa yardım ediyorlar. (Ö-5)		
Nadiren (Hiç)	İşleri nedeniyle yardım etmiyorlar. (Ö-6)	9	36
	Babalarla birkaç kez konuştuğumda “ben isteyim yorgun geliyorum, annesi akşama kadar evde” diyorlar. (Ö-10)		
	Ödevlerinde birçok yanlışlık oluyor dolayısıyla yardım etmiyorlar. (Ö-8)		
Toplam		25	100

Tablo 37'e göre okul öncesi öğretmenleri “ev ödevlerine babaların yardım ettiğine” dair görüşlerinde %28 oranında çoğunlukla (f=7), %36 oranında bazen (f=9) ve %36 oranında nadiren (hiç) (f=9) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde ev ödevlerine babaların çoğunlukla yardım ettiklerini ifade eden okul öncesi öğretmenlerinin birçoğu; ev ödevlerine ailecek yardım edildiği ve babanın da bu süreçte olduğu görüşü ifade etmişlerdir. Bazen yardım ettiklerini ifade eden okul öncesi öğretmenleri; annelerin yoğun olduğu zaman ödevlere yardım edildiği, el becerisi gerektiren ödevlere yardım ettikleri ve her babanın gerektiği ilgiyi göstermedikleri yönünde görüş ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) yardım ettiklerini ifade eden okul öncesi öğretmenleri; öğrencilerin daha çok annelerin ödevleri kontrol noktasında sorumluluğu aldığı ve birçok babaların işleri nedeniyle ödevlere yardım etmedikleri, annelerin veya büyük kardeşlerin daha çok ödevlere yardım ettiklerini ve ödevlerindeki yanlışlardan dolayı yardım edilmediğinin gözlemlendiği noktada görüş bildirmişlerdir. Bazen ve

nadiren (hiç) görüşü bildiren öğretmenlerin oranlarının birbiriyle aynı oranda olduğu tespit edilmiş ayrıca tablo 36'daki babaların görüşleri de dikkate alındığında, okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocukları ev ödevlerini yaparken bazen yardım etmekte oldukları yorumu yapılabilir. Ayrıca bazen ve nadiren (hiç) yardım edildiğine dair görüşlerin oran toplamının yüksekliği, babaların ev ödevlerine yardım etme sürecinde yetersiz oldukları yorumu yapılabilir.

Babaların çocuklarının ev ödevlerine çoğunlukla yardım ettiğini ifade eden Ö-24 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *evet yardım etmeye çalışıyorlar, beraber etkinlik yapmaları için yönerge gönderiyorum. Yönergede gerektiği gibi ödevlerin yapılmış olduğunu gözlemliyorum. Ayrıca öğrencilerde babalarından yardım aldıklarını ifade ediyorlar* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen yardım ettikleri yönünde görüş bildiren Ö-4 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *her babanın yardım ettiğini düşünmüyorum. İlgilene babalarım da var, hiç ilgilenmeyen de var. İlgilenenin çocuğundan belli oluyor* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) yardım edilmediği yönünde görüş bildiren Ö-7 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *hayır çocuklarının ödevlerine yardım etmiyorlar. Daha çok anne veya da büyük kardeşin yardımcı olduğunu biliyorum* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 36 ve 37'deki çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin babaların çocukların ev ödevlerini yaparken yardım ettiklerine dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre, çocukları ev ödevlerini yaparken bazen yardım etmekte oldukları, babaların daha çok ev ödevlerini yapmada yönlendirme ve rehberlik faaliyetleri yapmakta olduğu yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocukları ev ödevlerini yaparken bazen yardım etmekte oldukları ayrıca bazen ve nadiren (hiç) yardım edildiğine dair görüşlerin oran toplamının yüksekliği nedeniyle babaların ev ödevlerine yardım etme sürecinde yetersiz oldukları yorumu yapılmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocukları ev ödevlerini yaparken bazen yardım etmekte oldukları, yardım içeriğinin yönlendirme ve rehberlik faaliyetleri şekliyle olduğu ve bu yardım sürecinin yetersiz olduğu söylenebilir.

Tablo 38. Ek Çalışmalar Yapılmasına İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Ev ödevlerinin dışında çocuğunuzla ek çalışmalar yapar mısınız?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Daha çok eğlence amaçlı oyunlar ya da kitaptan etkinlik yapıyorum. (B-4) Eğitici oyunlar oynuyoruz. (B-18) Farklı etkinlikleri ailecek yapmaya çalışıyoruz. (B-13)	13	52
Bazen	Gerek görürsem bazı zamanlarda ek çalışma yapıyoruz. (B-14) Zaman buldukça yapabiliyorum. (B-6)	5	20
Nadiren (Hiç)	Hayır çocuğum çok sıkılıyor ayrıca diğer çocukla da ilgileniyorum. (B-9) Genelde kendisi resim yapma, kesme ve boyama gibi etkinlikler yapıyor. (B-1) Annesi ödevleriyle ilgileniyor daha sonra ev işleri ile ilgileniyor. Ben de yorgun olduğumdan zaman bulamıyoruz. (B-20)	7	28
Toplam		25	100

Tablo 38'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "ev ödevleri dışında ek çalışmalar yapıldığına" dair görüşlerinde % 52 oranında çoğunlukla (f=13), %20 oranında bazen (f=5) ve %28 oranında nadiren (hiç) (f=7) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde ev ödevleri dışında ek çalışmaların çoğunlukla yapıldığını ifade eden babaların; eğitici oyunlar ve yardımcı kitaplardan etkinlik yaptıklarını ve ailecek etkinlikleri çeşitlendirdikleri görüşünü bildirmişlerdir. Bazen ek çalışmalar yapıldığını ifade eden babalar; gerek görüldüğü zaman yapıldığı ve zaman buldukça ek çalışma yapabildiklerini ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) ek çalışma yaptıklarını ifade eden babalar ise; diğer çocuklarla ilgilendikleri, çocuğun kendisinin ek çalışmalar yaptığını, yeterince ev ödevinin zaten verildiğini ve iş nedeniyle yorgun olduklarından ek çalışma yapamadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ev ödevleri dışında çocuklarıyla birlikte çoğunlukla ek çalışma yaptıkları yorumu yapılabilir.

Ev ödevleri dışında çocuğuyla çoğunlukla ek çalışma yaptığını ifade eden B-3 rumuzlu baba *genellikle hafta sonları etkinlik kitabımız var. Bu kitaptan zihinsel*

etkinlikler ve boyama çalışmalarını yapıyoruz. Eğlenceli oyunlar kısmında beraber ailecek oynadığımız oyunları da oynamaya çalışıyoruz şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen ek çalışma yaptığını ifade eden B-11 rumuzlu baba zaman buldukça ek çalışma yapabiliyoruz. Kesme ve boyama etkinlikleri yapıyoruz. Bazı zamanlarda da annesi ile birlikte etkinlik yapar görüşünü ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) ek çalışma yaptığını ifade eden B-6 rumuzlu baba ise öğretmeni zaten yeterince ev ödevi veriyor. Ek çalışma yapmaya ihtiyaç duymuyoruz. Kendi başına hafta sonları boyama ve bulmaca türünde oyunlar oynuyor söyleminde bulunmuştur.

Tablo 39. Ek Çalışmalar Yapılmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Ev ödevlerinin dışında babaların çocuğuyla ek çalışmalar yaptığını düşünüyor musunuz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Oyunlar oynayarak etkinlikleri canlandırdıklarını biliyorum. (Ö-19) Evet bir çok babamız yapıyor. (Ö-1)	9	36
Bazen	Eğitim düzeyi yüksek olan babalarımız sadece ek çalışmalar yapıyorlar. (Ö-18) Kısmen yapanlar var. Bu çocuklarda da zaten kendini belli ediyor. (Ö-4)	5	20
Nadiren (Hiç)	Hayır düşünmüyorum. Sadece 2 velim var. (Ö-3) Hayır babaların çocuklarıyla yaptıkları en iyi etkinlik pikniğe gitmek oluyor. (Ö-10) Hayır, herhâlde işleri gereği zaman bulamıyorlar. (Ö-12)	11	44
Toplam		25	100

Tablo 39'e göre okul öncesi öğretmenleri "ev ödevlerini dışında babaların çocuklarıyla ek çalışma yaptıklarına" dair görüşlerinde %36 oranında çoğunlukla (f=9), %20 oranında bazen (f=5) ve %44 oranında nadiren (hiç) (f=11) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde ev ödevlerini dışında babaların çocuklarıyla çoğunlukla ek çalışma yaptıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların birçoğunun oyunlar oynayarak etkinlikler yaptıkları yönünde görüş ifade etmişlerdir. Babaların bazen ek çalışma yaptıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; eğitim seviyesi yüksek olan babaların ek çalışmalara önem verdiklerini ve çocukta da bu çalışmaların yansımalarının görüldüğü yönünde görüş bildirmişlerdir. Babaların nadiren (hiç) ek çalışma yapmadıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; ek çalışma yapan baba sayısının çok az olduğu, işleri gereği ek çalışmaya zaman bulamadıkları, ek çalışma

yerine farklı şekillerde zaman geçirebildikleri noktasında görüş bildirmişlerdir. Buna göre okul öncesi öğretmenlerinin çoğuna göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ev ödevleri dışında çocuklarıyla birlikte ek çalışma yapmadıkları yorumu yapılabilir. Ancak çoğunlukla ve bazen ek çalışma yapıldığını ifade eden okul öncesi öğretmenlerinin görüşler toplamı %56 olması dikkate alındığında; babaların ev ödevleri dışında çocuklarıyla birlikte ek çalışma yapabildikleri ancak öğretmenler tarafından yeterli görülmediği yorumu yapılabilir.

Babaların çocuklarıyla ev ödevleri dışında çoğunlukla ek çalışma yaptığını ifade eden Ö-13 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *benden ek kaynak talebinde bulunan birçok velim var. Babaları ile ek etkinlik kitabı alıp beraberce etkinlikler yaptıklarını biliyorum. Ayrıca tatil kitabı etkinlik kitabımız da ara tatilde yapıp bitirildi* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen ek çalışma yaptığı yönünde görüş bildiren Ö-16 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *kısmen yapıyorlar. Kendileri ek çalışma yaprakları hazırlayan birkaç velim var. İlgilenen babanın çocuklarında gelişim gözleniyor* şeklinde görüş ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) ek çalışma yapıldığı yönünde görüş bildiren Ö-21 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *nadiren birlikte etkinlik yapıyorlar. Birçok öğrencimden anneleri ile bir şeyler yaptıklarını öğreniyorum ama babalarıyla yapmış oldukları bir çalışmayı henüz duyamadım* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 38 ve 39'daki çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin babaların ev ödevleri dışında ek çalışma yaptıklarına dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre, ev ödevleri dışında çocuklarıyla birlikte çoğunlukla ek çalışma yaptıkları yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; babaların ev ödevleri dışında çocuklarıyla birlikte ek çalışma yapabildikleri ancak öğretmenler tarafından yeterli görülmediği yorumu yapılmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ev ödevleri dışında çocuklarıyla birlikte ek çalışma yapabildikleri ancak okul öncesi öğretmenler tarafından bu çalışma düzeyinin yeterli görülmediği söylenebilir.

Tablo 40. Hikâye / Masal Okunmasına İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Çocuğunuza evinizde hikâye / masal okur musunuz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Çoğu zaman okuyorum. Diğere çocuğumuz da dinlemeyi sever. (B-1) Evet okurum. (B-13) Ailecek okuma saati yaparız. (B-23)	14	56
Bazen	Bazı zamanlar yatarken masal anlatırım. Daha çok uyusun diye. (B-5) Ara sıra okumaya çalışıyorum. (B-11)	3	12
Nadiren (Hiç)	Hayır, genelde annesi okuyor. (B-14) Akşamları yorgun oluyorum. Annesi uyutmak için okuyor. (B-4) Hayır, adet edinmemişiz. (B-20)	8	32
Toplam		25	100

Tablo 40'a göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "çocuklarına hikâye / masal okuduklarına" dair görüşlerinde % 56 oranında çoğunlukla (f=14), %12 oranında bazen (f=3) ve %32 oranında nadiren (hiç) (f=8) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde çocuğuyla çoğunlukla hikâye / masal okuduğunu ifade eden babaların; ailecek okuma saatleri yaptıklarını ve diğere çocuklarında hikâye / masal dinlemeyi sevdiği yönünde görüşünü bildirmişlerdir. Bazen hikâye / masal okuduğunu ifade eden babalar; sadece uyuma amaçlı bu etkinliği yaptıklarını ve ara sıra okuyabildiklerini ifade etmişlerdir. Nadiren (hiç) hikâye / masal okuduklarını ifade eden babalar ise; alışkanlık edinmedikleri, akşamları yorgun olduklarından dolayı okuyamadıkları ve daha çok annelerinin hikâye / masal okudukları yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çoğunlukla çocuklarına hikâye / masal okudukları yorumu yapılabilir. Ancak çocuklarına bazen ve nadiren (hiç) hikâye / masal okuduklarını ifade eden babaların görüşleri oranlarının yüksekliği dikkate alındığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarına hikâye / masal okudukları ancak beklenen seviyede olmadığı yorumu yapılabilir.

Çocuğuna çoğunlukla hikâye / masal okuduğunu ifade eden B-8 rumuzlu baba *evet okumaya çalışıyorum. Özellikle akşam yatmadan önce okumamı istiyor ben de oğlumu kırmam yönünde görüş bildirirken*, aynı konuda bazen hikâye / masal okuduğunu ifade eden B-25 rumuzlu baba *okumaya çalışırım. Yorgun olduğum günlerde ya da ödevimiz geç bitmişse masal okuyamıyoruz, kendisi de yorulmuş oluyor* görüşü ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) hikâye / masal okuduğunu ifade eden B-19 rumuzlu baba ise *alışkanlık edinemedik. Çok fazla kitap okuduğumuz söylenemez bunun yerine beraber çizgi film izliyoruz* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 41. Sanatsal Çalışma Yapılmasına İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Çocuğunuzla beraber onun sanatsal gelişimini destekleyecek sanatsal çalışmalar yapar mısınız?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet, genellikle legolarla inşa etme ya da resimler yapmak gibi beraber etkinlikler yaparız. (B-5) Evet yapmaya çalışırım. (B-21) Özellikle resim yapmayı çok seviyoruz. Çok eğlendiğini ifade ediyor. (B-23) Sevdiği etkinlikleri yapmayı önemsiyorum. (B-18)	13	52
Bazen	Resim dışında hiçbir şey yapamıyorum. O da kısmen olabiliyor. (B-6) Çok sık olmamakla birlikte yapmaya çalışıyorum. (B-11)	2	8
Nadiren (Hiç)	Kendimi bu konuda çok yeterli görmediğimden çok fazla yapmıyoruz. (B-14) Hayır, ancak bir nedeni de yok. (B-8) Kendisi tek başına yapmayı seviyor. Benim de böyle bir yeteneğim yok. (B-4) Hayır, sanata yönlendirmeyi çok düşünmüyorum. (B-15)	10	40
Toplam		25	100

Tablo 41'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "çocuklarının sanatsal gelişimini destekleyecek sanatsal çalışma yaptıklarına" dair görüşlerinde %52 oranında çoğunlukla (f=13), %8 oranında bazen (f=2) ve %40 oranında nadiren (hiç) (f=10) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde çocuğuyla çoğunlukla sanatsal çalışma yaptıklarını ifade eden babaların; özellikle resim ya da lego gibi etkinliklerle çocuklarının gelişimini desteklediklerini, çocuklarının sevdikleri etkinlikleri yapmaya çalıştıkları ve çocukların bu etkinlikleri yaparken

eğlendikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Çocuklarıyla bazen sanatsal çalışmalar yaptıklarını ifade eden babalar; çok sık olmamakla birlikte sadece resim etkinliği yapabildiklerini ifade etmişlerdir. Çocuklarıyla nadiren (hiç) sanatsal çalışmalar yaptığını ifade eden babalar ise; çoğunlukla kendilerinde böyle bir yeteneğin olmadığını, ayrıca çocuklarının bu tip çalışmaları kendi başlarına yaptıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarının sanatsal gelişimini destekleyecek sanatsal çalışmaları yaptıkları yorumu yapılabilir. Ancak bazen ve nadiren (hiç) çocuklarıyla birlikte sanatsal çalışmalar yaptıklarını ifade eden babaların görüşleri oranlarının yüksekliği dikkate alındığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarının sanatsal gelişimini destekleyecek sanatsal çalışmaları yaptıkları ancak beklenen seviyede olmadığı yorumu yapılabilir.

Çocuğuyla birlikte onun sanatsal gelişimini destekleyecek sanatsal etkinlikleri çoğunlukla yaptığını ifade eden B-3 rumuzlu baba *resim yapma, boyama, kesme ve biçmeyi çok seviyor. Birlikte etkinlik kitabından da bu yönde etkinlikler yapıyoruz. Ayrıca annesi ile birlikte bebek kıyafeti tasarımları yapmak da hoşuna gidiyor* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen yaptığını ifade eden B-10 rumuzlu baba *yeteneğim çok fazla olmasa da zamanım el verince resim çiziyoruz* görüşünü ifade etmiştir. Aynı konuda nadiren (hiç) yaptığını ifade eden B-20 rumuzlu baba ise *sanatsal konularda yeteneğim yok ve bildiğim anladığım türdeki etkinlikler de değil. Ablası ile resimler yapıyor* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 42. Öğrenme Materyalleri Sağlanmasına İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Çocuğunuza evde öğrenme materyalleri (kitap, eğitici oyuncaklar, cd vb.) sağlarmısınız?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet kitap, cd, oyuncak gibi gelişimini destekleyecek ürünleri temin ediyorum. (B-12) Aldığımız ürünlerle beraber vakit geçiriyoruz. (B-5) Eksikliklerini tamamlamaya çalışıyorum ve özellikle eğitici ek kaynak kitapları ben de seviyorum. Beraber yapabiliyoruz. (B-4) Evet, özellikle öğretmenimizden yardım alıyoruz. Öğretmenin görüşlerine göre temin ediyoruz. (B-20)	23	92

	Çeşitli kaynaklar evde hazır bulunuyor. Bizde yardımcı olmaya çalışıyoruz. (B-23)		
Bazen	İmkânların ölçüsünde uygun olan kitap, eğitici oyuncakları sağlamaya çalışıyorum. (B-14)	2	8
Nadiren (Hiç)		-	-
Toplam		25	100

Tablo 42'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "çocuklarına evde öğrenme materyalleri sağladıklarına" dair görüşlerinde %92 oranında çoğunlukla (f=23), %8 oranında bazen (f=2) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde çocuklarına çoğunlukla evde öğrenme materyalleri sağladıklarını ifade eden babalar; çocuklarının gelişimi için kitap, cd, eğitici oyuncaklar gibi ürünlerin temin edildiği, çocuğun eksiklerinin giderilmesi için çalışıldığı, öğretmenin görüşleri doğrultusunda evde çeşitli kaynakların bulundurulduğu ve çocuğu ile beraber bu kaynakları kullandıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Çocuklarına bazen evde öğrenme materyalleri sağladıklarını ifade eden babalar ise daha çok ekonomik yönden imkân dâhilinde öğrenme materyallerini alabildiklerini ifade etmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarına çoğunlukla evde öğrenme materyalleri sağladıkları yorumu yapılabilir.

Çocuğuna evde öğrenme materyallerini çoğunlukla sağladığını ifade eden B-15 rumuzlu baba *evimizde büyük kardeşlerinden de kalan birçok kitap, dergi, etkinlik kitabı var. Ayrıca öğretmenimizin istediği ek kitapları da almaya çalışıyorum* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen sağladığını ifade eden B-16 rumuzlu baba *imkânlar ölçüsünde okul araçlarını almaya çalışıyorum. Kuzenlerinden veya komşularımızdan da temin edebiliyoruz* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 43. Sosyal Gelişimi Destekleyecek Etkinliklere Gidilmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Çocuğunuzu hayvanat bahçesi, sinema, tiyatro gibi etkinliklere götürür müsünüz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet gideriz, beraber dışarıda zaman geçirmeyi severiz. (B-4) Hafta sonlarını kesinlikle değerlendiririz. (B-3) Tiyatro ve sinemayı çok seviyor. Beraber gitmeye gayret ediyoruz. (B-18)	15	60
Bazen	Mümkün oldukça çünkü çevrede çok fazla etkinlik olmuyor. Ama olan etkinliklere de gitmeye çalışıyoruz. (B-6) Zaman buldukça beraber çıkabiliyoruz. (B-2)	4	16
Nadiren (Hiç)	Gitmek isterim ama bulunduğum yerde imkânlar çok kısıtlı, götüremiyorum. (B-5) Yaşadığım yerde bu tür etkinlikler olmuyor. (B-17) Hayır, bu tür etkinliklere zaman ayıramıyorum. İşim gereği çok fazla çıkamıyoruz. (B-20)	6	24
Toplam		25	100

Tablo 43'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "çocuklarının sosyal gelişimini destekleyecek etkinliklere beraber gidildiğine" dair görüşlerinde %60 oranında çoğunlukla (f=15), %16 oranında bazen (f=4), %24 oranında nadiren (hiç) (f=6) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde çocuklarıyla sosyal gelişimini destekleyecek etkinliklere çoğunlukla beraber gidildiğini ifade eden babalar; hafta sonlarını beraber değerlendirdiklerini, tiyatro, sinema gibi etkinliklere beraber gitmekten hoşlandıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Çocuklarıyla sosyal gelişimini destekleyecek etkinliklere bazen beraber gidildiğini ifade eden babalar; mümkün olabildiğince, zaman olduğunca düzenlenen etkinliklere katılabildiklerini ifade etmişlerdir. Çocuklarıyla sosyal gelişimini destekleyecek etkinliklere nadiren (hiç) beraber gidildiğini ifade eden babalar ise; yaşanan çevrede bu tip etkinliklerin olmadığı dolayısıyla gidilemediği ve işleri gereği zaman ayıramadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi

eğitime devam eden babaların çocukların sosyal gelişimini destekleyecek etkinliklere çoğunlukla beraber gidildiği yorumu yapılabilir.

Çocuğunun sosyal gelişimini destekleyecek etkinliklere çoğunlukla beraber gittiğini ifade eden B-22 rumuzlu baba *Pazar günlerini değerlendirmeye çalışırım. Ailecek sinemaya ya da oyun parkına gideriz. Beraber güzel vakit geçirmeye çalışıyoruz* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen gittiğini ifade eden B-12 rumuzlu baba *yaşadığımız ilçede çok fazla etkinlik olmuyor ancak olan etkinlikleri değerlendirmeye çalışıyorum. Ayrıca Sivas'a ya da Kayseri'ye gittikçe olabildiğince beraber gitmeye çalışıyoruz* söyleminde bulunmuştur. Aynı konuda nadiren (hiç) gittiğini ifade eden B-2 rumuzlu baba *yaşadığım yerde etkinlikler olmuyor dolayısıyla da gidemiyoruz* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 44. Okul Yaşamı Hakkında Rehberlik Edilmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Okul yaşamı hakkında çocuğunuza rehberlik eder misiniz?				
Kategoriler	Görüşler	f	(%)	
Çoğunlukla	Görebildiğimiz hataları ya da okuldan öğretmeninden gelen tepkiye göre konuşuruz. Doğrusunu anlatmaya çalışırım. (B-14) Evet rehber olmaya çalışırım. (B-5) Evet sohbet ederiz, beraber konuşuruz. (B-3) Özellikle kurallara uymasını ve öğretmenin istediklerini yapmasını anlatıyoruz. (B-20)	20	80	
Bazen	Kısmen yapıyorum. Doğruyu ve yanlışını anlatırım. Seçme hakkını ona bırakırım. (B-16) Ara sıra. Zaten yetişme tarzıyla bu konuları genelde öğrenir. (B-24)	2	8	
Nadiren (Hiç)	Annesi daha çok istekli. Annesi rehberlik eder. (B-8) Okul yaşantısı ile annesi daha çok ilgilenir. (B-4)	3	12	
Toplam		25	100	

Tablo 44'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "çocuklarına okul yaşamı hakkında rehberlik ettiklerine" dair görüşlerinde %80 oranında çoğunlukla (f=20), %8 oranında bazen (f=2), %12 oranında nadiren (hiç) (f=3) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde çocuğa okul yaşamı hakkında çoğunlukla rehberlik edildiğini ifade eden babalar; çocuğunda gözlemediği hatalar ya da öğretmenin görüşlerine göre rehberlik yaptıklarını, karşılıklı konuşarak, sohbet

ederek okul yaşamıyla ilgili rehberlik yaptıklarını ifade etmişlerdir. Çocuğa okul yaşamı hakkında bazen rehberlik edildiğini ifade eden babalar; doğru ve yanlış anlatarak kararı çocuklarına bıraktıkları ve yetiştirme tarzıyla zaten çocuklarının genelde öğrendiği noktada görüş bildirmişlerdir. Çocuğa okul yaşamı hakkında nadiren (hiç) rehberlik edildiğini ifade eden babalar ise; annesinin daha çok okul yaşantısı ile ilgilendiği ve annesinin rehberli yaptığını ifade etmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuğa okul yaşamı hakkında çoğunlukla rehberlik ettikleri yorumu yapılabilir.

Çocuğunun okul yaşamı hakkında çocuğuna çoğunlukla rehberlik ettiğini ifade eden B-7 rumuzlu baba *okuluyla ilgili konuşuyoruz, yapılması gerekenler için uyarılarda bulunuyorum. Ayrıca ödevlerini yapması, okulu sevmesi ve öğretmenini dinlemesi gerektiğini anlatıyorum* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen rehberlik ettiğini ifade eden B-16 rumuzlu baba *kısmen rehberlik yapıyorum. Yaptığı hareketlerde doğrunun ve yanlışın ne olduğunu anlatırım. Seçme hakkını ona bırakırım* söyleminde bulunmuştur. Aynı konuda nadiren (hiç) rehberlik yaptığını ifade eden B-1 rumuzlu baba *annesini çocuğuyla daha fazla ilgili, ben dışarıdan takip ediyorum. Çok fazla bu konularda konuşmuyoruz* söyleminde bulunmuştur.

Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin babaların evde yapılan etkinliklere katılım düzeylerine ilişkin yarı yapılandırılmış sorulara vermiş oldukları yanıtlara bütün halinde bakılmıştır. Buna göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarının ev ödevlerini düzenli olarak kontrol etmedikleri ayrıca kontrol eden babaların ise kontrol sürecinde etkili ve yapıcı olmadığı, çocukları ev ödevlerini yaparken bazen yardım etmekte oldukları, yardım içeriğinin yönlendirme ve rehberlik faaliyetleri şekliyle olduğu ve bu yardım sürecinin yetersiz olduğu, babaların ev ödevleri dışında çocuklarıyla birlikte ek çalışma yapabildikleri ancak okul öncesi öğretmenler tarafından bu çalışma düzeyinin yeterli görülmediği gözlemlenmiştir. Bu görüşlere ek olarak çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalara göre; çocuklarına hikâye / masal okudukları ancak beklenen seviyede olmadığı, çocuklarının sanatsal gelişimini destekleyecek sanatsal çalışmaları yaptıkları ancak beklenen seviyede olmadığı, çocuklarına evde öğrenme materyallerini çoğunlukla sağladıkları, çocukların sosyal gelişimini destekleyecek etkinliklere

çoğunlukla beraber gidildiği, çocuğa okul yaşamı hakkında çoğunlukla rehberlik edildiği gözlemlenmiştir. Dolayısıyla; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların evde yapılan etkinliklere katılım düzeylerinin *yetersiz* olduğu, ancak evde öğrenme materyali sağlama, sosyal gelişimini destekleyecek etkinliklere çocuğuyla beraber gitme ve çocuğa okul yaşamı hakkında rehberlik yapma konularında istekli oldukları yorumu yapılmıştır.

4.1.5. Babaların Yönetim Sürecine Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular

Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalara ve okul öncesi öğretmenlere “babaların yönetim sürecine katılım” temasında çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalara ve okul öncesi öğretmenlerine 2 adet yarı yapılandırılmış soru yöneltilmiştir. Bu yarı yapılandırılmış sorulara verilen yanıtlar tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 45. Okul Aile Birliğinde Görev Alınmasına İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri

Okul aile birliğinde aktif görev alırmısınız?			
Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Aktif	Görev alıyorum ancak maalesef öğretmenlerimiz ortak çalışma yerine çalıştıracak veli arıyorlar. (B-5)	1	4
Kısmen	Aile birliğinde yalnızca banka işleri için görevim var. (B-10) Okul aile birliğinde aktif görevim yok ama aile birliğinde okul personeli olarak çalışıyorum. (B-18)	2	8
Pasif (Hiç)	Hayır, herhâlde öğretmen olduğum için. (B-6) İşlerim dolayısıyla görev alamıyorum. (B-11) Vaktim olmadığından aile birliğinde görev almadım. (B-1) Sorumluluklarımı çok yerine getiremediğim için tercih etmedim. (B-16) Hayır, o kadar geniş zamanım yok. (B-13) Sürekli bir ikametgâh sağlayamadığımız için daha çok köklü ikamet eden velilere bu işleri üstlenir. (B-24)	22	88
Toplam		25	100

Tablo 45’e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların “okul aile birliğinde görev aldığına” dair görüşlerinde %4 oranında aktif (f=1), %8 oranında kısmen (f=2), %88 oranında pasif (hiç) (f=22) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde okul aile birliğinde aktif görev aldığını ifade eden baba; aktif olarak aile

birliğinde görev aldığını ancak öğretmenlerin ortak çalışma yapmadıklarını ifade etmiştir. Okul aile birliğinde kısmen görev aldığını ifade eden babalar; yalnızca banka işlerini takip ettiğini ve okul çalışanı olarak aile birliğinde görev aldığı görüşü bildirmişlerdir. Okul aile birliğinde pasif (hiç) görev aldığını ifade eden babalar ise; özellikle işlerinin yoğunluğu ve vakit ayırma, sorumluluklarını yerine getirememe düşüncesi ve daha çok daimi ikameti olan velilerin görev aldıklarını ifade etmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul aile birliklerinde çoğunlukla görev almadıkları yorumu yapılabilir.

Okul aile birliğinde aktif görev aldığını ifade eden B-5 rumuzlu baba *okul aile birliğinde görev alıyorum. Ancak maalesef öğretmenlerimiz ortak çalışma yerine sadece okul için çalıştıracak veli arıyorlar, sanki birçok görevi bizlere yüklüyorlar* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda kısmen görev aldığını ifade eden B-10 rumuzlu baba *işim gereği okulun banka işlerini yapıyorum. Oku aile birliğinde yalnızca banka işleri için görevim var* söyleminde bulunmuştur. Aynı konuda pasif (hiç) rehberlik görevi olduğunu ifade eden B-20 rumuzlu baba *hayır, herhangi bir görev almadım. İşten çok vakit bulamıyorum. Almak da istemem doğrusu çünkü görevlerimi aksatabilirim* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 46. Okul Aile Birliğinde Görev Alınmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğrenci babaları okul aile birliğinde aktif görev alıyorlar mı?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Aktif	Evet görev alırlar. Okul aile birliğinde büyük çoğunlukla babalardan oluşuyor. (Ö-6) Bu görevde aktif, her işe koşan babalarımız çoğunlukta. (Ö-25)	3	12
Kısmen	Vakitleri müsait olan velilerimiz görev alabiliyor. (Ö-21) Eğitimci babalarımız görev alabiliyor fakat onlarında çok aktif olduklarını söyleyemem. (Ö-4)	2	8
Pasif (Hiç)	Hayır, babalar genellikle sorumluluk almaktan kaçınıyorlar. (Ö-14) Okul aile birliğimiz 5 yıldır faaliyette ve ilk kez bu sene 1 erkek velimiz görev aldı. (B-20) Genel olarak iş ve izin alamama gibi sorunlardan görev almazlar. (Ö-17) Hayır, genelde okulun işlerine pek yanaşmak istemiyorlar. (Ö-8)	20	80

Tablo 46'a göre okul öncesi öğretmenleri "babaların okul aile birliğinde görev aldıklarına" dair görüşlerinde %12 oranında aktif (f=3), %8 oranında kısmen (f=2) ve %80 oranında pasif (hiç) (f=20) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde babaların okul aile birliğinde aktif görev aldığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların okul aile birliğinde büyük çoğunlukta görev aldıkları ve üstlenilen görevleri yapmaya istekli oldukları yönünde görüş ifade etmişlerdir. Babaların okul aile birliğinde kısmen görev aldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; vakitleri müsait olan ve eğitimci olan babaların okul aile birliğinde görev alabildiklerini ifade etmişlerdir. Babaların okul aile birliğinde pasif (hiç) görev aldıklarını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların genel olarak iş ve izin alamama problemlerinden dolayı görev almadıkları, okulun işlerinde sorumluluk almak istememeleri ve görevden kaçınmaları noktasında görüş bildirmişlerdir. Buna göre okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul aile birliklerinde çoğunlukla görev almadıkları yorumu yapılabilir.

Okul aile birliğinde babaların aktif görev aldığını ifade eden Ö-13 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *görev alan ve okul için özverili babalarımız çoğunlukta. Okul için yapılan çalışmaların kendi çocukları için yapıldığının farkındalar* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda kısmen görev aldıklarını ifade eden Ö-1 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babaların birçoğu sorumluluk almaktan ve verilen görevi yapmakta isteksiz oluyorlar. Ancak kısmen görev alan babalarımız var diyebilirim* söyleminde bulunmuştur. Aynı konuda pasif (hiç) görev aldıklarını ifade eden Ö-12 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babaların çoğu okul aile birliğinden görev almaktan kaçıyor. Genellikle işleri ya da yoğun oldukları için bahaneler üretiyorlar* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 45 ve 46'daki çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin babaların okul aile birliğinde görev aldıklarına dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre, babaların okul aile birliklerinde çoğunlukla görev almadıkları yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; babaların okul aile birliklerinde çoğunlukla görev almadıkları yorumu yapılmış ve babaları desteklemiştir. Bu bağlamda

öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul aile birliklerinde çoğunlukla görev almadıkları söylenebilir.

Tablo 47. Okul Yönetimi İle Görüşülmesine İlişkin Öğrenci Babalarının Görüşleri
Çocuğunuzun yaşadığı problemler ile ilgili olarak öğretmeni yerine okul yönetimi ile görüşür müsünüz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Gerekli gördüğüm ve önemsedğim bütün konuları görüşmeye çalışırım. (B-14) Öğretmen ile ilgili değil de okul ile ilgili konuları öğretmenimizi bilgilendirip konuşuyorum. (B-1)	5	20
Bazen	Öncelikle öğretmeni ile görüşürüm. Eğer çözüm bulamazsam okul yönetimiyle irtibata geçerim. (B-5) Okul geneliyle ilgili konuyu görüşürüm. Çocuğumla ilgili öğretmeni ile görüşürüm. (B-11)	5	20
Nadiren (Hiç)	Öğretmene ulaşmak ve öğretmenin sorunları çözmesi daha kolay olacağından okul yönetimiyle konuşmam. (B-12) Hiç görüşmedim. Annesi birkaç kez görüştü. (B-8) İlk sorumlu öğretmen olduğu için okul yönetimi ile görüşmem. (B-4) Hiç gerek olmadı. Çocuğum sakın bir çocuk. Gerekli konularla ilgili açıklamaları zaten öğretmen yapıyor. (B-3)	15	60
Toplam		25	100

Tablo 47'e göre çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların "çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile görüşüldüğüne" dair görüşlerinde %20 oranında çoğunlukla (f=5), %20 oranında bazen (f=20), %60 oranında nadiren (hiç) (f=15) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile çoğunlukla görüşüldüğünü ifade eden babalar; gerekli görüldüğü ve önemsenen konuların okul yönetimi ile konuşulduğu ve öğretmene bilgi verildiğini ifade etmişlerdir. Çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile bazen görüşüldüğünü ifade eden babalar; öncelikle öğretmeni ile konuların konuşulduğunu çözüm bulunamazsa okul yönetimine başvurulduğu, genellikle okulun

genel sorunları hakkında okul yönetimiyle konuşulduğu görüşü bildirmişlerdir. Çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile nadiren (hiç) görüşüldüğünü ifade eden babalar ise; öğretmene ulaşmanın ve sorunları çözmeyenin daha kolay olacağından öğretmen ile konuşulduğu, ilk sorumlu kişinin öğretmen olduğu, öğretmenden başkasının çocuğuyla ilgili konuları çözemeyeceği noktasında görüş bildirmişlerdir. Veriler incelendiğinde babaların görüşlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile çoğunlukla görüşmedikleri yorumu yapılabilir.

Çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile çoğunlukla görüştüğünü ifade eden B-20 rumuzlu baba *çocuğumun problemlerinin çözülmesi için okul müdürü ile konuşuyorum. Şikâyet ettiğim bazı konuların çözülmesini okul yönetiminden bekliyorum* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen görüştüğünü ifade eden B-16 rumuzlu baba *ilk önce öğretmeni ile konuşmayı tercih ederim. Çocuğum hakkındaki en iyi kararı öğretmeni veriyor. Ancak okul yönetimine de ilettiğim konular oldu* söyleminde bulunmuştur. Aynı konuda nadiren (hiç) görüştüğünü ifade eden B-6 rumuzlu baba *çocuğumla ilgili konuları en iyi öğretmeninden başkası çözemeyeceğini düşünüyorum. Her zaman öğretmeni ile konuşmayı tercih ediyorum* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 48. Okul Yönetimi İle Görüşülmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Çocuklarının yaşadığı problemler ile ilgili olarak babaları sizin yerinize okul yönetimi ile görüşürler mi?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
Çoğunlukla	Evet her konuda okul yönetimiyle konuşuyorlar. (Ö-6) Öğretmeni şikâyet anlamında yönetime başvurular oluyor. Konuştukları konu bu oluyor. (Ö-10)	5	20
Bazen	İlk önce benimle görüşürler. Eğer gerek görülürse okul yönetimine başvuruyorlar. (Ö-22) Gözlemledikleri çok büyük bir problemde okul yönetimine başvuruyorlar. Genelde benimle görüşüyorlar. (Ö-1) Kısmen, veliye göre değişiyor. (Ö-11)	6	24
Nadiren (Hiç)	Okul yönetimi yerine benimle konuşmayı tercih ederler. (Ö-14) Genelde benimle konuları konuşurlar. Nadiren de olsa ters bir durum varsa okul yönetimine başvururlar. (Ö-21) Genel olarak öğretmenle konuşmayı tercih ederler. (Ö-18) Genelde anneler ilgileniyor. Annelerin tüm sorumluluğu almasından kaynaklıyor. (Ö-3)	14	56
Toplam		25	100

Tablo 48'e göre okul öncesi öğretmenleri "babaların çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile görüşülmesine" dair görüşlerinde %20 oranında çoğunlukla (f=5), %24 oranında bazen (f=6) ve %56 oranında nadiren (hiç) (f=14) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde babaların çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile çoğunlukla görüştüklerini ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların her konuda okul yönetimi ile iletişim halinde oldukları ve öğretmeni şikâyet etmek için okul yönetimine başvurdukları yönünde görüş ifade

etmişlerdir. Babaların çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile bazen görüştüklerini ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların ilk önce öğretmenleri ile görüşüldüğü gerek görülürse veya büyük bir problemde okul yönetimi ile görüşüldüğü, velilere göre kısmen değiştiği yönünde görüş ifade etmişlerdir. Babaların çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile nadiren (hiç) görüşüldüğünü ifade eden okul öncesi öğretmenleri; okul yönetimi yerine öğretmeni ile görüşüldüğü, nadiren de olsa problemlerle ilgili bir konu olursa okul yönetimine babaların başvurduğu, daha iyi sonuç alacaklarından öğretmenle görüşmeyi tercih ettikleri ve annelerin daha çok ilgilendiğinden okul yönetimi ile de annelerin görüştüğü noktasında görüş bildirmişlerdir. Buna göre okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile çoğunlukla görüşmedikleri yorumu yapılabilir.

Çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile babaların çoğunlukla görüştüğünü ifade eden Ö-4 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *evet şikâyet anlamında ilk başvurdukları yer okul yönetimi oluyor. Çocuğun problemini ya da sınıftaki aksaklıkları benle konuşmadan önce görüştüklerini far ettim* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda bazen görüştüklerini ifade eden Ö-25 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *veliye ya da babaya göre değişebiliyor. Bazı babalar mizacı gereği hemen okul yönetimine dert yanarken bazı babalar ilk benimle konuşmayı ve sorunları çözmeyi tercih ediyor* söyleminde bulunmuştur. Aynı konuda nadiren (hiç) görüştüklerini ifade eden Ö-16 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babalar çocuklarının durumu hakkında daha iyi sonuç alacaklarını bildiklerinden çoğu zaman benimle görüşürler, okul yönetimine başvuran baba sayısı çok nadir oluyor* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 47 ve 48'deki çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin babaların çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi görüşüldüğüne dair görüşleri karşılaştırıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine göre, çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile çoğunlukla görüşmedikleri yorumu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre ise; çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile çoğunlukla görüşülmediği yorumu yapılmış ve babaları desteklemiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin ve babaların görüşlerine bütün halinde bakıldığında; çocuğu okul öncesi eğitime devam

eden babaların çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile çoğunlukla görüşülmedikleri söylenebilir.

Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ve okul öncesi öğretmenlerin babaların yönetim sürecine katılım temasına ilişkin yarı yapılandırılmış sorulara vermiş oldukları yanıtlara bütün halinde bakılmıştır. Buna göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul aile birliklerinde çoğunlukla görev almadıkları ve çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile çoğunlukla görüşmedikleri gözlemlenmiştir. Dolayısıyla; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların yönetim süreçlerine katılım düzeylerinin *yetersiz* olduğu yorumu yapılmıştır.

4.1.6. Baba Katılım İlişkisine Dair Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerine “baba katılım ilişkisi” temasında çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyleri ile babaların özellikleri arasında bir ilişki olduğuna dair 6 adet yarı yapılandırılmış soru yöneltilmiştir. Bu yarı yapılandırılmış sorulara verilen yanıtlar tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 49. Babanın Yaşı İle Eğitim – Öğretim Sürecine Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okul öncesi döneme babaların katılma sebepleri ile babanın yaşı arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
İlişkili	Kesinlikle ilişkisi vardır. Yaşı genç olan babalar daha ilgililer. (Ö-11) Yaşı fazla olan babalar yeni etkinliklerden, yoğun eğitimden sıkılabiliyorlar. (Ö-22)	6	24
Kısmen İlişkili	Kısmen olabilir. 2 adet genç baba velim katılım düzeyi güzel ancak diğer veliler için aynı şeyi söyleyemem. (Ö-10) Kısmen yaşı genç olan babaların daha hevesli olduğunu düşünüyorum. Fakat hepsi için geçerli değil. (Ö-12)	4	16

İlişkisiz	Hayır düşünmüyorum. Çünkü 55 yaşında bir babam var ve diğer genç babalardan daha çok katılıyor. (Ö-3) Yaş faktörü çok önemli değil. (Ö-4) Genç olan çok baba velim var fakat katılıma yaşın etki ettiğini düşünmüyorum. (Ö-5) Kişisel olarak babanın ilgisiyle ilişkili, yaş ile ilgili değil. (Ö-9)	15	60
Toplam		25	100

Tablo 49'a göre okul öncesi öğretmenleri "babaların yaşı ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasındaki ilişkiye" dair görüşlerinde %24 oranında ilişkili (f=6), %16 oranında kısmen ilişkili (f=4) ve %60 oranında ilişkilisiz (f=15) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde babaların yaşı ile eğitim - öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olduğunu ifade eden okul öncesi öğretmenleri; yaşı genç olan babaların eğitim sürecine katılımında hevesli oldukları ve yaşı daha ileri olan babaların ise okul öncesi etkinliklerden sıkıldıkları ve katılmadıkları yönünde görüş ifade etmişlerdir. Babanın yaşı ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında kısmen ilişki olduğunu ifade eden okul öncesi öğretmenleri; bazı genç babaların katıldığı ancak bu yaş ile eğitim – öğretim sürecine katılımın her baba için genelleşemediği yönünde görüş ifade etmişlerdir. Babanın yaşı ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olmadığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; yaş faktörünün katılımla ilişkili olmadığı, genç babaların da eğitim – öğretim sürecine katılım noktasında geri planda kaldığı ve babaların yaşı ile ilişkili değil, çocuğa olan ilgisi ile olduğu noktasında görüş bildirmişlerdir. Buna göre okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların yaşı ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında bir ilişki olmadığı yorumu yapılabilir. Ancak bazı okul öncesi öğretmenlerine göre yaşı genç olan babaların çocuğunun eğitim öğretim sürecine katılmakta istekli olduklarını ifade etmişlerdir.

Babanın okul öncesine katılım düzeyi ile babanın yaşı arasında ilişkili olduğunu ifade eden Ö-14 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *yaşı genç olan babaların çocuğu ile ilişkileri daha olumlu düzeyde oluyor. Yaşı genç olan babalar ileri yaştaki babalara oranla okul öncesine katılımı da fazla oluyor şeklinde* görüş bildirirken, aynı konuda kısmen ilişki olduğunu ifade eden Ö-18 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *her baba için aynı kaniya varmak doğru değil. Ancak yaşı genç olan babalar daha gayretli olabiliyor.*

Tüm babalar için aynı şeyi söyleyemem ifadesinde bulunmuştur. Aynı konuda ilişki olmadığını ifade eden Ö-25 rumuzlu okul öncesi öğretmeni sınıfımda hem genç hem de daha ileri yaşta velilerim var. Her iki gruptan da hem katılan hem de katılmayan babalar mevcut, önemli olan babanın çocuğuna verdiği değerdir söyleminde bulunmuştur.

Tablo 50. Babanın Eğitim Durumu İle Eğitim – Öğretim Sürecine Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okul öncesi döneme babaların katılma sebepleri ile babanın eğitim seviyesi arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
İlişkili	Evet %80 oranında etkili olduğunu düşünüyorum. (Ö-14) Eğitim seviyesi yüksek olan babalar daha çok ilgili. (Ö-8) Eğitimli veliler için çocuklarının her dönemi çok önemli oluyor. (Ö-11) Eğitimli baba ödevleri, etkinlikleri ve çocuğunu önemsiyor. (Ö-6)	16	64
Kısmen İlişkili	Evet eğitimli babaların eğitim sürecine daha çok katıldığını düşünüyorum. Ancak genelleyemem. (Ö-4)	2	8
İlişkisiz	Hayır, her eğitim seviyesinde velim var. İlgili baba eğitim seviyesi ne olursa olsun çocuğunun tüm faaliyetleri ilgili. İlgisiz baba üniversite mezunu da olsa okula uğramıyor. (Ö-3) Hayır, ilgili olan baba ilgileniyor. Eğitim seviyesi ile ilişkili değil. (Ö-5) Bence çocuğa verilen değer ve eğitime verilen değer ile ilişkilidir. (Ö-22)	7	28
Toplam		25	100

Tablo 50'e göre okul öncesi öğretmenleri "babaların eğitim durumu ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasındaki ilişkiye" dair görüşlerinde %64 oranında ilişkili (f=16), %8 oranında kısmen ilişkili (f=2) ve %28 oranında ilişkisiz (f=7) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde babaların eğitim durumu ile eğitim - öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olduğunu ifade eden okul öncesi öğretmenleri; eğitim seviyesi yüksek olan babaların eğitim – öğretim sürecine daha çok katıldıkları, eğitilmiş veliler için çocuğunun her döneminin önemli olduğu ve %80 oranında babanın eğitim durumunun sürece katılmada etkili olduğu yönünde görüş ifade etmişlerdir. Babanın eğitim durumu ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında kısmen ilişki olduğunu ifade eden okul öncesi öğretmenleri; eğitilmiş babaların eğitim sürecine daha çok katıldıklarını düşündüklerini ancak tüm babalara genelleyemeyeceklerini ifade etmişlerdir. Babanın eğitim durumu ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişkinin olmadığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların eğitim – öğretim sürecine katılımlarının eğitim süreci ile değil de babanın kişisel görüşü, eğitime verdiği değer ve çocuğuna gösterdiği önemle ilişkili olduğu görüşü bildirmişlerdir. Buna göre okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların eğitim durumu ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında bir ilişki olduğu yorumu yapılabilir. Okul öncesi öğretmenlerine göre babanın eğitim seviyesi yükseldikçe babaların çocuğunun eğitim - öğretim sürecine katılımları da olumlu yönde artmaktadır.

Babanın okul öncesine katılım düzeyi ile babanın eğitim durumu arasında ilişki olduğunu ifade eden Ö-8 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *kesinlikle etkili oluyor. Eğitilmiş seviyesi yüksek olan baba, eğitimin değerinin farkında oluyor, eğitimsel etkinliklerin çocuğu için olumlu etki bıraktığının farkına varıyor* şeklinde söylem bildirirken, aynı konuda kısmen ilişki olduğunu ifade eden Ö-17 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *her baba için genelleyemem ama eğitim seviyesi etkili oluyor. Ancak çok istekli olan eğitim seviyesi düşük babalarım da mevcut* ifadesinde bulunmuştur. Aynı konuda ilişki olmadığını ifade eden Ö-16 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *hayır, düşünmüyorum. Önemli olan çocuğa ve eğitime verilen değer olan görüyorum. Babaların eğitilmiş olması, değer verebilecekleri anlamına gelmiyor* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 51. Babanın Mesleği İle Eğitim-Öğretim Sürecine Katılıma İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okul öncesi döneme babaların katılma sebepleri ile babanın mesleği arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
İlişkili	Babaların mesleği çocuğunun eğitimine katılımına doğrudan etkiliyor. Ağır işlerde çalışan babalar izin alamıyorlar. (Ö-11) Devlet işinde çalışan babaların izin alması daha rahat oluyor. Ama özel sektörde çalışan babaların katılımı daha az oluyor. (Ö-8) Babalarla konuştuğumuz zaman okula gelmeme sebebi olarak işten izin alamama olarak söylüyorlar. Dolayısıyla meslekleri katılımı ilişkili olduğunu düşünüyorum. (Ö-4) Anneler daha çok okula geliyor ve babaların işten izin alamadıklarını söylerler. Bizlerinde onlara inanmamız gerekiyor. (Ö-16)	18	72
Kısmen İlişkili	İşyerinden izin alabildikleri sürece eğitime babalar dâhil oluyor. Ancak her meslek grubu için bunu söyleyemem. (Ö-12)	2	8
İlişkisiz	Benimle çocuğu hakkında konuşmaya çalışan baba her türlü bana ulaşabiliyor. Mesleği katılıma engel olmuyor. (Ö-6) Baba ile görüşmek istediğimde ya da çocuğuyla ilgili çok önemli bir sorunda işlerini geri plana atabiliyorlar. (Ö-22)	5	20

Tablo 51'e göre okul öncesi öğretmenleri "babaların mesleği ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasındaki ilişkiye" dair görüşlerinde %72 oranında ilişkili (f=18), %8 oranında kısmen ilişkili (f=2) ve %20 oranında ilişkisiz (f=5) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde babaların mesleği ile eğitim - öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olduğunu ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların mesleği ile çocuklarının eğitim – öğretim sürecine katılımı arasında doğrudan ilişkili olduğunu, özel sektörde çalışan babaların kamuda çalışanlara göre çok daha az katılım gösterdikleri, babaların izin alamadığından katılamadıklarını ifade etmişlerdir. Babanın mesleği ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında kısmen ilişki olduğunu ifade eden okul öncesi öğretmenleri; işyerinden izin alabildikleri sürece çocuğunun eğitimine katılabildiklerini ancak her meslek grubu için genelleyemeyeceğini ifade etmişlerdir. Babanın mesleği ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olmadığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların çocuğu hakkında görüşmek istediklerinde babanın mesleğinin eğitim – öğretime katılmada engel olmadığı, işlerini göz ardı edip çocuğu ile ilgilenebildiği görüşü bildirmişlerdir. Buna göre okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların mesleği ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında bir ilişki olduğu yorumu yapılabilir. Okul öncesi öğretmenlerine göre; babaların iş yerindeki çalışma şartları ya da izin alma durumları ne kadar rahat ya da kolay ise babaların çocuklarının eğitim – öğretim sürecine katılımları da o kadar olumlu yönde artmaktadır.

Babanın okul öncesine katılımı ile babanın mesleği arasında ilişki olduğunu ifade eden Ö-9 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babanın çalışma şartlarının zorluğu, işinden izin alamama, mesai saatleri gibi faktörler babanın katılımını etkilemektedir. Çünkü veli toplantılarında katılamama sebepleri olarak hep babaların işlerinin yoğunluğu söyleniyor* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda kısmen ilişki olduğunu ifade eden Ö-21 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babaların mesleklerine göre değişebiliyor. Memur olan babaların katılımı daha rahat oluyorken, özel sektörde yada esnaf olan babaların katılımı da azalıyor* ifadesinde bulunmuştur. Aynı konuda ilişki olmadığını ifade eden Ö-25 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *babanın mesleği ve çalışma*

şartları bana göre bir bahane oluyor. Eğer çocuğu ile ilgili bir problem var ise telefonla, okula gelerek katılım sağlayabiliyorlar söyleminde bulunmuştur.

Tablo 52. Annenin Mesleği İle Babanın Eğitim – Öğretim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okul öncesi döneme babaların katılma sebepleri ile annesinin çalışması arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
İlişkili	Evet, annenin zamanının olmamasından dolayı babalar daha ön plana çıkıyor. (Ö-22) Evet düşünüyorum. Çünkü eşi çalışan babalar çocuğun doğumundan itibaren sorumluluk sahibi olabiliyorlar. Dolayısıyla çocuklarının eğitimi ile de ilgileniyorlar. (Ö-3) Çalışan anne – babalar kendi aralarında daha çok iş bölümü yaptıkları için babaların katılımı da daha fazla oluyor. (Ö-1) Annenin ev hanımı olması babanın da sorumluluğu anneye yüklemesi şeklinde katılımını etkiliyor. (Ö-15)	15	60
Kısmen İlişkili	Çalışan annelerin eşleri sürece katılımı daha fazla olabiliyor. Ancak genel olarak bununla ilgili değil, babanın sorumluluk duygusu da olmalıdır. (Ö-5) Annenin çalışması ile babalar diğerlerine göre daha fazla katılabilir. Ancak bu da sadece okuldan alma şekliyle gözlemleniyor. (Ö-4)	4	16

İlişkısız	Anneler çalışsa da yine de babaların katılımı olmuyor. (Ö-11) Hayır etkili değil, daha çok babanın sorumluluk duygusu ve mizacı ile ilişkili olduğunu düşünüyorum. (Ö-10) Genel olarak hayır, babanın katılımı yine kendisi ile ilişkili. (Ö-19)	6	24
Toplam		25	100

Tablo 52'e göre okul öncesi öğretmenleri "annenin çalışması ile babanın eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasındaki ilişkiye" dair görüşlerinde %60 oranında ilişkili (f=15), %16 oranında kısmen ilişkili (f=4) ve %24 oranında ilişkisiz (f=6) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde annenin çalışması ile babanın eğitim - öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olduğunu ifade eden okul öncesi öğretmenleri; annelerin iş yoğunluğundan dolayı babaların bu süreçte ön plana çıktığını, annelerin çalıştığından babaların çocuklarına karşı sorumluluk duygusunun daha gelişmiş olduğunu, aile iş bölümünün anne çalıştığı zaman daha ön plana çıktığını ve annenin ev hanımı olmasıyla babanın sorumluluğu anneye yüklediği yönünde görüş ifade etmişlerdir. Annenin çalışması ile babanın eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında kısmen ilişki olduğunu ifade eden okul öncesi öğretmenleri; eş çalışsan babaların diğerlerine göre daha fazla katılımı olabildiği ancak bu katılımın okuldan alma şekliyle gözlemlendiğini ifade etmişlerdir. Annenin çalışması ile babanın eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olmadığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların katılımının anne mesleğine bağlı olmadığı, babanın katılım düzeyinin daha çok babanın sorumluluk ve mizacı ile ilişkili olduğu görüşü bildirmişlerdir. Buna göre okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babanın, annenin çalışması ile babanın eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında bir ilişki olduğu yorumu yapılabilir. Okul öncesi öğretmenlerine göre; annelerin çalışması durumunda babaların sorumluluk duygusunun geliştiği ve çocuğunun eğitim – öğretim sürecine katılımlarını arttırmakta, annenin çalışmamasında ise çocuğunun sorumluluğunun annede toplanmaktadır.

Babanın okul öncesine katılımı ile annenin mesleği arasında ilişki olduğunu ifade eden Ö-12 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *evet olabiliyor. Çünkü eş çalışıyor ise babalar daha fazla sorumluluk alabiliyorlar. Çocuklarının eğitim sorumluluğunu da paylaşıyorlar* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda kısmen ilişki olduğunu ifade eden

Ö-8 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *eşlerin çalışması babaları bir nebze de olsa eğitime ve etkinliklere katılım noktasında olumlu olabiliyor ancak yine de bu babalar da pasif konumda kalıyorlar* ifadesinde bulunmuştur. Aynı konuda ilişki olmadığını ifade eden Ö-20 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *annenin çalışması bir etken teşkil etmiyor. Daha çok çocuğunun eğitimine katkı sağlamak babanın kendisi ile bir ilgili bir durum olduğunu düşünüyorum* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 53. Ailenin Ekonomik Durumu İle Babanın Eğitim – Öğretim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okul öncesi döneme babaların katılma sebepleri ailenin ekonomik durumu arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
İlişkili	Özellikle özel sektörde ücretli çalışan babaların izin almaları sınırlı oluyor. Dolaylı olarak ekonomik durum etkilemiş oluyor. (Ö-24) Doğrudan bir ilişkisi var, çünkü anaokulları aileler için maddi bir külfet. (Ö-11) Ekonomik durumu iyi olmayan babalar genelde para istenecek diye okula gelmek istemiyorlar. (Ö-8) Annelerin çalışmaması ve ekonomik açıdan babaya bağımlı olunması, annelerin çocuğu üstlenmesine yol açıyor. (Ö-5)	13	52
Kısmen İlişkili		-	-
İlişkisiz	Hayır, ilgili baba her koşulda ilgilenmeye gayret gösteriyor. (Ö-13) Maddi durumu iyi olan ailelerin şikâyet noktası iş yoğunluğu oluyor. Ayrıca maddi durumu iyi olan aileler para ile okul öncesi eğitimde her şeyin tamam olduğu anlayışı ortaya çıkıyor.(Ö-22) Babanın sorumluluk duygusu ile ilişkili. (Ö-12)	12	48

	Hem ekonomik durumu iyi olun, hem de kötü olsun, her iki grupta iş yoğunluğunu bahane ediyor. (Ö-10)	
	Sorumluluk anneye bırakılıyor. Ekonomik bir ilişki söz konusu değil. (Ö-9)	
Toplam		25 100

Tablo 53'e göre okul öncesi öğretmenleri "ailenin ekonomik durumu ile babanın eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasındaki ilişkiye" dair görüşlerinde %52 oranında ilişkili (f=13), ve %48 oranında ilişkisiz (f=12) görüşü bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde ailenin ekonomik durumu ile babanın eğitim - öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olduğunu ifade eden okul öncesi öğretmenleri; annelerin çalışmadığından ekonomik açıdan babaya bağlı olunmasının hem çocuğu annenin sorumluluğuna getirdiğini, hem de babanın iş nedeniyle dolaylı olarak eğitim – öğretim sürecine katılmadığını, maddi durumu iyi olmayan babaların para isteneceği çekincesiyle sürece katılmadığı ve ekonomik nedenlerle daha az geliri olan babaların izin alamama nedenleriyle çocuğuyla ilgilenmediği yönünde görüş ifade etmişlerdir. Ailenin ekonomik durumu babanın eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olmadığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; ilgili babaların her koşulda ilgilenmeye gayret gösterdikleri, gelir düzeyi az ya da fazla olan babaların iş yoğunluğundan şikayetle sürece dahil olmadıkları, maddi durumu iyi olan babalar için para ile katılım düzeyinin eş görüldüğü ve sorumluluğun anneye bırakılarak ekonomik bir ilişkinin söz konusu olmadığı görüşü bildirmişlerdir. Veriler irdelendiğinde ailenin ekonomik durumu ile babanın eğitim – öğretim sürecine katılımı arasında ilişki olduğunu savunan okul öncesi öğretmenleri ve ilişki olmadığını savunan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri birbirine yakın olduğu gözlemlenmiştir. Okul öncesi öğretmenleri bir taraftan ailenin ekonomik durumun azaldığı zaman sürece katılımlarının azaldığı diğer taraftan ise ekonomik durumun artmasının işlerinin artmasına, bunun da zaman problemi yarattığından yine sürece katılımlarının azaldığını ifade etmişlerdir. Aynı şekilde ailenin ekonomik durumunun iyi ya da kötü olması sorumluluğun yine annede toplandığını göstermektedir. Buna göre okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden ailenin ekonomik durumu ile babanın eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında bir ilişki olmadığı yorumu yapılabilir.

Babanın okul öncesine katılımı ile ailenin ekonomik durumu arasında ilişki olduğunu ifade eden Ö-14 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *evet kesinlikle etkilediğini düşünüyorum. Ailenin ekonomik düzeyi iyi değilse okul etkinliklerinde uzaklaşıyor, para istenecek kaygısı güdülüyor. Ayrıca ekonomik düzeyi düşük aileler daha babanın daha ağır işte çalışmasına ve izin alamama problemine yol açıyor* ifadesinde bulunmuştur. Aynı konuda ilişki olmadığını ifade eden Ö-2 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *ister ekonomik durumu iyi olsun ister kötü olsun babaların katılmamadaki en önemli bahanesi iş yoğunluğu oluyor. Tek farkı çocuklarına bir şeyler alma, okul araç gereçlerinin tam olması ve materyal temin etme noktasında oluyor* söyleminde bulunmuştur.

Tablo 54. Çocuğun Cinsiyeti İle Babanın Eğitim – Öğretim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okul öncesi döneme babaların katılma sebepleri ile okul öncesine devam eden çocuğun cinsiyeti arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?

Kategoriler	Görüşler	f	(%)
İlişkili	Daha çok erkek çocuğu olan babaların çocuğu için etkinliklere katıldığını gözlemledim. (Ö-17) Evet, maalesef babalar erkek çocuğu daha çok gözetiyor. (Ö-15)	3	12
Kısmen İlişkili	Bazen olabiliyor. Özellikle kırsal kesimde erkek çocuklara okul sürecinde ilgi gösterildiği ama her yer için bunu söyleyemem. (Ö-11)	2	8
İlişkisiz	Hayır düşünmüyorum. (Ö-16) Hayır, cinsiyet değişkeni ile pek ilişkilendiremedim. (Ö-12) Herhangi bir ayırımı babalarca hissetmedim. (Ö-10)	20	80
Toplam		25	100

Tablo 54'e göre okul öncesi öğretmenleri "çocuğun cinsiyeti ile babanın eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasındaki ilişkiye" dair görüşlerinde %12 oranında ilişkili (f=3), %8 oranında kısmen ilişkili (f=2) ve %80 oranında ilişkisiz (f=20) görüşü

bildirmişlerdir. Verilen cevaplar irdelendiğinde çocuğun cinsiyeti ile babanın eğitim - öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olduğunu ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların daha çok erkek çocukları için eğitim – öğretim sürecine katıldıkları ve erkek çocuklarını gözettikleri yönünde görüş ifade etmişlerdir. Çocuğun cinsiyeti ile babanın eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında kısmen ilişki olduğunu ifade eden okul öncesi öğretmenleri; daha çok kırsal kesimde bir ayırım gözlemlendiğini ancak şehir ya da diğer yerlerde gözlemediklerini ifade etmişlerdir. Çocuğun cinsiyeti ile babanın eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olmadığını ifade eden okul öncesi öğretmenleri; babaların herhangi bir ayırım yapmadıklarını ve cinsiyet değişkenine bağlı olmadığını bildirmişlerdir. Araştırmaya random olarak seçilen babaların okul öncesine devam eden çocuklarının %60'ı erkek çocuk, %40'ı ise kız çocuk sahibidir. Dolayısıyla kız çocuklarının da ailelerce okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmeleri ve eğitim aldıkları gözlemlenmiştir. Buna göre okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babanın, çocuğun cinsiyeti ile babanın eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında bir ilişki olmadığı yorumu yapılabilir. Ancak bazı okul öncesi öğretmenlerine göre; özellikle kırsal kesimde babaların erkek çocuklara özen göstermesi ve daha ilgili olduklarını, erkek çocukların eğitim – öğretim sürecine daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir.

Babanın okul öncesine katılımı ile çocuğun cinsiyeti arasında ilişki olduğunu ifade eden Ö-13 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *erkek çocuklar babaları için daha değerli görülebiliyor. Babaların erkek çocuklarla daha fazla ilgilendiği kanısındayım* şeklinde görüş bildirirken, aynı konuda kısmen ilişki olduğunu ifade eden Ö-25 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *kısmen etkileyebiliyor. Kırsal bölgede çalıştığım sıralarda erkek öğrencilere yönelik babaların tutumları daha olumlu olmaktaydı. Ancak şehir merkezi için bunu söyleyemem* ifadesinde bulunmuştur. Aynı konuda ilişki olmadığını ifade eden Ö-3 rumuzlu okul öncesi öğretmeni *hayır ayırım yaptıklarını düşünmüyorum, sınıfımda da karşılaşmadım. Artık ülkemizde babaların erkek çocuklarını daha fazla sevme ve ilgi gibi alışkanlıklardan vazgeçtiğini düşünüyorum* söyleminde bulunmuştur.

Okul öncesi öğretmenlerinin baba katılım ilişkisi temasına ilişkin yarı yapılandırılmış sorulara vermiş oldukları yanıtlara bütün halinde bakılmıştır. Okul

öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların yaşı, ailenin ekonomik durumu ve çocuğunun cinsiyeti ile babanın eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir. Ancak okul öncesi öğretmenlerine göre öğrenci babalarının eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi ile babaların eğitim durumu, babaların mesleği ve annelerin çalışmasıyla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla okul öncesi öğretmenlerine göre; çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların eğitim – öğretim sürecine katılımlarını etkileyen en önemli özelliklerinin öğrenci babalarının eğitim durumu, mesleği ve eşinin çalışması olarak görülmüştür.

4.1.7. Eklemek İstenen Farklı Konulara İlişkin Bulgular

Öğrenci babaları için hazırlanan görüşme formu ve öğretmenler için hazırlanan görüşme formunda yer alan sorulara ek olarak her iki formun sonuna öğrenci babalarına ve okul öncesi öğretmenlerine eklemek istedikleri konulara ilişkin yarı yapılandırılmış soru yöneltilmiştir. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalardan 5 tanesi bu soruya yanıt vermiş olup, görüşleri şu şekildedir:

“Eğitimin daha iyi olabilmesi için okulda belirli kuralların kesin olarak belirlenmesi ve bu kuralların keyfi olarak ihlal edilmemesi görüşümdedir.” (B-5)

“Çocuğumu çok seviyorum ve sosyal etkinliklere ve diğer sınıf içi etkinliklere katılmaya özen gösteriyorum. Evde çocuğumla nitelikli zaman geçirmeye gayret ediyorum.” (B-3)

“Anaokullarının çok daha farklı etkinliklerle canlandırılması gerekli olduğunu düşünüyorum. Etkinlikler aynı şekilde birbirini tekrar ediyor. (B-1)

“Öğretmenlerimize teklifte bulunduğumuzda bazen yardımcı olunmuyor. Çocuğum küçük olduğundan büyük tuvaletini yapmakta zorlanıyor ve yardımcı olmasını talep ettik. Maalesef fikirlerimize gereken önem verilmedi.” (B-15)

“Öğretmen seçimine, öğretmenin mesleki yeterliliğine önem veririm e önceden araştırırım. Göndereceğim anaokulunun fiziki şartları, öğrenciye verdikleri değer,

çocuğuma olumsuz etki edecek davranışlara karşı önlemleri hakkında önceden bilgi alırım, araştırırım ve daha sonra çocuğumu gönderirim. Eğer veli olarak bizlerin görüşlerine değer verilmezse başka okula göndermeyi tercih ederim. Diğer babaların da bu şekilde yaklaşmalarının olumlu olacağı düşüncesindeyim.” (B-24)

Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; babaların öğretmenlerden çeşitli konularda taleplerinin olduğu, bu taleplerin karşılanmasıyla eğitim – öğretim sürecine katılımlarının da daha olumlu yönde gerçekleşeceği yorumu yapılabilir.

Okul öncesi öğretmenlerinden 8 tanesi eklemek istenilen farklı konulara yönelik yarı yapılandırılmış soruya cevap vermiş olup, görüşleri şu şekildedir:

“Eğitilmiş bir baba için çocuk her şey demek. Eğitimi olmayan baba için ise çocuk zamanının olmadığı, bahanelerin olduğu bir süreç demek. Babaların eğitimin önemi konusunda bilgilendirilmesi gereklidir.” (Ö-11)

“İlgili bir baba çocuğu ile her konuda ilgilenmeye çalışıyor ve daha iyisini araştırma gayretinde oluyor.” (Ö-13)

“Babalar sınıf içi etkinliklere katılımı çok az olurken, sınıf dışı etkinliklere katılımları daha fazla oluyor.” (Ö-16)

“Bana göre; babanın çocuğu ile sıcak ilişkisi sadece kişisel yapısı ve mizacı ile ilişkilidir. Eğitim durumu, yaş, çocuğun cinsiyeti gibi diğer etkenlerin etkili olduğu düşüncesinde değilim.” (Ö-9)

“Çalıştığı yer küçük bir belde, anneler çalışmıyor. Dolayısıyla çocuğu ile ilgilenme sorumluluğu anneye ait. Ancak gözlemlediğim şu ki; genel olarak aileler çocuklarının eğitimi için istekli ve gayretliler.” (Ö-7)

“Babaların eğitim sürecine katılmama sebepleri bence çalışma saatleri ve çalışma yoğunluğu ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin bayan olmasından kaynaklı

babaların öğretmenlere karşı çekingen olması, konuşmak istememeleri olarak görüyorum.” (Ö-5)

“Şunu söylemeliyim ki; eğer baba çocuğunun doğumundan itibaren ilgileniyorsa, ileriki zamanlarda da çocuğunun sorumluluğunu yükleniyor. Fakat sorumluluk anneye yükleniyorsa, eğitim sürecinde de sorumluluk annede devam ediyor. Ayrıca babanın yetiştiği aile ortamı da bu alışkanlık noktasında belirleyici olabiliyor.” (Ö-3)

“Bir sorun yaşandığında babalar genellikle sorunun kaynağı olarak karşı tarafta (öğretmen, okul, diğer çocuklar) olduğunu düşünüyorlar. Görüşerek sorunu çözmek yerine uzaklaşarak sorundan kaçmayı tercih ediyorlar. Bunun yerine bizlerle konuşsalar, okuldaki etkinliklere katılsalar sorunlar çok daha rahat çözümlenebilir.” (Ö-19)

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının katılmama sebepleri arasında en çok sorumluluk duygusuna vurgu yapılmıştır. Babaların sorumluluk duygusunun gelişmesiyle birlikte öğrenci babalarının eğitim ve öğretim sürecine katıldıkları ve sorumluluk duygusunu benimsemiş babaların çocuklarıyla her konuda ilgilendikleri yorumu yapılabilir. Ayrıca öğrenci babalarının katılmama sebepleri arasında öğretmenlerin bayan oluşu ve babaların eğitim düzeyleri olduğunu okul öncesi öğretmenleri ifade etmişlerdir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularına göre şekillenen sonuçlara, ilgili alinyazın çalışmalarına yönelik tartışmalara ve bu sonuçlara bağlı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin edinilen bulgulara yönelik sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmektedir. Tekrardan kaçınmak amacıyla araştırma sonuçlarının sonrasında ilgili önerilere -italik yazıyla- yer verilmiştir.

5.1.1. Baba ve Öğretmen İletişim Düzeyine İlişkin Sonuç ve Öneriler

5.1.1.1. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının çocuğun okul aktiviteleri ile ilgili olarak öğretmenleri ile çoğunlukla görüşmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Okul aktiviteleri ile baba ve öğretmen görüşmeme nedenleri olarak, babaların işten izin alamama problemleri, annelerin çocuğun sorumluluğunu babalara göre daha fazla üstlenmeleri, okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun bayan olması ve babaların çocuğunun eğitimi konusunda isteksiz oluşları belirtilmiştir. *Öğretmenlerce; babaların okul aktivitelerine karşı ilgi duyacakları etkinlikler düzenlenmesi ve baba bilgi kartları hazırlanarak öğrenci babalarını okula çekebilecek düzenlemeler yapılabilir.*

5.1.1.2. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının evde yapılacak etkinliklerle ilgili olarak çoğunlukla öğretmenleri ile görüşmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ev etkinlikleriyle ilgili baba ve öğretmen görüşmeme nedenleri olarak; evde yapılacak etkinlikler hakkında öğretmenlerin yönerge göndermeleri ve babaların bu yönergeye uygun hareket etmeleri, babaların ilgisizliğinden dolayı annelerin ya da ailedeki diğer büyük çocukların etkinlikler hakkında iletişime geçmeleri, ev etkinliklerinde annelerin çocuklarıyla beraber çalışma yapmaları ve okul öncesi öğretmenlerinin çoğunluğunun bayan olmasıyla babaların iletişim kurmadaki çekinceleri olarak belirtilmiştir. *Öğretmenlerin ev etkinlikleri düzenlerken sadece baba ile yapılacak etkinliklere de yer vermeleri, babaların bu etkinlikler hakkında öğretmenleri ile iletişime geçmeleri istenilebilir. Ayrıca babalara öğretmen – veli iletişimi konularında çeşitli seminerler verilmelidir.*

5.1.1.3. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının çocuğu hakkında kişisel ve ailevi konuları öğretmeni ile çoğunlukla paylaşmadıkları sonucuna varılmıştır. Çocuğu hakkında kişisel ve ailevi konuların babalarca öğretmeni ile paylaşılmama nedenleri

olarak; ailevi konuların paylaşılmak istenmemesi, sorunların daha çok anne tarafından ya da ailecek birlikte çözülmek istenmesi, küçük çocukların sorunlarının önemsenmeme anlayışı, toplumsal anlayıştan ötürü sorunların topluma yansıtılmak istenmemesi olarak belirtilmiştir. *Özellikle veli toplantılarında babalara çocukların evde yaşamış oldukları problemlerin okula yansiyabileceği, küçük problemlerin ileride daha kötü sonuçlar doğuracağına ilişkin açıklamalar yapılmalıdır. Ayrıca öğretmenin öğrencileri hakkındaki tüm sorunlarının bilmesi, öğretmenlerin bu sorunları daha rahat çözmesine yardımcı olacaktır.*

5.1.1.4. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda bütünsel bir yaklaşımla öğretmeni ile görüşmedikleri ve görüşülen konuların ise problem kaynaklı ve şikâyet temelli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuğun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile görüşmeme nedenleri olarak babaların çocuğunun arkadaş ilişkilerine karışmak istememeleri, daha çok çocuğun kendisi ile konuşmayı tercih etmeleri, annelerin arkadaş ilişkileri konusunda daha ilgili oldukları, arkadaşı ile problem yaşadıklarında öğretmeni yerine diğer çocukla iletişime geçmeleri olarak belirtilmiştir. *Öğretmenlerce babalara, hem çocuklarının topluma sosyalleşme aracı olarak, hem de okul öncesi eğitime uyum sağlamasına katkı olarak arkadaşlık ilişkilerinin önemli olduğu noktasında bilgilendirmeler yapılmalıdır. Ayrıca arkadaşlık ilişkilerinde yaşanan sorunların çözümü çocuğun kendisine ve sınıfın lideri konumundaki öğretmene bırakılmalıdır.*

5.1.1.5. Okul öncesi öğretmenlerinin ve öğrenci babalarının görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının ve okul öncesi öğretmenlerinin baba ve öğretmen iletişim temasında yetersizlik olduğu sonucuna varılmıştır. Gürşimşek (2003) yapmış olduğu çalışmada; okul ve ailenin işbirliğine dayalı katılımın ise ağırlıklı olarak, ailenin çocuğun gelişimi ve uyumu ile ilgili çeşitli konularda öğretmenden bilgi alması ve öğretmeni bilgilendirmesi şeklinde gerçekleştiği belirtmiştir. Green (2001), ise yaptığı çalışmada; babaların çocuklarının eğitimlerine aktif bir şekilde katıldıklarında, çocukların kendine güveni artmakta, okulda daha iyi bir başarı sağlamakta, akranları ile daha sağlıklı ilişkiler kurmakta, cinsiyet rolleri daha sağlıklı gelişmekte ve ekonomik kaynakları daha iyi kullanabilme becerisine sahip

olabildiklerini ortaya koymuştur. Ancak yapılan çalışmada ailenin iletişime geçmesinde, öğretmenlerden çeşitli konularda bilgi alınmasında anneler önemli bir rol üstlenmekte iken babalar maalesef bu aşamada yetersiz görülmüştür. *Babaların bu noktada okul öncesi eğitime devam eden çocuğunun öğretmeni ile okul içi ve okul dışı süreçler hakkında iletişime geçmede kendisini kısıtlamamalı, çocuğunun eğitimi noktasında kendisini sorumlu görmelidir. Aynı şekilde okul öncesi öğretmenlerinin de babalara yönelik iletişim düzeyini artırıcı düzenlemeler yapmalı, anne ile babanın iletişime birlikte geçmelerini teşvik etmelidir.*

5.1.1.6. MEB'in yayınlamış olduğu Okul Öncesi Eğitim Programı ve OBADER'de yer alan Aile İletişim Etkinlikleri başlığında; aile ve öğretmenler arasında iletişimi sürdürmek ve geliştirmek amacıyla kullanılan teknikler belirlenmiştir. *Bu tekniklere ek olarak "Baba Ziyareti, Öğrenci Babası Görüşme Formu, Babaya Mektuplar vb. gibi" düzenlemeler eklenilebilir.*

5.1.2. Babaların Toplantı ve Bireysel Görüşmelere Katılım Düzeylerine İlişkin Sonuç ve Öneriler

5.1.2.1. Okul öncesi öğretmenlerin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının veli toplantılarına katılmadıkları sonucuna varılmıştır. Çocuğu öğrenci babalarının veli toplantılarına katılmama nedenleri olarak; toplantı saatlerinin mesai saatlerine denk gelmesi, iş yerinden izin alamama, annelerin yoğun katılımı sebebiyle babaların çekingenliği ve işlerin bahane edilip annelerin daha çok toplantılara katıldığı belirtilmiştir. *Yapılacak veli toplantılarında babaların katılımının arttırılması için okul yönetimi tarafından toplantı günü olarak pazar günleri seçilmelidir. Aynı zamanda öğretmenlerce toplantılara anne – baba birlikte katılımı desteklenmelidir.*

5.1.2.2. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının toplantılar ve sınıf içi etkinlikler dışında okulu nadiren ziyaret ettikleri ve ziyaret etme aralığının yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların toplantılar ve

sınıf içi etkinlikler dışında okulu nadiren ziyaret etme nedenleri olarak; işlerinin yoğunluğu ve işten izin alamama, okul öncesi öğretmenlerinin çoğunun bayan olmasından kaynaklı çekinceler, sadece okula çocuğunu bırakıp ve alma şekliyle olan ancak görüşmenin olmadığı ziyaretler olarak belirtilmiştir. *Öğretmenlerce toplantılar ve mesai saatleri dışında okulda babalara yönelik ek görüşme etkinlikleri düzenlenerek babaların okula karşı daha istekli olmaları sağlanabilir.*

5.1.2.3. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babaları çocuklarının başarılarına ilişkin öğretmenleri ile çoğunlukla görüştükleri sonucuna varılmıştır. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarının başarılarına ilişkin öğretmenleriyle görüşme nedenleri; başarıları hakkında bilgi sahibi olma istekleri, başarılarından ötürü çocukları ile gurur duymaları, başarıları hakkında konuşulmasından hoşnut olmaları şeklinde belirtilmiştir. Son yıllarda toplumun öğrencilerden beklentileri daha çok akademik başarı olarak şekillenmeye başlanmış, dolayısıyla aileler de çocuklarının daha çok akademik başarılarını ön plana tutmuştur. Okul öncesi eğitim daha çok akademik başarının ön planda olmadığı, bunun yerine çocuğun çok yönlü gelişiminin desteklendiği eğitim düzeyi olarak karşımıza çıkar. Ancak anlaşıldığı üzere babalar başarı odaklı görüşmelerde daha aktif olmaktadır ve çocuklarının akademik başarıları babalara daha ilgi çekici gelmektedir. *Dolayısıyla başarı temelli görüşmelerin yapılması babaların eğitime katılımını arttıracacağı söylenebilir.*

5.1.2.4. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının toplantı ve bireysel görüşmelere katılım temasında yetersizlik olduğu, katılım sağlayan babaların ise toplantı ve görüşmelerde başarı odaklı görüşmeler yaptığı sonucuna varılmıştır. Çatıkkaş (2008) yaptığı nicel desenli çalışmada; babaların çoğunun çocuğun başarısı hakkında okul öncesi öğretmeni ile konuştuğunu ifade etmiş, ancak babaların veli toplantılarına katılımlarında yetersizlik olduğu sonucuna varmıştır. *Toplantılarda çocuklar hakkında başarılıları temalı konuşmalar yapılması babaların bu süreçte aktif katılımını arttıracaktır. Çocukların yetersizlikleri, problemleri, olumsuz yönleri ve eksiklikleri anne – babaya iletilmesi ve uygun bir dil kullanılması babaların bu süreçten kopmasını da engelleyecektir.*

5.1.2.5. Araştırmada nitel yöntemle dayalı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla veriler elde edilmiştir. *Araştırmacılar, çalışmayı desteklemek için deneysel ya da nicel – nitel yaklaşımın bir arada kullanıldığı çalışmalar yürütebilirler.*

5.1.3. Babaların Okul Etkinliklerine Katılım Düzeylerine İlişkin Sonuç ve Öneriler

5.1.3.1. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının sınıf içi etkinliklere çoğunlukla katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların sınıf içi etkinliklere katılmama nedenleri olarak; işyerlerinden izin alamamaları, öğretmenler tarafından böyle bir teklifin yapılmadığı, sınıf dışından etkinlikleri izlemeyi tercih etmeleri, etkinlik esnasında çocukların seviyelerine inemeyecekleri ve çocuklarla iletişim kurmakta zorlanacakları düşüncesi olarak belirtilmiştir. *Öğretmenlerce babalar sınıf içi etkinliklere davet edilmeli ve yönlendirmeler yaparak babaları etkinliklerde çocuklarıyla birlikte aktif konuma getirilmelidir.*

5.1.3.2. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının okul / sınıf gezilerine çoğunlukla katılmadıkları ayrıca veli katılımı gerektiren yeterince okul / sınıf gezisi düzenlenmediği sonucuna varılmıştır. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul / sınıf gezilerine katılmama nedenleri olarak; okullarda / sınıflarda yeterince gezi düzenlenmediği, işlerinin yoğunluğu, gezi etkinliklerinin birçoğunun annelere yönelik olmasından dolayı babaların gelmek istememesi ve annelerin çocuklara daha iyi sahip çıkmaları olarak belirtilmiştir. Okul öncesi dönemde yapılacak gezi etkinlikleri; çocuğun çevreyi daha iyi gözlemlemesini, yaparak yaşayarak kavramları daha iyi öğrenmesine imkân sağlayacaktır. Düzenlenecek okul / sınıf gezilerinde çocuklarının aileleri ile birlikte olması okul – aile – çocuk etkileşimini güçlendirecektir. *Mesai saatleri dışında okul / sınıf bütünlüğünce düzenlenecek geziler babaların çocuklarıyla güzel vakit geçirmelerine, okul – aile – çocuk iletişimine katkı sağlayacaktır.*

5.1.3.3. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının okulun düzenlediği sosyal ve kültürel etkinliklere çoğunlukla katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarının sosyal ve kültürel etkinliklerde yer alması ile babaların mutlu olduğu, çocuklarıyla gururlandıkları, özellikle de yapılan gösterilere katılmakta istekli oldukları görülmüştür. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların sosyal ve kültürel etkinliklere katılmama nedenleri olarak daha çok mesai saatlerine denk gelmesi olarak belirtilmiştir. *Düzenlenecek sosyal ve kültürel etkinliklerde baba katılımı arttırmak için mesai saatlerine denk gelmeyecek şekilde düzenlemeler yapılması daha uygun olacaktır.*

5.1.3.4. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere çoğunlukla katılmadıkları ve okulların da bu etkinlikleri düzenlemede yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere katılmama nedenleri olarak; okullarının bu gibi etkinlikleri düzenlememeleri, maddi durumları gereği bu tip etkinliklere katılmadıkları, kermes, piyango, yardım kampanyaları gibi etkinliklerin daha çok annelerce benimsendiği, babalarca önemsiz ve gereksiz görüldüğü için katılmadıkları olarak belirtmişlerdir. Okullarca düzenlenecek okula maddi maddi destek sağlayacak (kermes, piyango, yardım kampanyası vb.) etkinliklerde okullar için hem okulların belirli eksiklerinin giderilmesini sağlayan bir etkinlik, hem de sosyal ve kültürel bir etkinlik olarak değerlendirilir. Bu etkinliklerde okul öncesi çocuklar “yardımlaşma, birlikte hareket etme, destek olma, paylaşma” kavramlarını daha iyi kavramış olacaklar, ailesi ile birlikte katılmaktan haz duyacaklardır. *Okul bütünlüğünce düzenlenecek olan maddi destek sağlayıcı etkinliklerin artırılması, ailelerin de katılımının desteklenmesi gerekmektedir.*

5.1.3.5. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının okul çalışmalarına gönüllü olarak katılmadıkları ve okul yönetimi ya da öğretmenlerden böyle bir talebin sunulmadığı sonucuna varılmıştır. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların okul çalışmalarına gönüllü olarak katılmama nedenleri; okul yönetimi ya da

öğretmenlerden böyle bir talebin olmaması, iş yoğunluğunda zaman bulamama, babaların istekli ve gönüllü olmaması şeklinde belirtilmiştir. Okul için yapılan çalışmaların çoğu; öğrencilerin eğitimi ve öğrencilere daha iyi eğitim olanakları sağlayacak etkinliklerdir. *Babaların okulda yapılan çalışmalara davet edilmesi, gönüllü olarak görev almaları; eğitimdeki sorunlara karşı babaların daha duyarlı ve çözüm üretmede yardımcı olabilmelerini sağlayacaktır.*

5.1.3.6. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının okul etkinliklerine katılım temasında yetersizlik olduğu, ancak sosyal ve kültürel etkinliklere katılımlarda istekli oldukları sonucuna varılmıştır. Şahin ve Özbey (2009) yapmış oldukları çalışmalarında; babalar çocukları ile oynamaktan hoşlansalar da okuldaki etkinliklere katılmaktan sıkılmakta veya zamanı olmadığını belirtmişlerdir. Okul etkinliklerine katılım sağlandığı sürece ebeveynler çocuğun öğretimsel stratejilere ilişkin bilgi edinebilirler. Böylece okuldan eve, evden okula bir iletişim ağı kurulabilir (Kaysılı, 2008). Babaların okul etkinliklerine katılımları; çocuklarını daha iyi tanımalarına, çocuklarının eğitiminde sorumluluk almalarına ve çocuğunun gelişimine katkı bulunmalarına imkân sağlayacaktır. Bu bağlamda; *MEB'in yayınlamış olduğu Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) ve OBADER'de (2013) yer alan "Ailelerin Eğitim Etkinliklerine Katılımı" başlığı altında "babalara yönelik okul etkinlikleri" eklenmelidir.*

5.1.4. Babaların Evde Yapılan Etkinliklere Katılım Düzeylerine İlişkin Sonuç ve Öneriler

5.1.4.1. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının çocuklarının ev ödevlerini düzenli olarak kontrol etmedikleri ayrıca kontrol eden babaların ise kontrol sürecinde etkili ve yapıcı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarının ev ödevlerini düzenli olarak kontrol etmeme nedenleri olarak; annesinin kontrol ettiği, annesinin yoğun olduğu zamanlarda babaların kontrol edemediği, işlerinin yoğunluğu, baba dışında diğer aile fertlerinin kontrolde bulunduğu, babaların sadece şekilsel olarak kontrol ettikleri ve yapıcı kontrollerin olmadığı belirtilmiştir. *Öğretmenlerce veli toplantıları ve bireysel görüşmelerde ev ödevleri*

konusunda çocuklarının eğitim hayatlarının başında alışkanlık kazanmaları açısından hem babanın hem de annenin yapıcı kontroller yapması gerekliliği vurgulanmalıdır.

5.1.4.2. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının çocukları ev ödevlerini yaparken bazen yardım etmekte oldukları, yardım içeriğinin yönlendirme ve rehberlik faaliyetleri şekliyle olduğu ve bu yardım sürecinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ödevlerin yapılması aşamasında annelerin daha aktif olduğu belirtilmiş, babaların bu süreçte yetersizliği ifade edilmiştir. *Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarının ev ödevlerine yönelik daha yapıcı yardımlar yapması beklenerek, babalara okullarda seminerler düzenlenebilir.*

5.1.4.3. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının ev ödevleri dışında çocuklarıyla birlikte ek çalışma yapabildikleri ancak okul öncesi öğretmenlerince bu çalışma düzeyinin yeterli görülmediği sonucuna varılmıştır. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların ev ödevleri dışında çocuklarıyla birlikte ek çalışma yapma düzeyindeki yetersizler; eğitim seviyesi yüksek olan babaların çocuklarıyla ek çalışma yaptıkları ve işleri gereği zaman bulamadıkları olarak belirtilmiştir. Ek çalışmalar ve etkinlikler yapılması baba – çocuk arasındaki ilişkiyi güçlendirecek ve çocuklar açısından birlikte eğlenebilecekleri bir ortam yaratacaktır. *Farklı türde etkinlik kitapları ve materyaller çocuğa temin edilerek evde baba - çocuk ek çalışmalar ve etkinlikler yapması yararlı olabilir.*

5.1.4.4. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; evde çocuklarına hikâye / masal okudukları ancak beklenen seviyede olmadığı, çocuklarının sanatsal gelişimini destekleyecek sanatsal çalışmaları yaptıkları ancak beklenen seviyede olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenci babalarının çocuklarına evde öğrenme materyallerini çoğunlukla sağladıkları, çocukların sosyal gelişimini destekleyecek etkinliklere çoğunlukla beraber katıldıkları ve çocuklarına okul yaşamı hakkında çoğunlukla rehberlik ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların çocuklarına hikâye / masal okumadaki yetersizlikleri; alışkanlık edinmedikleri, iş yorgunluğu nedeniyle annesinin daha çok okuduğu ve masal

/ hikâye okumayı düzenli bir etkinlik olarak yapamadıkları olarak belirtilmiştir. Çocuğu okul öncesi eğitime devam babaların çocuklarının sanatsal gelişimini destekleyecek sanatsal çalışmaları yapmadaki yetersizliği olarak, babaların çoğunun böyle bir yeteneği kendilerinde görememeleri olarak belirtilmiştir. Çocukların bilişsel ve dil gelişiminin desteklenmesi, yaratıcı düşünce ve sanatsal estetiğin kazandırılması ayrıca ileriki yıllarda kazanılması beklenen okuma alışkanlığının şimdiden temellerinin atılması açısından çocuklara evde masal / hikâye okumak, onlarla birlikte sanatsal çalışmalar yapmak önemli görülmektedir. *Bu süreçte ailecek etkinlikler düzenlenmeli, babaların da aktif katılımı sağlanmalıdır.*

5.1.4.5. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının evde yapılan etkinliklere katılım temasında yetersizlik olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babalar, evde öğrenme materyali sağlama, sosyal gelişimini destekleyecek etkinliklere çocuğuyla beraber katılma ve çocuğa okul yaşamı hakkında rehberlik yapma konularında istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Çatıkkaş (2008) yapmış olduğu çalışmada babaların birçoğunun TV, video, bilgisayar, kitap, VCD vb. gibi öğrenme materyallerini sağlamakta olduklarını belirtmiştir. Yine aynı çalışmada babaların çoğunun çocuğunu hayvanat bahçesi, sinema, tiyatro, müze gibi etkinliklere götürerek sosyal gelişimlerine yardımcı olduklarını ifade etmiştir. Babanın olumlu etkileşimde bulunduğu çocuklarda liderlik özelliklerine sahip ve başarılı arkadaşlık ilişkileri geliştirebilmekte iken; babanın çocuklarına yeterince nitelikli zaman ayıramaması çocuklarda içe kapanıklık gibi bazı problemleri davranışların neden olabilmektedir. (Özbey 2009; Dönmezler 1999). Bu bağlamda; *MEB'in yayınlamış olduğu Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) ve OBADER'de (2013) yer alan "Ailelerin Eğitim Etkinliklerine Katılımı" başlığı altında "babalara yönelik ev etkinlikleri" ilave edilmeli, çocukların babalarla birlikte vakit geçirmeleri desteklenmelidir.*

5.1.5. Babaların Yönetim Sürecine Katılım Düzeylerine İlişkin Sonuç ve Öneriler

5.1.5.1. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının okul aile birliklerinde çoğunlukla görev almadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Çocuğu okul öncesi eğitime devam

eden babaların okul aile birliklerinde görev almama nedenleri olarak; işleri gereği zamanlarının olmaması, okul aile birliği tarafından verilecek görevleri yerine getirememesi korkusu, görev ve sorumluluk almak istememeleri olarak belirtilmiştir. *Okul yönetimleri öncülüğünde kurulan okul aile birliği, babalara daha fazla sorumluluk vermeli, okulun sorunları ile daha fazla ilgilenmesi için babaları teşvik etmelidir.*

5.1.5.2. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi ile çoğunlukla görüşmedikleri sonucuna varılmıştır. Öğrenci babalarının çocuğuyla ilgili herhangi bir konuda okul yönetimi görüşmeme nedenleri; çocuğun sorunları çözen kişinin öğretmen olduğu, öğretmenlerin kendi çocuklarını okul yönetimine göre daha iyi tanıdıkları ve onlara güvendikleri, öğretmenin sorunları daha rahat çözebileceği düşüncesi olarak belirtilmiştir.

5.1.5.3. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının yönetim süreçlerine katılım temasında yetersizlik olduğu sonucuna varılmıştır. Velinin okulun işleyişine etkin katılımını sağlamak, okul kuralları ve genel eğitim politikaları konusunda bilgilendirmek en doğal hakkıdır. Ayrıca velinin uzmanlığı ve yeterlilikleri konusunda okula katkıda bulunması okul yönetim süreçlerinin işlevselleştirilmesinde önemli bir etken olabilir (Kartal, 2008). *Okul yönetimi tarafından veli – okul memnuniyeti noktasında çeşitli anketler düzenlenebilir. Böylelikle veliler ile işbirliği içinde çalışılarak problemlere karşı etkili çözümler geliştirilebilir.*

5.1.6. Baba Katılım İlişkisine Dair Sonuç ve Öneriler

5.1.6.1. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının yaşı ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bazı okul öncesi öğretmenlerine göre yaşı genç olan babaların çocuğunun eğitim öğretim sürecine katılmakta istekli olduklarını ifade etmişlerdir. Şahin ve Demiriz (2014) yapmış oldukları çalışmalarında yaşları 40 ve üzerindeki babaların Okul - Aile İş birliği Temelli Katılımının istatistiksel olarak önemli düzeyde yüksek olduğu belirtmişlerdir. Çatıkkaş (2008) ise; okul öncesi eğitim kurumuna giden çocukların eğitiminde babalarının katılım düzeyleri ile babaların yaşı

arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşarak yapılan bu çalışmayı desteklemiştir. Ancak yapılan diğer iki çalışma öğrenci babalarının görüşlerine göre yapılmış nicel desenli çalışmalardır. Yapılan çalışmada ise; *Sivas ilindeki okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini kapsadığından genellemeyeceği düşünüürse, benzer çalışmanın farklı illerde yapılarak sonuçlarının karşılaştırılması daha sağlıklı olacaktır.*

5.1.6.2. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının eğitim durumu ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre babanın eğitim seviyesi yükseldikçe babaların çocuğunun eğitim - öğretim sürecine katılımları da olumlu yönde artmaktadır. Mannan ve Blackwell'e göre aile katılımına engel olan etmenlerden birinin anne ya da babanın eğitim düzeyinin düşük olması olarak belirlemiştir (akt: Kaysılı, 2008). Eğitim öğretime aile katılım düzeylerinin incelendiği çalışmada, ana-babaların tutum ölçeğinden aldıkları ortalama puanlar karşılaştırıldığında; eğitim düzeyi daha yüksek ana-babaların eğitim düzeyi daha düşük ana-babalardan (üniversite eğitimi alanlar ve almayanlar) anlamlı bir şekilde daha yüksek ortalama puana sahip olduklarını göstermektedir (Kotaman, 2008). Aynı şekilde eğitim durumu düşük okuryazar olan babaların okul temelli katılımı daha seyrek gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır (Çatıkkaş, 2008). Poyraz'ın (2007) çalışmasında ise; öğrenim düzeyi arttıkça babalık rolü algısının arttığı belirtilmiştir. Yapılan bu çalışmalar, araştırma sonucu ile paralellik göstererek çalışmayı desteklemiştir. *Bu bağlamda eğitim durumu düşük olan babaların katılım oranını yükseltmek için öğretmenlerce daha çok çaba harcanmalıdır. Okullarda mesai saatleri dışında eğitim durumu düşük olan babalara yönelik bilgilendirme toplantıları / seminerleri düzenlenebilir.*

5.1.6.3. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında; öğrenci babalarının mesleği ile eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre; babaların iş yerindeki çalışma şartları ya da izin alma durumları ne kadar rahat ya da kolay ise babaların çocuklarının eğitim – öğretim sürecine katılımları da o kadar olumlu yönde artmaktadır. Bu alanda yeterince çalışma olmamasından dolayı ilgili literatürde bu sonucu destekleyen bir bulguya rastlanmamıştır. *Okul öncesi öğretmenlerince ve okul yönetimince baba*

katılımını destekleyecek çalışmaların mesai saatleri dışında ya da babaların işlerini aksatmayacak şekilde düzenlenmelidir.

5.1.6.4. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında, annenin çalışması ile öğrenci babalarının eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine göre; annelerin çalışması durumunda babaların sorumluluk duygusunun geliştiği ve çocuğunun eğitim – öğretim sürecine katılımlarını arttırmakta, annenin çalışmamasında ise çocuğunun sorumluluğunun annede toplanmaktadır. Babalar, genel olarak okulu daha çok annelerin alanı olarak görmekte ve okuldaki etkinliklere katılma konusunda annelerin daha uygun kişiler olduğunu düşünmektedirler (Şahin ve Özbey, 2009). Dolayısıyla annenin ev hanımı olması ya da kendisine göre daha rahat bir işte çalışması babanın çocuğun sorumluluğunu anneye yüklemektedir. Ancak annenin çalışması durumunda ise çocuğun sorumluluğu paylaşılmakta ve babanın okul öncesi eğitime katkısı artmaktadır. *Eşi çalışmayan babaların eşleriyle beraber katılımını destekleyici düzenlemeler yapılması babaların okul öncesi eğitime katılımını arttıracaktır.*

5.1.6.5. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında; ailenin ekonomik durumu ile öğrenci babalarının eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenleri bir taraftan ailenin ekonomik durumun azaldığı zaman sürece katılımlarının azaldığı diğer taraftan ise ekonomik durumunun artmasının da işlerin artmasına, bunun da zaman problemi yarattığından yine sürece katılımlarının azaldığını ifade etmişlerdir. Aynı şekilde ailenin ekonomik durumunun iyi ya da kötü olması sorumluluğun yine annede toplandığını göstermektedir. İlgili çalışmalara bakıldığında; okul öncesi eğitim kurumuna giden çocukların eğitiminde babalarının katılım düzeyleri ile gelirleri arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı, babaların çocuklarının eğitimine katılma durumları gelirlerinden bağımsız olduğu tespit edilmiştir. (Çatıkkaş, 2008; Kotaman, 2008). Ancak sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarının eğitimlerine daha çok katılımda buldukları ve aylık gelir düzeyine göre Okul Temelli Katılım, Ev Temelli Katılım, Aile Katılımı toplam puanları ve Babalık Rolü Algısı düzeylerinde anlamlı ilişkiye rastlanmıştır (Gürşimşek, 2003; Şahin ve Demiriz, 2014). *Araştırmacılar tarafından*

daha fazla baba ve öğretmen görüşleri kullanılarak tarama modeline dayalı olarak araştırmalar geliştirilebilir.

5.1.6.6. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında; çocuklarının cinsiyeti ile öğrenci babalarının eğitim – öğretim sürecine katılım düzeyi arasında ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bazı okul öncesi öğretmenlerine göre; özellikle kırsal kesimde babaların erkek çocuklara özen göstermesi ve daha ilgili olduklarını, erkek çocukların eğitim – öğretim sürecine daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Kırsal kesimde eğitime devam eden öğretmenlerin cinsiyet değişkenine daha çok ilişki kurdukları gözlemlenmiştir. Okul öncesi eğitim kurumuna giden çocukların eğitiminde babalarının okul temelli katılım ve okul aile işbirliği temelli katılımları ile çocuklarının cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı (Çatıkkaş, 2008) ve yapılan analizler sonucunda söz konusu bağımlı değişkenlerden elde edilen puanlarda istatistiksel olarak önemli fark bulunmadığı (Şahin ve Demiriz, 2014) diğer araştırmalarda da gözlemlenmiştir. *Kırsal kesimde çalışan okul öncesi öğretmenlerinin babalara yönelik çocuklarının cinsiyetlerine yönelik ayırım yapmamaları noktasında bilgilendirmeler yapılması uygun görülmektedir.*

5.1.7. Ekleme İstenen Farklı Konulara Dair Sonuç ve Öneriler

5.1.7.1. Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden babaların görüşlerine bakıldığında; babaların öğretmenlerden çeşitli konularda taleplerinin olduğu, bu taleplerin karşılanmasıyla eğitim – öğretim sürecine katılımlarının da daha olumlu yönde gerçekleşeceği sonucuna varılmıştır. *Babaların ve öğretmenlerin çocukları hakkında bilgi alış verişinde bulunmaları babaların eğitim – öğretim sürecine katılımlarını arttıracaktır. Bu sürecin sekteye uğratılmaması gerekmektedir.*

5.1.7.2. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında; babaların eğitim - öğretime katılmama sebeplerinde sorumluluk duygusuna vurgu yapılmıştır. Babaların sorumluluk duygusunun gelişmesiyle eğitim sürecine katıldıkları, sorumluluk duygusunu benimsemiş babaların çocuklarıyla her konuda ilgilendikleri sonucuna ulaşılmıştır. Levine (1993), erken çocukluk yıllarında düzenlenen aile katılım programlarında babaların katılımını engelleyici faktörleri; babaların yetersiz kalmaya ilişkin korkuları, programı düzenleyen uzmanların baba katılımına yaklaşım biçimi,

annelerden kaynaklanan engeller ve uygun olmayan program düzenekleri ve uygulamaları olarak tanımlamıştır. Bu engellerin aşılmasıyla babaların aile katılım etkinliklerine katılım oranlarının artacağını belirtmiştir. *Dolayısıyla; baba katılımını etkileyen ögeler arasında sadece babaların kendisi için değil, annelerin kendileri, öğretmenler, yöneticiler, uygun program düzenlemeleri de baba katılımını artırıcı yönde etkileyecektir.*

5.1.7.3 Araştırmacılar, çalışmayı desteklemek için farklı illeri kapsayacak, farklı temalarla çeşitlendirilen ve farklı araştırma desenlerinin kullanıldığı çalışmalar yürütebilirler.

KAYNAKÇA

- Akduman, G. G. (2011). Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi. G. U. Balat (Ed). *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. Ankara: Pegem Akademi
- Allen,S., Daly,K. (2007).*The Effects of Father Involvement: An Updated Research Summary of the Evidence Inventory*. University of Guelph:Centre for Families, Work & Well-Being,
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.

- Aral, N., Baran, G., Bulut, Ş. ve Çimen, S. (2000). *Çocuk Gelişimi 1*, İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.
- Arslan, Ü., Kandaz, U. D. (2004). Babaların 3-6yaş Grubundaki Çocukların Eğitimine ve Bakımına Katılım Durumlarının Psikososyal Davranışlarına Etkisi. *I. Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Kongresi*, 3, 371–379.
- Aydağül, B. (2007). *Ekonomik ve Toplumsal Kalkınma İçin Erken Çocukluk Eğitimi: Önemi, Yararları ve Yaygınlaştırma Önerileri*, İstanbul: AÇEV
- BADEP (2003). *Baba Destek Eğitim Programı*, www.acev.org adlı internet sitesinden 17/02/2014 tarihinde indirilmiştir.
- Bilgin, H. (2011). Okul Öncesi Dönemde Aile ile İletişim ve Ailelere Rehberlik. G. U. Balat (Ed.). *Okul Öncesi Eğitime Giriş* Ankara: Pegem Akademi
- Bridge, H. (2001). *Increasing Parent Involment In The Preschool Curriculum: What Action Research Case Study Revealed*. International Journal of Early Years Education. Vol :9, No:1.
- Büyükdüvenci, S. (2001). *Eğitim Felsefesine Giriş*. Ankara: Siyasal Kitapevi
- Büyükekiz, M. (2008). Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerinin Resim Uygulamalarındaki Farklılıklar. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 391-404.
- Büyüköztürk Ş., Çakmak, E. K., Akgün Ö. E., Karadeniz Ş., Demirel F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (12. Baskı)*, Ankara: Pegem Akademi
- Carter, S. (2003). Educating Our Children Together: Source Book for Effective Family –School Community Partnerships. *U.S. Office Of Special Educational Programs*. <http://eric.ed.gov/?id=ED498147> adlı internet sitesinden 01/10/2014 tarihinde indirilmiştir.
- Çalık, T. (2012). Eğitim Bilimiyle İlgili Temel Kavramlar. L. Küçükahmet (Ed.). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Çatıkkaş, K. T. (2008). *Okul Öncesi Eğitime Babaların Katılım Düzeyleri İle İlgili Değişkenlerin İncelenmesi*. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Çelik E., Çağdaş A., (2010). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Empatik Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 23 - 38

- Çubukçu, Z. (2011). Eğitim Programı, Tasarımı ve Geliştirilmesi. B. Duman (Ed.). *Öğretim İlke ve Yöntemleri (ikinci baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Demiral, Ö. (1989). Ülkemizde Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Eğitimlerinin Gereği ve Yaygınlaştırılmasına Yönelik Çözüm Önerileri. *Okul Öncesi Yaygınlaştırılması Semineri*, İstanbul: Ya – Pa Yayınları
- Demirel, Ö. (2002). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde Program Geliştirme (onuncu baskı)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Demirhan, C., Demirel, Ö. (2003). Program Geliştirmede Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48-61
- Dilci, T. (2011). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık
- Doğanay, A. (2007). *Demokratik Değerlerin Kazanımı sürecinde Örtük Program: Düşük ve Yüksek Okul Kalitesine Sahip İki İlköğretim Okulunda Nitel Bir Çalışma*. Mediha Sarı. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Dönmezer, İ. (1999). *Ailede İletişim ve Etkileşim*. İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Duman, B. (2011). *Eğitim Öğretimle İlgili Temel Kavramlar. Öğretim İlke ve Yöntemleri (ikinci baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Duran, A. (2010). *Erkeksi Rollerin Baba Katılımı İle İlişkisinin Araştırılması*. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Erdoğan, A. (2004). Çocuğun Psikososyal Gelişiminde Babanın Rolü. *Yeni Symposium*, 42 (4), 147-153.
- Ertürk, S. (1979). *Eğitimde Program Geliştirme* Ankara: Yelkentepe Yayınları, Meteksan
- Glesne C. (2012). *Nitel Araştırmaya Giriş (Çev: A. Ersoy, P. Yalçınoğlu)*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Green, S. (2001). Creating a Father Friendly Child Care Environment. *Child Care Centers Connections*. Volume,10. Issue:1.

- Güleç, D. (2010). *Baba – Bebek Bağlanma Ölçeğinin Türk Toplumunda Geçerlilik ve Güvenirliğinin İncelenmesi*. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir
- Güler, T. (2012). Okul Öncesi Eğitimde Ailenin Önemi ve Okul Aile İşbirliği. G. Haktanır (Ed). *Okul Öncesi Eğitime Giriş* Ankara: Anı Yayıncılık
- Güngörmüş, O. (1995). *Ana-Baba Okulu*. İstanbul: Remzi Kitapevi
- Gürşimşek, I. (2003). Okul Öncesi Eğitime Aile Katılımı ve Psikosoyal Gelişim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3 (1), 125-144.
- Gürşimşek I., Kefi, S., Girgin G. (2007). Okulöncesi Eğitime Babaların Katılım Düzeyi İle İlişkili Değişkenlerin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 181-191
- Güven, G., Azkeskin, K. E. (2010). Erken Çocukluk Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitim. İ. H. Diken (Ed). *Erken Çocukluk Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güven, G. (2011). Okul Öncesi Eğitim Programı. G. U. Balat (Ed). *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. Ankara: Pegem Akademi
- Kaplan, İ. (1999). *Türkiye’de Milli Eğitim İdeolojisi*. İstanbul: İletişim Yayınları
- Kartal, S. (2008). İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Velinin Okul Yönetimine Katılımı. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9 (1), 23-30
- Kaysılı, B. K. (2008). Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 9 (1), 69-83
- Kıldan, A. O. (2012). Okul Öncesi Eğitimin Amacına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (1), 135-150
- Kotaman, H. (2008). Türk Ana Babalarının Çocuklarının Eğitim Öğretimlerine Katılım Düzeyleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (1), 135-149
- Kutlu, M. O. (2011). Eğitim ile ilgili Kavramlar. T. Dilci (Ed.). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. İstanbul: İdeal Kütür Yayıncılık
- Levine, J.A. (1993). Involving Fathers in Head Start: A Framework for Public Policy and Program Development. *Families In Society*, 74(1): 4-19
- MEB, (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*, MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara

- MEB (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara
- MEB (2014). *Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*, Resmi Gazete, Sayı :29072
- Milli Eğitim Şurası (1993). *Raporlar, Görüşmeler, Kararlar*, 14, 27-29 Eylül, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 230 (1).
- Mills, G. E. (2003). *Action Research A Guide For The Teacher Researcher*. (2 Nd. Edition). Boston: Pearson Education.
- Myers, R. (1992). *Hayatta Kalan On İki*. İstanbul: Anne Çocuk Eğitim Vakfı Yayınları.
- OBADER (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi*, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara
- Ocak, G. (2004). Eğitim Programlarına Felsefi ve Kültürel Temelin Etkileri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1 – 19
- Öksüzoğlu, A. F. (2012). Eğitim Biliminin Tarihsel Gelişimi. L. Küçükahmet (Ed.). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Özbey,S. (2009). *Anasınıfı ve Anaokulu Davranış Ölçeği'nin Geçerlik Güvenirlik Çalışması ve Destekleyici Eğitim Programının Etkisini İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Sımsıkı, H. (2011). *Baba katılımının Ebeveyn Tutumu, Bağlanma Stil ve Çift Uyumu Açısından İncelenmesi*. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Ana Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Simons, H. (2009). *Case Study Research in Practice*, SAGE Publication: California.
- Sönmez, V. (2011). *Öğretim İlke ve Yöntemleri (altıncı baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Sönmez, V., Alacapınar, G. F. (2011). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, E. (2005). *Okul Öncesi Eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, H., Demiriz S. (2014). Beş Altı Yaşında Çocuğu Olan Babaların, Babalık Rolünü Algılamaları İle Aile Katılım Çalışmalarını Gerçekleştirmeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18 (1), 273-294.

- Şahin, F.T., Özbey, S. (2007). Aile Eğitim Programlarına Baba Katılımının Önemi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 18 (1), 39-48
- Şahin, F.T., Özbey, S. (2009). Okul Öncesi Eğitim Programlarında Uygulanan Aile Katılım Çalışmalarında Baba Katılımının Yeri ve Önemi. *Aile Toplum ve Eğitim Kültür Araştırma Dergisi*, 30-39
- Şahin F. T., Ünver, N. (2005). Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13 (1), 23-30
- Tekiner, Ö. (1996). Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Çocuğa Kazandırdıkları. *Milli Eğitim Dergisi*, 132, s: 10 - 22
- Tezcan, M. (1985). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları, no:150
- Tozlu, N. (1997). *Eğitim Felsefesi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
- Turaşlı, N. K. (2012). Okul Öncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı ve Önemi. G. Haktanır (Ed). *Okul Öncesi Eğitime Giriş* Ankara: Anı Yayıncılık
- Ünüvar, P., Senemoğlu N. (2010). Babaların 3-6 Yaş Grubu Çocuklarıyla Geçirdikleri Zamanın Niteliğini Geliştirme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 55-66
- Yavuzer H. (2002). *Doğum Öncesinden Sonuna Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitapevi
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yüksel, S. (2002). Yükseköğretimde Eğitim – Öğretim Faaliyetleri ve Örtük Program. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 361 - 370

EKLER

Ek 1: ÖĞRENCİ BABALARI İÇİN GÖRÜŞME FORMU

Aile Katılım Çalışmaları çerçevesinde öğrenci babalarının okul öncesi eğitime katılımlarının değerlendirildiği araştırmada öğrenci babalarıyla yapılan görüşmelerde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Hamdi KARAKAŞ

BÖLÜM I

1. Yaşınız?
2. Eğitim düzeyiniz nedir?
3. Mesleğiniz nedir?
4. Eşinizin mesleği nedir?
5. Ailenin Gelir Düzeyi nasıl tanımlarsınız?
6. Okul Öncesi Eğitime devam çocuğunuzun cinsiyeti nedir?

BÖLÜM II

Öğretmen - baba iletişimi	1.Çocuğunuzun okul aktiviteleri ile ilgili öğretmen ile görüşür müsünüz?
	2.Evde yapılacak etkinlikler hakkında öğretmeni ile görüşür müsünüz?
	3.Çocuğunuzun öğretmeni ile çocuğunuz ile ilgili kişisel ya da ailevi konuları paylaşır mısınız?
	4.Çocuğunuzun arkadaş ilişkileri konusunda öğretmeni ile görüşür müsünüz?
Toplantı ve Bireysel Görüşmeler Katılımı	1.Veli toplantılarına katılır mısınız?
	2.Veli toplantıları ve sınıf içi etkinlikler dışında hangi sıklıkta okulu ziyaret edersiniz?
	3.Çocuğunuzun başarıları ile ilgili öğretmeni ile görüşür müsünüz?
Babanın Okul Etkinliklerine Katılımı	1.Sınıf içi etkinliklere katılır mısınız?
	2.Okul gezilerine çocuğunuzla beraber katılır mısınız?
	3.Okulun düzenlediği sosyal - kültürel etkinliklere katılır mısınız?
	4.Okulda maddi katkı sağlayacak etkinliklere (kermes, piyango vb.) katılır mısınız?
	5.Okul çalışmalarına gönüllü olarak katılır mısınız?
Evde Yapılan Etkinlikler	1.Ev ödevlerini düzenli kontrol eder misiniz?
	2.Ev ödevlerini yaparken çocuğunuza yardım eder misiniz?
	3.Ev ödevlerinin dışında çocuğunuzla ek çalışmalar yapar mısınız?
	4.Çocuğunuza evinizde hikâye ve masal okur musunuz?
	5.Çocuğunuzla beraber onun sanatsal gelişimini etkileyecek sanatsal çalışmalar

	yapar mısınız?
	6.Çocuğunuza evde öğrenme materyalleri (kitap, eğitici oyuncaklar, cd vb.) sağlar mısınız?
	7.Çocuğunuzu hayvanat bahçesi, sinema, tiyatro gibi etkinliklere götürür müsünüz?
	8.Sınıfta, okulda uyması gereken kurallar ve okul yaşamı hakkında çocuğunuza rehberlik eder misiniz?
Yönetim Süreci	1. Okul aile birliğinde aktif görev alır mısınız?
	2.Çocuğunuzun yaşadığı problemler ile ilgili olarak öğretmeni yerine okul yönetimi ile görüşür müsünüz?
	1.Ekleme istediğiniz farklı bir konu var mı?

Ek 2: ÖĞRETMENLER İÇİN GÖRÜŞME FORMU

Aile Katılım Çalışmaları çerçevesinde öğrenci babalarının okul öncesi eğitime katılımlarının değerlendirildiği araştırmada okul öncesi öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Hamdi KARAKAŞ

BÖLÜM I

1- Kaç yıldır öğretmenlik yapmaktasınız?
2- Çalışılan okul öncesi kurum tipi hangisidir?
3- Çalıştığınız okulun yerleşim yeri neresidir?

BÖLÜM II

Öğretmen – Baba İletişimi	1.Çocuğunun okul aktiviteleri ile ilgili babalar sizinle görüşürler mi?
	2.Evde yapılacak etkinlikler hakkında babalar sizinle görüşürler mi?
	3.Babalar sizinle çocuğu ile ilgili kişisel ya da ailevi konuları paylaşırlar mı?
	4.Çocukların arkadaş ilişkileri konusunda babalar sizinle görüşürler mi?
Toplantı ve Bireysel Görüşmeler	1.Veli toplantılarına babalar etkin katılırlar mı?
	2.Veli toplantıları ve sınıf içi etkinlikler dışında babalar okulu ziyaret ederler mi?
	3.Çocuklarının başarıları ile ilgili babaları sizinle görüşürler mi?
Babanın Okul Etkinliklerine Katılımı	1.Sınıf içi etkinliklere babalar etkin katılırlar mı?
	2.Okul gezilerine çocuklarla beraber babaları da katılır mı?
	3.Okulun düzenlediği sosyal etkinliklere öğrenci babaları katılır mı?
	4.Okulda maddi katkı sağlayacak etkinliklere (kermes, piyango vb.) öğrenci babaları katılırlar mı?
	5.Okul çalışmalarına öğrenci babalarının gönüllü olarak katılırlar mı?
Evde Yapılan Etkinlikler	1.Ev ödevlerini düzenli olarak öğrenci babalarının kontrol ettiğini düşünür müsünüz?
	2.Babaların çocukların ev ödevlerine yardım ettiğini düşünüyor musunuz?
	3.Ev ödevlerinin dışında babaların çocuğuyla ek çalışmalar yaptığını düşünüyor musunuz?
m Sürecin e	1.Öğrenci babaları okul aile birliğinde aktif görev alıyorlar mı?
	2.Çocuklarının yaşadığı problemler ile ilgili olarak babaları sizin yerinize okul

	yönetimi ile görüşürler mi?
Baba Katılım ilişkisi	1.Okul öncesi döneme babaların katılma sebepleri ile babanın yaşı arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?
	2.Okul öncesi döneme babaların katılma sebepleri ile babanın eğitim seviyesi arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?
	3.Okul öncesi döneme babaların katılma sebepleri ile babanın mesleği arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?
	4.Okul öncesi döneme babaların katılma sebepleri ile annesinin çalışması arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?
	5.Okul öncesi döneme babaların katılma sebepleri ailenin ekonomik durumu arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?
	6.Okul öncesi döneme babaların katılma sebepleri ile okul öncesine devam eden çocuğun cinsiyeti arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?
	1.Eklemek istediğiniz farklı bir konu var mı?

EK 3: ARAŞTIRMA İZİN BELGESİ

T.C.
SİVAS VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 92255297/605.01/249809

17/01/2014

Konu: Araştırma İzni

(Yük.Lis.Öğrc. Hamdi KARAKAŞ)

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi :a) / /2014 Tarihli ve 74817733-605-01-22-35 Sayılı Yazınız.

b)Valilik Makamının 16/01/2014 Tarihli ve 92255297-605.01-233408 Sayılı Onayı.

c)Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün
07/03/2012 Tarihli B.08.0.YET.00.20.00.0-3616 Sayılı 2012/13 No'lu Genelgesi.

İlgi (a) yazınız gereği, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Hamdi KARAKAŞ'ın, "Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Aile Katılım Etkinliklerin Babaların Katılımına İlişkin Okul Öncesi Öğrenenlerinin ve Öğrenci Babalarının Görüşlerine Dayanarak Değerlendirilmesi" konulu tez çalışması kapsamında, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen 4 sayfa 56 sorudan oluşan veri toplama araçlarının, gönüllülük esas olmak kaydıyla İlimiz genelinde bulunan anaokulları ve anasınıflarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri ve öğrenci babalarına uygulanması Valilik Makamının ilgi (b) onayı ile uygun görülmüş olup onay örneği yazımız ekinde gönderilmiştir.

Söz konusu araştırma çalışmasının bitiminde sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüze gönderilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Turan AKPINAR
Milli Eğitim Müdürü

EK : İlgi (b) Onay Örneği (1 Sayfa)

17 01 14
Lütfi KELDAL
Şef

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır
Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 771d-dc29-3638-ba15-7003 kodu ile yapılabilir.

Muhsin Yazıcıoğlu Biv. No:23 SİVAS
Elektronik Ađ: <http://sivas.meb.gov.tr>
e-posta: arnez58@meb.gov.tr ; istatistik58@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: L.KELDAL / Şef
Tel : (0 346) 228 48 00 - 132
Faks : (0 346) 227 06 39